

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

216

Na temelju članka 27. stavka 9. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, broj: 87/08, 86/09, 92/10, 105/10 – ispravak, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14, 7/17 i 68/18) ministrica znanosti i obrazovanja donosi

ODLUKU

O DONOŠENJU KURIKULUMA ZA NASTAVNI PREDMET KATOLIČKI VJERONAUKE ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

I.

Ovom Odlukom donosi se kurikulum za nastavni predmet Katolički vjeronauk za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj.

II.

Sastavni dio ove Odluke je kurikulum nastavnog predmeta Katolički vjeronauk.

III.

Početak primjene ove Odluke stavlja se izvan snage:

– Nastavni plan i program za osnovnu školu koji se odnosi na predmet Katolički vjeronauk objavljen u »Narodnim novinama«, broj: 102/06,

– Nastavni plan i program za stjecanje školske spreme u programima opće, jezične, klasične i prirodoslovno-matematičke gimnazije koji se odnosi na predmet Katolički vjeronauk, a donesen je Odlukom o zajedničkom i izbornom dijelu programa za stjecanje srednje školske spreme u programima opće, jezične, klasične i prirodoslovno-matematičke gimnazije, klasa: 602-03/94-01-109, urbroj: 532-02-2/1-94-01, Zagreb, 2. ožujka 1994. (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete, 1994.),

– Nastavni plan i program prirodoslovne gimnazije koji se odnosi na predmet Katolički vjeronauk, a koji je donesen Odlukom o nastavnom planu i programu prirodoslovne gimnazije, klasa: UP/I-602-03/03-01/0115, urbroj: 532-02-02-01/2-03-2 od 2. prosinca 2003. godine.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se za učenike 1. i 5. razreda osnovne škole i 1. razreda gimnazije od školske godine 2019./2020., za učenike 2., 3., 6. i 7. razreda osnovne škole, 2. i 3. razreda gimnazije od školske godine 2020./2021., a za učenike 4. i 8. razreda osnovne škole i 4. razreda gimnazije od školske godine 2021./2022.

Klasa: 602-01/19-01/00026

Urbroj: 533-06-19-0041

Zagreb, 25. siječnja 2019.

Ministrica
prof. dr. sc. Blaženka Divjak, v. r.

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA KATOLIČKI VJERONAUKE ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Na temelju članka 3. stavka 4. Ugovora o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama (29. siječnja 1999.) između Vlade RH i Hrvatske biskupske konferencije, te na temelju prijedloga i odobrenja Hrvatske biskupske konferencije (23. siječnja 2019.), ministrica znanosti i obrazovanja donosi kurikulum Katoličkoga vjeronauka za osnovnu i srednju školu.

A. SVRHA I OPIS PREDMETA

Svrha je Katoličkoga vjeronauka u školi omogućiti učenicima sustavno, postupno i što cjelovitije upoznavanje, produbljivanje i usvajanje kršćanskoga nauka i katoličke vjere radi ostvarivanja evanđeoskog poziva na svetost i postignuća pune općeljudske, moralne i kršćanske zrelosti. Učenicima se omogućuje da dublje, istinito i sigurno upoznaju Kristovu osobu i cjelovitost njegova spasenjskoga navješćaja, da svjesno, slobodno i odgovorno, na osobnoj i zajedničkoj razini, dublje upoznaju katoličku vjeru u njezinu učenje, slavljenju i življenju, da steknu znanje i razumijevanje njezinih evanđeoskih temelja i katoličkoga nauka, odnosa i nauka Katoličke Crkve prema drugim konfesijama, religijama i svjetonazorima. Katolički vjeronauk jednako tako učenicima omogućuje poznavanje povijesnoga hoda, djelovanja i utjecaja Katoličke Crkve na izgradnju ljudskoga društva i kulture i njezina doprinosa razvoju i napretku hrvatskoga i europskih naroda u kulturi, znanosti i školstvu, umjetnosti i graditeljstvu. On time pridonosi cjelovitom odgoju i obrazovanju učenika u školi i ima svoje crkveno-teološko, antropološko-pedagoško, povijesno-kulturno i didaktičko-metodičko obilježje, mjesto i zadaću u hrvatskome školskom odgojno-obrazovnom sustavu i kurikulumu.

Katolički vjeronauk u školi ima konfesionalno obilježje i usmjerenje. Kao školski predmet on sustavno posreduje, promišlja i tumači kršćansku Objavu i nauk Katoličke Crkve. Zasniva se na autonomiji znanstveno-teološkoga istraživanja i autentičnoga crkvenog priopćavanja kršćanske vjere i govora o Bogu na temelju razuma i Objave. On na teološkom i odgojnom planu ostvaruje vjernost Bogu i vjernost čovjeku. Vjernost Bogu događa se u istinitom i sigurnom upoznavanju i tumačenju cjelovitosti kršćanske Objave, evanđeoskoga navješćaja i nauka Katoličke Crkve, njezine sakramentalne i povijesne stvarnosti i poslanja. Katolički vjeronauk stoga se po svom temeljnom sadržaju, odgojnoj i obrazovnoj zadaći, usredotočuje na osobu Isusa Krista u otajstvu Trojstvenoga Boga: Oca, Sina i Duha Svetoga, na središnje događaje povijesti spasenja i osobito na Kristovo spasenjsko i otkupiteljsko djelo u okviru cjelovitog nauka Katoličke Crkve. U njegovu su središtu također sakramenti, povijest i bogata tradicija Crkve, njezini sveci i duhovni uzori, njezina povijesna, kulturalna i umjetnička baština, te sve vrijednosti koje potiču i promiču izgradnju pune ljudske i kršćanske zrelosti učenika u vjeri, nadi i ljubavi. Vjernost čovjeku sadržajno se i odgojno usredotočuje na čovjeka kao Božje stvorenje i Božju sliku, na njegova temeljna pitanja i iskustva o smislu života i vlastitoga postojanja. Te činjenice obvezuju poznavanje i vrjednovanje povijesno-kulturne i egzistencijalne stvarnosti, napose općih etičkih i moralnih izazova i problema suvremenoga čovjeka i društva, pa Katolički vjeronauk učenicima želi omogućiti potpunije poznavanje i vrjednovanje čovjeka i svijeta, različitih povijesnih izvora i područja života te bogatstvo kršćanskih iskustava, izražavanja i djelovanja koji pridonose općem dobru čovjeka i ljudske zajednice.

Katolički vjeronauk ekumenski je i dijaloški vrlo otvoren po svom odgojno-obrazovnom pristupu, sadržajima i ciljevima. Zadaća mu je učenike odgajati za istinski ekumenizam i poštovanje prema pripadnicima drugih kršćanskih Crkva i zajednica te za iskreni dijalog i suživot s pripadnicima različitih religija i svjetonazora, poštujući njihova uvjerenja, stavove i tradicije.

Suvremena škola zahtijeva cjeloviti odgoj učenika i ostvarenje svih njegovih intelektualnih, moralnih i duhovnih potencijala. Katolički vjeronauk pridonosi općim ciljevima demokratske i humane škole, pogotovo što cjeloviti odgoj ljudske osobe promatra u svjetlu kršćanske antropologije i čovjeka koji je Božja slika, savršeno ostvarena u Isusu Kristu. Na tim se izvorima nadahnjuju sadržaji i ciljevi Katoličkoga vjeronauka koji pridonose izgradnji i poštovanju čovjekova dostojanstva, njegove duhovno-religiozne, etičke i moralne svijesti, objektivnoga kritičkog pristupa prema životu pred pojavama i izazovima suvremenoga svijeta i društva. Katolički vjeronauk na taj način, u svjetlu katoličke vjere, omogućava učenicima argumentirano i kritičko promišljanje i stjecanje spoznaja o čovjeku i svijetu te razvijanje i izgradnju vjerskih stavova i vrednota, etičko-moralne svijesti i savjesti, moralnih načela i vrijednosti kao što su sloboda, odgovornost, pravednost, solidarnost, poduzetnost, snošljivost, dijalog i drugo. Vjeronauk time daje vrijedan prilog humaniziranju škole i odgoju učenika za solidarni humanizam i izgradnju »civilizacije ljubavi«. On učenicima na društvenom i socijalnom planu pomaže otkrivati vlastita i potrebu poštivanja temeljnih ljudskih prava i sloboda drugih ljudi, razvijati načela pravednosti i solidarnosti prema čovjeku i društvu, sudjelovati u izgradnji mira i općeg dobra, njegovati osjećaje i stavove za očuvanje okoliša te drugih vrednota koje im pomažu da postignu punu ljudsku i kršćansku zrelost i ostvarenje »čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove« (Ef 4,13), riječima katoličke vjere – da postanu sveti.

Katolički vjeronauk u školi također ulazi u područje ljudske kulture i u aktivan susret i dijalog s kulturom, odnosno s kulturama današnjega svijeta. Zadaća mu je uprisutniti Evanđelje u sustavnome osobnom i kritičkom procesu usvajanja kulture te pokazati utjecaj i doprinos kršćanstva razvoju i izgradnji opće i nacionalne kulture. Učenicima se omogućuje upoznavanje, stjecanje, čuvanje i razvijanje vlastitoga vjerskoga, kulturnoga i nacionalnoga identiteta te poznavanje i poštivanje identiteta drugih pojedinaca i skupina, promičući istodobno međukulturni dijalog i suradnju u suvremenome pluralističkom društvu i globaliziranome svijetu. On promiče i druga znanja i kompetencije učenika na različitim područjima koje pridonose ostvarenju temeljnih vrijednosti školskoga kurikuluma, osobito osobnoj, društvenoj i građanskoj odgovornosti i kompetencijama.

Katolički vjeronauk u školi nudi suvremeno komunikološko i didaktičko-metodičko djelovanje, strategije, pristupe i metodički instrumentarij u procesima stvaralačkoga i suradničkoga učenja i poučavanja. Pored toga, on ima i svoju odgojno-obrazovnu i metodičku posebnost jer vjeronaučnu nastavu i školski sat promatra kao dinamičan suradnički susret osoba, susret učenika i vjeroučitelja s otajstvom Božje riječi i Božje milosti. Vjeronauk u isto vrijeme njeguje interdisciplinarni dijalog i međupredmetnu suradnju s drugim nastavnim predmetima unutar društveno-humanističkoga i drugih odgojno-obrazovnih područja. Kako su vjeronaučni sadržaji povezani gotovo sa svim područjima znanja, ti sadržaji učenicima postaju važan interpretacijski ključ za razumijevanje ne samo religijskih sadržaja nego i razumijevanje cjelokupne stvarnosti.

U formalno-pravnome i organizacijskome smislu Katolički vjeronauk u školi redovni je i obvezni nastavni predmet za učenike čiji ga roditelji ili skrbnici slobodno izaberu, izvodi se dva sata tjedno u okviru redovne nastave, pod jednakim uvjetima kao i ostali obvezni nastavni predmeti u školi. Katolički vjeronauk se poučava tijekom svih odgojno-obrazovnih ciklusa. Kurikulum se, kada je riječ o djeci s teškoćama u razvoju, prilagođava smjericama Okvira za poticanje i prilagodbu iskustava učenja te vrednovanje postignuća djece i učenika s teškoćama, a kada je riječ o darovitim učenicima uvodi se razlikovni kurikulum u skladu sa smjericama Okvira za poticanje iskustava učenja i vrednovanje postignuća darovite djece i učenika.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA

Katolički vjeronauk treba omogućiti da svaki učenik:

- razvije sposobnost postavljanja pitanja o Bogu, čovjeku, svijetu, smislu i vrijednostima života, etičkim i moralnim normama ljudskoga djelovanja te sposobnosti smislenoga predstavljanja i objašnjavanja odgovora koji na ta pitanja dolaze iz razuma, Objave i vjere Katoličke Crkve
- upozna i razumije kršćansku religiju i katoličku vjeru te temeljne istine vjere u svjetlu cjelovitoga nauka Katoličke Crkve
- poznaje sadržaj i osnovnu strukturu Biblije i temeljna obilježja kršćanske Objave i povijesti spasenja, da razumije značenje Božje riječi u Bibliji i crkvenom naviještanju te argumentirano raspravlja i vrjednuje njezin utjecaj na povijest čovječanstva, ljudsku kulturu i konkretan život
- pronalazi vlastiti put izgradnje života i odgovornoga moralnog djelovanja prema kršćanskoj poruci i katoličkoj vjeri te postane sposoban artikulirati, graditi i vrjednovati život iz te vjerske i katoličke perspektive
- upozna i vrjednuje sakramente, liturgijska i crkvena slavlja te molitvu kao duhovnu snagu i duhovno-vjernički način pripadništva i života, zajedništva i slavlja u Katoličkoj Crkvi
- poznaje temeljne događaje povijesti i tradicije Katoličke Crkve i shvaća njezinu sakramentalnu stvarnost, razumije da je ona zajednica Kristovih vjernika, nositeljica Objave Božje i navjestiteljica Radosne vijesti spasenja za sve ljude
- shvati da je pripadnost Katoličkoj Crkvi, u okviru konkretne crkvene zajednice, poziv na svjesno i odgovorno kršćansko djelovanje i vladanje u Crkvi i u društvu
- poznaje temeljna obilježja različitih religija, konfesija i svjetonazora te promiče razumijevanje i poštovanje drukčijih razmišljanja, stavova, tradicija i životnih odluka
- poznaje i vrednuje ulogu i doprinos kršćanstva, osobito Katoličke Crkve u kulturnome, obrazovnome, znanstvenome i gospodarskome razvoju i napretku hrvatskoga društva i zapadne civilizacije u prošlosti i sadašnjosti, izgrađujući pritom vlastiti stav odgovornosti, poduzetnosti, sudioništva i solidarne humanosti u nastojanju oko izgradnje »civilizacije ljubavi«
- razvije religijsku i vjersku pismenost i komunikacijsku kompetenciju da bi se osnažio u suočavanju s različitim životnim situacijama kako bi kritički i kreativno mogao promišljati te argumentirano obrazlagati važnost osobnoga odgovornog djelovanja u Crkvi i društvu.

C. DOMENE U ORGANIZACIJI KURIKULUMA NASTAVNOGA PREDMETA KATOLIČKI VJERONAUK

Sadržaji, iskustva i ishodi nastavnoga predmeta Katolički vjeronauk daju učenicima mogućnost za kritičko promišljanje i produbljivanje te donošenje osobnih, smislenih odluka i izbora u pitanjima vjere i života. Temeljni sadržaji i ishodi nastavnoga predmeta Katolički vjeronauk strukturirani su u četiri domene koje omogućavaju vjeroučiteljima kvalitetno planiranje procesa poučavanja i učenja:

- Čovjek i svijet u Božjemu naumu
- Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana

– Kršćanska ljubav i moral na djelu

– Crkva u svijetu.

Domene obuhvaćaju sva područja učenja i poučavanja Katoličkoga vjeronauka, međusobno se prožimaju u sadržajnome i funkcionalnome smislu te pridonose razvoju konceptualnoga i proceduralnoga znanja i mišljenja primjenjivoga na bilo koju temu ili sadržaj u ovome nastavnom predmetu. Domene omogućavaju da se znanje o različitim temama iskustveno stječe, neprestano nadograđuje te bude primjenjivo u životu. Ključna sastavnica poučavanja i učenja povezana je s idejom vlastitoga istraživanja: učenici uče o vjeri, u vjeri i iz vjere. Kontekst poučavanja i učenja promiče spoznaju i znanje, ali isto tako i vladanje i stavove. Budući da vjeronauk ne posreduje samo informacije o vjeri i religiji, nego potiče jačanje učenikova identiteta i ohrabruje ga u donošenju odluka i izbora u području vjere i morala, učenik je, zajedno s njegovom stvarnošću i iskustvom, nezaobilazan kriterij za izbor odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja. Što se, naime, odgojno-obrazovni ishodi konkretnije određuju, to se više može uzimati u obzir konkretna životna situacija učenika, njegov vjerski i kulturni kontekst iz kojega dolazi, njegova dob i njegova motivacija. Proces poučavanja i učenja mora prihvatiti konkretnu učeničku situaciju kao polazišnu te započeti ondje gdje se učenik nalazi. Vjeroučitelji će prepoznati da će u tom procesu osobnoga promišljanja neki učenici tek djelomično prihvaćati vjerski pogled na život. Bit će to vjeroučiteljima nadahnuće i izazov za preuzimanje inicijative u daljnjem procesu odgoja u vjeri učenika.

Iako se u nekim godinama učenja veći naglasak stavlja na pojedine domene, one ipak omogućavaju kontinuitet učenja u svim ciklusima i razredima. Pojmovi: otkrivanje, prepoznavanje, tumačenje, razlaganje, proučavanje, kritičko promišljanje i slično rabljeni u opisu odgojno-obrazovnih ishoda od prvoga do petoga ciklusa, potvrđuju kako su učenici u svim ciklusima, odnosno godištima, sposobni razvijati kompetencije primjerene vlastitoj dobi. Neki se odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju unutar jednoga razreda. Drugi, međutim, zbog svoje složenosti i širine, protežu se u više razreda, čak i ciklusa. Razvoj odgojno-obrazovnih ishoda stoga valja promatrati u kontinuitetu, a ne nužno kao zatvorene u jednu cjelinu. Na kraju, budući da je Katolički vjeronauk predmet čiji sadržaji i ishodi imaju svoj izvor najprije u biblijskoj riječi, domena Riječ Božja i Vjera Crkve u životu kršćana smatra se izvorom, ali i ishodištem svih domena.

Domene također pridonose unutrašnjoj koherentnosti nastavnoga predmeta te omogućavaju međupredmetnu korelaciju s nastavnim predmetima unutar društveno-humanističkoga područja, kao i korelaciju s nastavnim predmetima drugih odgojno-obrazovnih područja te međupredmetnih tema. Katolički vjeronauk promiče izvanučioničku nastavu, primjerice posjet crkvi, različitim vjerskim zajednicama, hodočasničkim mjestima važnim za njihov identitet, suradnju s drugim institucijama putem različitih humanitarnih, ekumenskih i kulturnih projekata.

Vjeronaučna nastava osobito promiče pristupe i strategije koji potiču komunikaciju, aktivnu suradnju i kritičko mišljenje, kreativnost i inovativnost.

1. Čovjek i svijet u Božjemu naumu

Katolički je vjeronauk mjesto koje omogućava učeniku pronaći odgovore na pitanja o izvoru i smislu vlastitoga života. Uz to, on stvara prostor u kojem učenik može upoznati Boga koji je početak i stvoritelj svega stvorenoga. Po Isusu Kristu, utjelovljenome Sinu Božjemu, učeniku se nudi mogućnost učenja, ali i prihvaćanja spasenjskih Kristovih djela kao trajnoga znaka ljubavi Božje prema čovjeku. Razmišljajući nad biblijskim tekstovima i tumačeći svjedočanstva tradicije Katoličke Crkve, učenik može iskusiti Božji interes za čovjeka, posebno vidljiv i u današnjoj zadaći naviještanja kraljevstva Božjega. To je naviještanje najprije zadaća cijele Crkve, zajednice vjernika koja učenika potiče na otvorenost prema drugome, zajedništvo s Njim i zajedničko djelovanje prema svijetu i prirodi iz

perspektive kršćanske vjere. Uz to, bit će važno tumačiti poruku Isusa Krista o kraljevstvu Božjemu kao poruku o razumijevanju i življenju uspješnoga života iz perspektive kršćanske vjere što će od učenika zahtijevati i sučeljavanje s različitim ponudama smisla i vrijednosti društva i kulture u kojoj žive. Na pitanja, dakle, o smislu života, smrti, patnje, ljubavi, nade, budućnosti, vječnosti učenici dobivaju odgovore utemeljene na katoličkome nauku o stvaranju čovjeka te njegovu otkupljenju. Svijet se, u tome smislu, shvaća kao konkretno mjesto susreta Boga i čovjeka te je u učenikovim očima znak ljubavi Božje prema čovjeku koja će od njega zahtijevati odgovor i u brizi za stvorenim. Osim što učenik upoznaje odgovore koje daje katolička vjera, omogućeno mu je razumijevanje svijeta i čovjeka na temelju drugih religija i uvjerenja. Sve to služi stalnome razvoju vlastite vjere, ali i prihvaćanju onih koji temelje života čovjeka i svijeta vide iz neke druge religijske ili filozofijske perspektive. Promišljajući, dakle, i istražujući osobna egzistencijalna pitanja, učenik razvija duhovnu dimenziju, svoj unutarnji život te uči razumjeti značenja spasenjskih i otkupiteljskih čina Božjih prema čovjeku.

2. Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana

Katolički vjeronauk pomaže učeniku shvatiti da je Riječ Božja najprije Isus Krist, objavljeni i utjelovljeni Sin Božji, koji je s Ocem, u zajedništvu s Duhom Svetim, od početka stvaranja svijeta i čovjeka bio jedno. Učenik je u mogućnosti, shvaćajući otajstvo Božje objave čovjeku po Sinu, učiti da postoji i biblijska objava. Novost te biblijske objave sadržana je u činjenici da Bog govori ljudima po ljudima koji su nadahnuti Duhom Svetim. Upravo zbog tog nadahnuća, premda se služi jezikom čovjeka različitih vremena i povijesnih epoha, Bog sam govori u pismima. Tako smijemo reći: kao što je Riječ Božja postala tijelo po Duhu Svetomu u krilu Djevice Marije, Sveto pismo rađa se u krilu Crkve po djelovanju istoga Duha. Djeca i učenici upoznaju Bibliju kao knjigu kršćana te shvaćaju i tumače njezino značenje za kršćanstvo i Katoličku Crkvu. U Starome zavjetu pred učenike se stavlja »ljubavna pripovijest« između Boga i židovskoga naroda dok će im Novi Zavjet donijeti navještaj o kraljevstvu Božjemu, spasenjskim Kristovim djelima te njegovoj smrti i uskrsnuću. Sučeljavanje s tim biblijskim tekstovima pomaže učenicima vlastiti život povezati s Riječju Božjom. Učenik po pismima, dakle, upoznaje temelje kršćanske objave, vjere i života Crkve. Upoznaje Isusa Krista kao Sina Božjega, navjestitelja Radosne vijesti. Promišlja i otvara se njegovom životu i poruci. Upoznaje temeljne istine katoličke vjere. U životima velikih biblijskih osoba, muškaraca i žena, ali i onih koji se u biblijskim spisima pojavljuju kao oni koji su se odrekli prijateljstva s Bogom, učenik može pronaći vlastita nadahnuća za život, ali i utjehu u teškim trenucima. U svjetlu temeljnih kršćanskih sadržaja promišlja i izgrađuje svoj vjerski i kulturni identitet, bira vrijednosti koje mu mogu donijeti spas, uči se odnositi prema sebi, drugima i svemu što ga okružuje. Odgovorno prosuđuje vlastiti život i različite probleme, nade i tjeskobe društva i svijeta u duhu Evanđelja i vjere Crkve. Upoznaje i istražuje Bibliju kao nadahnutu knjigu koja progovara o problemima, ali i radostima čovjeka. Rad s biblijskim tekstovima učeniku pruža mogućnost da najvažnija suvremena ljudska iskustva osvijetli biblijskim značenjem te da prepozna temeljna životna pitanja na koja Biblija daje odgovore protkane vjerom. Uz to, učenik upoznaje različita mjesta na kojima i u kojima živi Riječ Božja: liturgija Crkve, sakramenti, molitva, obiteljski život i drugo.

3. Kršćanska ljubav i moral na djelu

Učenicima se na početku njihova obrazovanja omogućuje upoznavanje značenja pravila i zapovijedi za sebe te za dobar suživot s drugima. Iskusiće u njima znakove koji će im pomoći u usmjeravanju vlastitoga života te postupnom preuzimanju odgovornosti za svoje čine i za život u zajednici. Sve će to moći iskusiti na izabranim biblijskim tekstovima, a posebno u radosnoj vijesti Evanđelja koje čini učenika slobodnim te ga upućuje na stalnu spremnost Božju opraštati čovjeku. Učenici, uz biblijske tekstove, nadahnuće za prihvaćanje »evanđeoskih savjeta« pronalaze i u osobama koje su živjele prema tim pravilima te upoznaju konkretne model odgoja za dobro, pravedno i istinito. Takav je pristup važan kako bi od početka školovanja, pa i nadalje, učenik mogao razabrati da su kršćanska pravila, vrednote vrijednosti, konkretno moral, nešto što je duboko ukorijenjeno u život čovjeka, to

jest da je moral konstitutivna dimenzija čovjekova života kao Božjega stvorenja. Kršćanski moral tako naznačuje stalni odnos Boga Stvoritelja i stvorenja te konačnoga pomirenja u odnosu Otkupitelja i čovjeka kao novoga stvorenja. Sukladno razvoju učenika i njegovu interesu, u ovoj se domeni razrađuju i nude tumačenja o mnogim suvremenim »slobodama« čovjeka koje su nerijetko i ozakonjene, a nisu u skladu s moralom Katoličke Crkve. Tako će učenici učiti, tumačiti te prihvatiti, iz perspektive stvorenoga, oslobođenoga i otkupljenoga čovjeka, vrijednosti života od začeca do prirodne smrti kao i druge teme o kojima su pozvani razmišljati. Pred učenike će se transparentno staviti misli onih koji o određenim moralnim ili etičkim pitanjima imaju drukčije mišljenje od Katoličke Crkve, neovisno radilo se o etičkim pitanjima (abortus, rodna ideologija, pitanje istospolnih zajednica i drugo) ili kada je riječ o gospodarstvu i javnoj politici (pitanje korupcije, nepravedne podjele dobara, siromaštvo i drugo), ali će se pomno paziti da se učeniku jasno predoče istine kršćanske vjere na temelju kršćanskoga, odnosno katoličkoga morala. Promišljajući o različitim religijskim i moralnim pitanjima, učenik izgrađuje kritički odnos prema životu i svijetu, zauzima argumentirane stavove s obzirom na različita moralna pitanja i dvojbe, istražuje načine kako stvoriti pravednije, solidarnije i tolerantnije društvo u skladu s kršćanskim odgovorima na moralna pitanja. Konačno, učenik će biti svjestan izazova različitih sloboda i prisila današnjega svijeta i kulture života te će biti osposobljen za etično utemeljene prosudbe i solidarno djelovanje na temelju proročke i oslobađajuće moći kršćanske poruke koja je objavljena u Isusu Kristu.

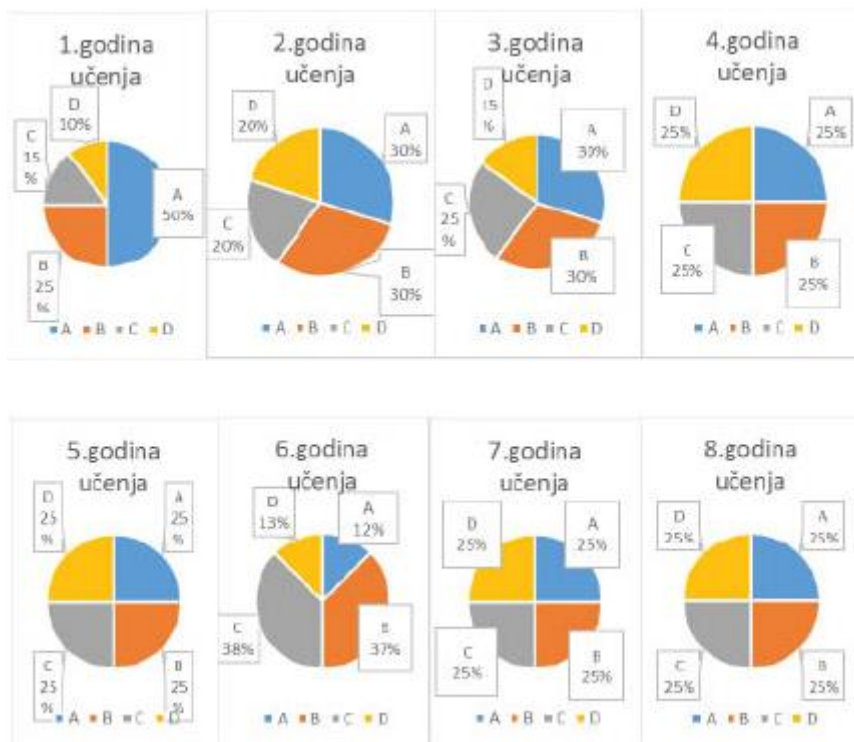
4. Crkva u svijetu

Već su crkveni oci u povijesti govorili da je čitav svijet čovjeku teologija. Zbog toga Katolički vjeronauk, kao crkvena stvarnost u školskom sustavu, želi proučavati i tumačiti svijet iz kršćanske perspektive. No, ne samo to. On je mjesto u kojemu se pred učenika stavlja mogućnost shvaćanja, tumačenja te djelovanja Crkve u svijetu. Pod pojmom svijet podrazumijevamo ovdje stvarnost u kojoj Crkva živi i djeluje. Misli se na stvarnost s vjerskoga, odnosno religijskoga, kulturnoga i umjetničkoga te društvenoga stajališta. Na početku školovanja učenik će tako upoznavati svoje vlastito mjesto u svijetu, u obitelji te vjerskoj zajednici kojoj pripada i koja izgrađuje njegov vlastiti identitet. Slijedom njegova razvoja, on će biti pozvan razumijevati, analizirati te se odgovorno ophoditi prema povijesnim i sadašnjim ulogama Crkve na svjetskoj, europskoj, ali i na nacionalnoj razini. Učenik će u tom smislu primijetiti i razumjeti kako je kršćanstvo kao religija utjecalo na hrvatsko društvo, njegovu povijest i sadašnjost, njegov jezik, kulturu i umjetnost te na tradiciju koja je do danas sačuvala kršćanske vrijednosti kao bitni element života na ovim prostorima. Učenik će također istraživati utjecaj različitih religija, ali i drugih društvenih i kulturnih ideja koje su utjecale na hrvatsko društvo. Te će ideje uvijek dovoditi u vezu ili će ih kritički tumačiti iz perspektive kršćanskoga djelovanja Crkve. Istraživati mjesto i ulogu kršćanstva, ali i religije općenito kao prafenomena ljudske civilizacije u suvremenome društvu, bit će isto tako zadaća učenika. Takvo istraživanje vodit će učenika prema razumijevanju međusobne ovisnosti društva i religije s jedne strane te će, s druge strane, učenik biti u mogućnosti stvoriti preduvjete potrebne za argumentiranu interpretaciju kulturnih izričaja povezanih s različitim religijskim predajama, osobito, pak, s kršćanskom tradicijom. Tako će učenik steći iskustvo proučavanja i istraživanja konkretnih ostvarenja u povijesti Crkve, ali i ostvarenja u području umjetnosti, književnosti, znanosti, filozofije, etike, tehnike, običaja, prava, narodnih običaja itd. Na taj će način učenik otkrivati povezanost evanđelja i kulture, tj. utjecaj evanđelja ne samo na našu povijest i sadašnjost, nego i utjecaj kršćanstva općenito na suvremenu Europu. Velika imena hrvatske kulturne i umjetničke baštine, kao i ona iz povijesti i sadašnjosti Katoličke Crkve, pružat će učeniku mogućnost konkretnoga uvida neodvojivosti Crkve i društva na našem, ali i na širem europskom i svjetskom području. Posebno će mjesto u tom smislu zauzimati povijesna i tradicionalna vezanost našega naroda na duboko poštovanje i ljubav prema Blaženoj Djevici Mariji koja je samo jedan od mnogih znakova vjernosti hrvatskoga naroda Bogu i Katoličkoj Crkvi.

Produbljujući spoznaje drugih religija, kultura i svjetonazora, učenik se osposobljava za ekumenski i dijaloški pristup drugima i drukčijima. Takvo poznavanje sadržaja učeniku omogućava čuvanje i razvijanje vlastitoga te upoznavanje i poštovanje tuđega kulturnoga, nacionalnoga i vjerskoga,

odnosno religioznoga identiteta. Sve to vodit će učenika prema djelovanju u svijetu u kojemu se nalazi, a kojemu će pristupiti dijakonijski, služeći mu u kršćanskoj perspektivi, te izgrađujući solidarni humanizam prema drugima i, konačno, na taj način, biti svjedokom Crkve koja živi u svijetu i sa svijetom. Katolički vjeronauk tako omogućuje učeniku da tumači život i svijet kao mjesto iskustva Boga te ga time senzibilizira za sakramentalnost sveukupne stvarnosti u kojoj učenik uči simbolički razmišljati i tumačiti stvarnost oko sebe. Na taj se način učenika potiče i otvara za ono shvaćanje svijeta i života kojemu čin i milost sakramenata, stalne Božje aktualne suradnje s čovjekom, daje novi i jedinstveni smisao.

Grafički prikaz domena kroz sva godišta učenja:

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, SADRŽAJI I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I DOMENAMA

U tekstu kurikuluma nalazi se opis razine »dobar« ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda, a detaljni opis svih četiriju razina – zadovoljavajuća, dobra, vrlo dobra i iznimna, nalazi se u metodičkim priručnicima predmetnoga kurikuluma.

U tablicama su ishodi označeni kratkom oznakom nastavnoga predmeta – KV. Uz oznaku predmeta dodaje se oznaka OŠ ako je riječ o odgojno-obrazovnim ishodima u osnovnoj školi, odnosno SŠ ako je riječ o odgojno-obrazovnim ishodima za razrede u srednjim školama. Nakon toga slijedi oznaka domene, primjerice A, brojana oznaka razreda te na kraju redni broj ishoda unutar domene.

Osnovna škola, Katolički vjeronauk, 1. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV A.1.1.	Učenik prepoznaje i navodi neka važna životna	Učenik uz pomoć vjeroučitelja navodi

Učenik izražava osnovne doživljaje o sebi i svijetu te pokazuje svoju radost i divljenje prema Bogu i svemu stvorenome.	pitanja o kojima se govori na vjeronauku (npr. o Bogu i njegovoj ljubavi prema ljudima). Učenik na pozitivan način izražava osnovne potrebe, želje, emocije i iskustva u odnosu prema svijetu, prema sebi i drugima.	važna životna pitanja o kojima razgovaramo na vjeronauku. Učenik izražava svoje potrebe, emocije i iskustva na način da uvažava druge učenike.
	U prirodi i osobama oko sebe zapaža ljepotu i sklad. Učenik uočava da je život čudesan i da je Božji dar. Učenik prepoznaje sebe i druge kao Božju ljubljenu djecu kroz uočavanje kako svatko ima svoje ime, svoje mjesto i svoje posebnosti. Učenik izražava stav poštovanja prema ljudima oko sebe.	U prirodi i osobama oko sebe zapaža ljepotu i sklad. Učenik imenuje načine kako pokazati i pokazuje poštovanje prema čovjeku i svemu stvorenome.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Životna pitanja o kojima se govori na vjeronauku. Život je čudesan i Božji dar.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Pomoću različitih slika ljudskih lica, emotikona ili životnih događaja izražavaju osnovne emocije i želje. U učenika se potiče iskustvo radosti i divljenja te aktivnosti koje izgrađuju radost zajedništva. Različitima igrama učenici se predstavljaju (mogu se predstaviti pomoću najdraže igrčke ili lika iz crtanoga filma, boje...). Pomoću njima poznatih priča izražavaju iskustva prihvaćanja, radosti, poštovanja.		
Mogu izaći u prirodu i uočiti kako u prirodi sve ima svoje mjesto (vjeverica ne živi u kući, stablo ne raste na krovu...) kao i oni u svojoj obitelji, školi, Crkvi... Izražavanjem osjećaja pomoću zadanih kartica na kojima je prikazan simbol koji upućuje na neki događaj ili je prikazan sam događaj (učenik izrazi gestom ili riječima emociju koju povezuje sa slikom na kartici). Stvaralačkim izražavanjem iznose svoj doživljaj čudesnosti života i svijeta. Ovaj ishod treba povezano ostvarivati s ishodom KV OŠ C.1.1. i KV OŠ C.1.2.		
OŠ KV A.1.2. Učenik prepoznaje da je Biblija sveta knjiga za kršćane i da sadrži tekstove važne za život te razumije jednostavnije biblijske pripovijesti.	Učenik prepričava odabrane biblijske pripovijesti. Učenik imenuje najvažnije osobe iz odabranih biblijskih pripovijesti. Učenik povezuje vlastita iskustva s iskustvima osoba iz odabranih biblijskih pripovijesti. Učenik navodi Bibliju kao svetu knjigu kršćana.	Učenik prepoznaje osobe iz Biblije i uz pomoć nastavnika prepričava biblijske događaje. Učenik izriče vlastita iskustva povezana s iskustvima osoba iz odabranih biblijskih pripovijesti. Učenik prepoznaje Bibliju kao svetu knjigu kršćana.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Biblija sveta knjiga kršćana. Ishodi iz domene OŠ KV A.1.2. ostvaruju se na temelju istih biblijskih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi iz domena: OŠ KV B.1.1., OŠ KV B.1.2., OŠ KV C.1.1.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izraditi knjiga s naslovom Biblija, na prazne stranice učenici crtati događaje koji se nalaze u Bibliji. Pjevati pjesmu Tko stvori.		
Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV B.1.1. Učenik u biblijskim događajima i osobama otkriva Boga kao dobrog Oca koji je stvorio čovjeka, koji ljubi sve ljude i prisutan je među nama.	Učenik uočava i pripovijeda, pomoću ilustracije, biblijsko izvješće o stvaranju svijeta i prvih ljudi. Učenik izražava zahvalnost Bogu za dar života. Učenik u biblijskim događajima i osobama otkriva Božju ljubav. Učenik prepoznaje znakove Božje dobrote.	Učenik prepoznaje i imenuje odabrane znakove Božje dobrote. Učenik pripovijeda biblijske događaje i povezuje znakove koji pokazuju Božju ljubav i dobrotu prema ljudima. Učenik izražava svojim riječima osjećaj zahvalnosti Bogu.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Stvaranje svijeta i čovjeka. Post 1,27 i Ps 139 i ostali tekstovi prilagođeni uzrastu učenika.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV C.1.1. Promatrati i uočavati u prirodi što je sve stvorio Bog, a što čovjek. Izrađivati, modelirati, raditi iz zemlje/gline i kroz to uočavati sličnosti Boga i čovjeka. Voditi brigu o slikovitome govoru, izbjegavati doslovno tumačenje tekstova.		

<p>Kod učenika evocirati iskustvo zahvalnosti na primjeru lijepoga ponašanja kad dobije dar.</p>		
<p>OŠ KV B.1.2. Učenik otkriva i upoznaje Isusa kao prijatelja i prepoznaje njegovo djelovanje među ljudima.</p>	<p>Učenik pripovijeda o Isusu koji pomaže ljudima, posebno siromašnima i potrebitima. Učenik na temelju biblijskih tekstova otkriva kako Isus poziva ljude da budu njegovi prijatelji. Učenik prepoznaje u Posljednjoj večeri Isusov poziv da se oko njega okupljamo i slavimo spomen njegove ljubavi i žrtve. Učenik prepoznaje i opisuje Isusovo uskrsnuće kao događaj pobjede života nad smrću.</p>	<p>Učenik prepoznaje i opisuje Isusa kao u prijatelja, Učitelja i Spasitelja. Učenik pripovijeda događaj Posljednje večere. Učenik pripovijeda događaj Isusove muke i uskrsnuća. Učenik izražava uskrсну radost i čestitanje Uskrsa.</p>
<p>Sadržaji: Isusov odnos prema ljudima. Prilagođeni biblijski tekstovi: Posljednja večera, Isusovo uskrsnuće</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ishod se ostvaruje povezano sa sadržajima ishoda OŠ KV A.1.2. Mogu se koristiti i slikovnice koje prikazuju navedene događaje. Valja voditi brigu o kvaliteti biblijskoga teksta i ilustracije. Učenik evocira vlastita životna iskustva (radosti, slavlja, poteškoća...). Donijeti obiteljske fotografije koje prikazuju događaje koje povezuju s navedenim iskustvima (zajedništvo oko stola = Posljednja večera, slavlje rođendana = Božić, vijest o prinovi u obitelji = Navještenje) i sl. Izraditi plakat koji će prikazati njihove fotografije i događaje iz Biblije. Potrebno poći od njihovih iskustva u pristupu temama (Božić – rođenje, pomaganje – uočiti potrebite u vlastitoj okolini i načine na koje im mogu pomoći). Prepoznati simbole Božića u svojoj okolini.</p>		
<p>OŠ KV B.1.3. Učenik izražava svoju ljubav prema Bogu u zahvaljivanju, molitvi i pjesmi.</p>	<p>Učenik u događaju navještenja otkriva Mariju koja Bogu želi služiti. Učenik u Kristovu rođenju otkriva Božju blizinu i poruku ljudima. Učenik opisuje došašće i Božić kao vrijeme radosnoga iščekivanja i rođenja Isusa Krista. Učenik izgovara molitve Očenaš, Zdravo Marijo, Slava Ocu, Anđele čuvaru, zna se prekrižiti. Učenik navodi načine kojima ljudi izražavaju svoju vjeru i zahvalnost Bogu: obiteljska molitva, nedjeljna misa, pobožnosti.</p>	<p>Učenik prepričava događaje došašća i Božića. Učenik opisuje slavlja blagdana u svojoj obitelji i zajednici te izriče jednostavne molitve. Učenik izražava vjeru da je Isus uvijek s nama kad se okupljamo u njegovo ime. Učenik svojim riječima prepričava događaj Isusova rođenja. Učenik prepričava biblijske događaje te riječima i drugim znakovima izražava Isusovu božićnu poruku radosti i mira.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Došašće, Božić, molitve, zahvalnost. Biblijski tekst molitve Očenaš (Mt 6,9-14). Prilagođeni biblijski sadržaji koji govore o Isusovu rođenju (Lk 2,1-7; 8-20); susret anđela Gabrijela i Marije (Lk 1,26-39) .</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodom KŠ KV B.1.2., a mogu se koristiti i preporuke navedene kod ishoda B.1.1. Istraživati molitvenike koji su učenicima dostupni. Razvoj kreativnoga mišljenja i izražavanja: crtanje simbola došašća i blagdana. Evocirati iskustvo molitve, izreći molitve koje su naučili u obiteljskom okruženju, samostalno osmisliti pokrete uz molitve. Naučiti pjevati božićne pjesme (Radujte se narodi...) Korelacija se može ostvariti s nastavnim predmetom Hrvatski jezik, Priroda i društvo, Likovna kultura (motivi običaja u vrijeme došašća) i stranim jezicima (Engleski jezik i Njemački jezik).</p>		
<p>Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu</p>		
<p>OŠ KV C.1.1. Učenik otkriva da je svaki čovjek Božje stvorenje koje treba poštovati i ljubiti te uočava važnost pomirenja i opraštanja za život u zajednici.</p>	<p>Učenik prepričava da je Bog stvorio svakoga čovjeka iz ljubavi i da su ljudi pozvani na međusobno poštovanje i ljubav. Učenik na temelju vlastitih iskustava prijateljstva i svađe prepoznaje potrebu pomirenja i praštanja. Učenik prepričava Isusove riječi o pomirenju, Očenaš i Isusov poziv na praštanje. Učenik navodi i opisuje znakove pomirenja i opraštanja. Učenik navodi primjere pomirenja i opraštanja u konkretnim situacijama. Učenik izražava stav poštovanja prema ljudima oko</p>	<p>Učenik pripovijeda da je Bog stvorio svakoga čovjeka iz ljubavi. Učenik pripovijeda da su ljudi pozvani na međusobno prihvaćanje, poštovanje i ljubav. Učenik navodi radosne i žalosne trenutke iz života i navodi trenutke koji se tiču prijateljstva i svađe. Učenik opisuje i pokazuje konkretne načine pomirenja i praštanja. Učenik navodi i opisuje znakove pomirenja i opraštanja.</p>

	sebe konkretnim gestama poštovanja i pomirenja.	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Čovjek – Božje stvorenje – dio zajednice u kojoj oprašta, poštuje i ljubi. Znakovi pomirenja i opraštanja (prekinuti svađu, ispričati se, zamoliti za oprostjenje, oprostiti). Prilagođeni biblijski tekstovi, npr.: Post 1,27 i Ps 139; dio molitve Očenaš (Mt 6,12); opraštanje uvrede (Mt 18,21-22); Isusov poziv na praštanje poput dobrog Oca nebeskoga (Mt 6,14).</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV B.1.1. Prihvata ljudske i kršćanske vrednote primjereno svojoj dobi i iskustvu, a ulaskom u širu zajednicu vršnjaka razvijaju međusobne odnose. Promišlja o važnosti i potrebi pomirenja i opraštanja. U radu poči od iskustva učenika (svađa, pomirenje, opraštanje...). Konkretnom gestom pomirenja izmiriti se s prijateljem u razredu; opisati konkretne korake pomirenja, pokazati znakovima, gestama i riječima kako prekinuti svađu, ispričati se, moliti za oprostjenje, oprostiti. Odabrati konkretne primjere iz života svetaca o poštovanju i ljubavi., samo istaknuti dio, npr. iz života Majke Terezije, sv. Franje... Korelacija se može ostvariti s predmetom Priroda i društvo i Hrvatski jezik.</p>		
OŠ KV C.1.2. Učenik poštuje pravila dobrog ponašanja u obitelji i razredu, prepoznaje školu kao mjesto susreta, zajedništva, radosti i učenja.	<p>Učenik aktivno sudjeluje u donošenju pravila dobrog ponašanja.</p> <p>Učenik poštuje dogovorena pravila ponašanja u razredu.</p> <p>Učenik uočava da pravila dobrog ponašanja vode k zajedništvu.</p> <p>Učenik prepoznaje svoje mjesto u razrednoj zajednici.</p> <p>Učenik navodi razlike između obitelji i razredne zajednice.</p> <p>Učenik izražava i primjenjuje geste lijepoga ponašanja u svom okruženju: molim, izvoli, hvala i oprost.</p>	<p>Učenik predlaže načine ostvarivanja zajedništva.</p> <p>Učenik navodi pravila dobrog ponašanja koja vode k zajedništvu te se ponaša sukladno dogovorenim pravilima.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Pravila dobrog ponašanja u odnosu s drugima.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izraditi pravila dobrog ponašanja i istaknuti ih u razredu. Učenike potaknuti da pomoću biblijskih i književnih tekstova te odabranih slika prepoznaju važnost pravila dobrog ponašanja.</p>		
<p>Domena D: Crkva u svijetu</p>		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV D.1.1. Učenik opisuje Crkvu kao zajednicu Isusovih učenika (vjernika) u koju se ulazi krštenjem.	<p>Učenik imenuje bitne zajednice u svom životu.</p> <p>Učenik opisuje Crkvu kao zajednicu Isusovih vjernika, zajednicu u koju se ulazi krštenjem.</p> <p>Učenik opisuje Crkvu kao zajednicu koja se okuplja na svetoj misi.</p> <p>Učenik konkretnim gestama poštovanja izražava stav da smo pred Bogom svi braća i sestre.</p>	<p>Učenik opisuje Crkvu kao zajednicu Isusovih vjernika.</p> <p>Učenik navodi da se vjernici okupljaju na svetoj misi jer su dio crkvene zajednice.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Crkva kao zajednica Isusovih vjernika, krštenje Zajednice kojima pripada: obitelj, škola, Crkva... Prilagođeni biblijski tekst nastanka prve Crkve (Dj 2,1-14) i života prve kršćanske zajednice (Dj 2,42-48).</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz aktivnosti u kojima učenik djeluje u školi i izvan nje te na satu izvijesti o svojim iskustvima i zapažanjima.</p>		
OŠ KV D.1.2. Učenik prepoznaje Crkvene blagdane i slavlja te njihovu poruku.	<p>Učenik uočava i opisuje vanjska obilježja pojedinih blagdana.</p> <p>Učenik objašnjava poruku blagdana, svetkovina i običaja (Dan kruha i zahvalnosti za plodove zemlje, Svi sveti i Dušni dan, Sv. Nikola i Sv. Lucija; Majčin dan...).</p> <p>Učenik povezuje običaje s biblijskim događajima.</p> <p>Učenik konkretnim gestama sudjelovanja izražava stav prihvaćanja poruke blagdana, svetkovina i</p>	<p>Učenik imenuje i razlikuje običaje i simbole.</p> <p>Učenik povezuje običaje i simbole s blagdanima i svetkovinama.</p>

	običaja.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Crkveni blagdani, slavlja, simboli i običaji te njihova poruka.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz aktivnosti u kojima učenik djeluje u školi i zvan nje kroz konkretne geste sudjelovanja u obilježavanju blagdana te o kojima će kasnije izvještavati u učionici. Razgovor o hrvatskim božićnim pjesmama. Istražiti, razgovarati s roditeljima o hrvatskim običajima vezanima uz navedene blagdane; korizmeni i uskrсни simboli i običaji: pepeo, cvijeće i grančice (Cvjetnica), uskrсна svijeća, blagoslov hrane (pisanice), blagoslov kruha i plodova zemlje, božićni simboli i običaji. Izraditi simbole vezane uz blagdane: adventski vijenac, jasllice od različitih materijala... Ishod se ostvaruje povezano s ishodima OŠ KV B.1.2. i OŠ KV B.1.3.		
OŠ KV D. 1.3. Učenik prihvaća i poštuje učenike koji ne pripadaju Katoličkoj Crkvi.	Učenik imenuje i navodi osnovne znakove različitosti u svom okruženju (imena, običaji i slavlja). Učenik uvažava i poštuje druge u njihovim različitostima.	Učenik navodi razlike koje uočava oko sebe (u razredu, školi...) Učenik navodi primjere uvažavanja i poštivanja drugih u njihovim različitostima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Razlike među kršćanima u slavlju blagdana, imenima, običajima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Polazi se od zapažanja, iskustva i interesa učenika te se na osnovu njihovih neposrednih iskustava razjašnjava koji sadržaji pripadaju religioznoj stvarnosti. Važno je prepoznavanje koje vodi razumijevanju, a ne analiza ili učenje činjenica. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretna ponašanja prema učenicima i drugim osobama u svojoj okolini koje ne pripadaju Katoličkoj Crkvi. Ishod se ostvaruje povezano s ishodima OŠ KV C.1.2.		

Osnovna škola, Katolički vjeronauk, 2. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV A.2.1. Učenik iznosi i opisuje osnovna iskustva o sebi, o drugima i svijetu u kojem uočava svijetle i tamne strane.	Učenik jednostavno opisuje primjere svijetlih i tamnih strana života iz vlastitog iskustva. Prepoznaje povezanost određenih ponašanja i njihove posljedice u odnosu prema bližnjima. Učenik prepoznaje i opisuje situacije iz svoga okruženja u kojima se vidi kako su ljudi međusobno povezani i odgovorni za stvoreni svijet. Učenik predlaže načine kako može pomoći drugima u svojoj okolini i pruža konkretnu pomoć.	Učenik navodi primjere svijetlih i tamnih strana života iz vlastitog iskustva. Učenik prepoznaje situacije iz svoga okruženja u kojima se vidi kako su ljudi međusobno povezani i odgovorni za stvoreni svijet.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Svijetle i tamne strane života, posljedice ponašanja u odnosu prema bližnjemu i pomoć bližnjemu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

Kratki tekstovi, priče i slikopriče o svijetlim i tamnim stranama života.
 Biblijski odlomci i poticajne priče o uzajamnom pomaganju i odnosu prema poteškoćama i problemima.
 Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne geste i sudjelovanje u različitim načinima pomoći potrebitima u svojoj okolini o kojima učenik izvještava u razredu.
 Ovaj ishod ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV C.2.1.

<p>OŠ KV A.2.2. Učenik objašnjava da je Biblija sveta knjiga koja govori o Bogu i o ljudima, uočava da je osobito važna poruka Isusa Krista te razumije jednostavnije biblijske pripovijesti.</p>	<p>Učenik navodi dva osnovna dijela Biblije. Učenik opisuje Bibliju kao knjigu koja pripovijeda o velikim Božjim djelima i o važnim ljudskim iskustvima. Učenik imenuje Novi zavjet kao dio Biblije koji govori o Isusu Kristu i životu prvih kršćana. Učenik jednostavno prepričava starozavjetne i novozavjetne pripovijesti. Učenik prepoznaje značenje pojma prisporodoba (pojednostavljeno – priče koje je Isus pričao). Učenik prepoznaje povezanost biblijske poruke i konkretnoga iskustva.</p>	<p>Učenik navodi dva osnovna dijela Biblije. Učenik prepoznaje Bibliju kao knjigu koja pripovijeda o velikim Božjim djelima i o važnim ljudskim iskustvima. Učenik prepoznaje Novi zavjet kao dio Biblije koji govori o Isusu Kristu i opisuje život prvih kršćana. Učenik uz pomoć vjeroučitelja prepričava starozavjetne i novozavjetne pripovijesti. Učenik uz pomoć vjeroučitelja prepoznaje povezanost biblijske poruke i konkretnoga iskustva.</p>
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Stari i Novi zavjet kao dva osnovna dijela Biblije.
 Biblija kao knjigu koja pripovijeda o velikim Božjim djelima i o važnim ljudskim iskustvima.
 Novi zavjet kao dio Biblije koji govori o Isusu Kristu i životu prvih kršćana.
 Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.
 Ishodi iz domene OŠ KV A.2.2. ostvaruju se na temelju istih biblijskih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi iz domena OŠ KV B.2.1., OŠ KV B.2.2., OŠ KV C.2.1., OŠ KV D.2.1.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Ako učenici posjeduju neko izdanje Biblije, neka je donesu. Polazeći od tog, učenicima poznatoga, izdanja Biblije, mogu pripovijedati njima poznate biblijske događaje i razvrstavati ih u Stari ili Novi zavjet. Tu su vrlo korisne biblijske slikovnice i Biblija u stripu.
 Valja voditi računa o slikovitome biblijskom govoru i izbjegavati doslovno tumačenje i shvaćanja Biblije.

<p>OŠ KV A.2.3. Učenik prepoznaje i navodi različite religijske znakove, blagdane i običaje u neposrednoj okolini te izražava važnost poštovanja drugih ljudi.</p>	<p>Učenik prepoznaje različite religijske znakove u neposrednom okruženju ili u medijskim sadržajima koje prati. Učenik prepoznaje da se različiti znakovi odnose na različite religije. Učenik prepoznaje da različiti religijski znakovi potvrđuju da ljudi vjeruju u Boga, ali i da ima ljudi koji ne vjeruju u Boga. Učenik izražava stav uvažavanja i poštovanja prema pripadnicima drugih religija.</p>	<p>Učenik prepoznaje različite religijske znakove u neposrednom okruženju ili u medijima. Učenik prepoznaje da različiti religijski znakovi potvrđuju da ljudi vjeruju u Boga, ali i da ima ljudi koji ne vjeruju u Boga. Učenik prepoznaje važnost međusobnoga poštovanja.</p>
---	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Religijski znakovi u neposrednom okruženju ili u medijskim sadržajima koje prati (crtanim filmovima i serijama za djecu, npr. u imenima likova, pojmovi koje potječu iz drugih religija i sl.).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Polazi se od zapažanja, iskustva i interesa učenika te se na osnovu njihovih neposrednih iskustava razjašnjava koji sadržaji pripadaju religioznoj stvarnosti. Važno je prepoznavanje koje vodi razumijevanju, a ne analiza ili učenje činjenica.
 Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretan odnos prema pripadnicima drugih religija u svojoj okolini (razredu, školi).

Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV B.2.1. Učenik otkriva Boga stvoritelja koji poziva čovjeka da mu bude prijatelj i suradnik.</p>	<p>Učenik u biblijskim tekstovima otkriva Boga koji je čudesno stvorio svijet i ljude. Učenik kroz događaje povijesti spasenja otkriva dobre ljude koji su bili Bogu vjerni (Noa, Abraham, Josip Egipatski) i prepričava te biblijske tekstove. Učenik otkriva i prihvaća Božji poziv da bude Božji prijatelj, da ima povjerenja u Boga i da čini dobra djela.</p>	<p>Učenik navodi biblijske primjere u kojima prepoznaje Boga kao stvoritelja. Učenik prepričava odabrane biblijske tekstove o Abrahamu, Noi i Josipu Egipatskom.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Biblijski događaji nakon stvaranja svijeta – Božja objava i savez s ljudima.
 Prijedlog biblijskih tekstova: Noa i njegova lađa (Post 6-9), Abraham sluša Božji poziv i ima povjerenja u Boga (Post 12-18), Bog čuva Abrahama i nagrađuje njegovu vjeru (Post 12-18).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 U interpretaciji biblijskih tekstova valja voditi računa o slikovitome biblijskom govoru i izbjegavati doslovno tumačenje i shvaćanja Biblije.
 Ishod OŠ KV B.2.1. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.2.2.

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV B.2.2. Učenik upoznaje i opisuje Isusa kao Spasitelja i dobrog Učitelja koji poziva učenike da budu njegovi svjedoci.	Učenik prepričava biblijske događaje i imenuje ljude koji iščekuju i traže novorođenoga Mesiju. Učenik prepričava biblijske tekstove koji govore o Isusu kao Učitelju koji okuplja i poučava svoje učenike, prepoznaje Isusa kao dobrog i mudrog Učitelja. Učenik u biblijskim tekstovima koji govore o Isusovoj muci, smrti i uskrsnuću prepoznaje Isusa kao Spasitelja. Na temelju biblijskoga teksta učenik otkriva da Isus daje sigurnost i zaštitu. Učenik u navedenim biblijskim događajima otkriva poruke za svoj život.	Učenik prepričava navedene biblijske tekstove. Učenik imenuje ljude koji iščekuju i traže novorođenoga Mesiju. Učenik prepričava događaj Isusove muke i uskrsnuća.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Isus Spasitelj i Učitelj.
 Tekstovi o poklonu mudraca (Mt 2,1.12), o Isusu kao učitelju koji okuplja i poučava svoje učenike, o Isusovoj muci (Juda, Pilat, križni put), o smrti i uskrsnuću (prazan grob, susret Isusa sa ženama i apostolima).
 Biblijski tekst (Mt 6,25-36).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Stvaralačkim izražavanjem iznosi znakove božićne i uskrsne radosti i mira.
 Produbljivanje doživljaja i shvaćanja biblijskih tekstova jednostavnijim dramskim tehnikama.
 Ishod OŠ KV B.2.2. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.2.2.

OŠ KV B.2.3 Učenik prepoznaje Crkvu kao zajednicu vjernika, a krštenje, misu i molitvu kao znakove zajedništva s Bogom i ljudima.	Učenik predstavlja krštenje kao način primanja u Crkvu po kojemu se postaje članom župne zajednice u kojoj se okupljaju kršćani. Učenik otkriva da kršćanska obitelj s drugim obiteljima čini Crkvu. Učenik jednostavno opisuje sakrament krštenja. Učenik prepoznaje važnost sudjelovanja na svetoj misi. Učenik opisuje molitvu kao razgovor s Bogom i navodi mjesta molitve.	Učenik opisuje krštenje kao način primanja u Kristovu Crkvu i znak pripadnosti Crkvi. Učenik svojim riječima navodi znakove krštenja i značenje sakramenta krsta. Učenik navodi da je molitva razgovor s Bogom.
--	---	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Krštenje – kao način primanja u Crkvu, znakovi krštenja i jednostavan opis sakramenta, molitva razgovor s Bogom, župna zajednica u kojoj se okupljaju kršćani.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Izvanučionička nastava – posjet crkvi.

Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu

OŠ KV C.2.1. Učenik na primjerima biblijskih tekstova opisuje kako Bog ljubi čovjeka i oprašta čovjekove pogreške.	Učenik prepoznaje da je svaki čovjek poseban i vrijedan. Učenik opisuje prijateljstvo između Boga i prvih ljudi. Učenik na primjerima biblijskih tekstova opisuje kako je Bog milosrdan i oprašta čovjekove pogreške.	Učenik prepričava biblijski tekst o prvome grijehu. Učenik na primjerima odabranih biblijskih tekstova opisuje da je Bog milosrdan i oprašta čovjekove pogreške.
---	---	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Bog koji ljubi i oprašta.
 Biblijski tekstovi o posebnosti i vrijednosti svakoga čovjeka (Post 1,27), biblijski tekst o prvome grijehu (Post 3,1-24), o Božjemu milosrđu i opraštanju: Prisposoba o milosrdnom Samarijancu.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Biblijski tekstovi: Bog daje svemu život i sve drži na životu (Post 1 i 2; Ps 104).

Ishod OŠ KV C.2.1. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.2.2.		
Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV C.2.2. Učenik otkriva kako vrijednosti prijateljstva, pomaganja i opraštanja provoditi u životu. .	Učenik navodi i opisuje značajke prijateljstva (povjerenje, poštovanje, prihvaćanje, dobrohotnost, praštanje). Učenik predlaže načine kako značajke prijateljstva primijeniti u konkretnim situacijama. Učenik prepoznaje vrijednost pomaganja i opraštanja u životu pojedinca i zajednice. Učenik vlastitim primjerom i ponašanjem izgrađuje zajedništvo u razrednoj zajednici.	Učenik uz pomoć učitelja predlaže značajke prijateljstva i njihovu primjenu u konkretnim situacijama.
Sadržaji za ostvarivanje odgajno-obrazovnih ishoda: Vrijednosti prijateljstva, pomaganja i opraštanja. Primjeri pravila ponašanja, tekstovi o povjerenju, poštovanju, prihvaćanju, dobrohotnosti i praštanju (usp. Ps 133, 1).		
Preporuke za ostvarivanje odgajno-obrazovnih ishoda: Iznosi znakove i primjere opraštanja i prijateljstva različitim oblicima stvaralačkoga izražavanja (likovno, dramsko...) Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne geste i postupke kojima izgrađuje zajedništvo u razrednoj zajednici.		
OŠ KV C.2.3. Učenik prepoznaje i svojim riječima opisuje važnost pravila ponašanja te navodi Zlatno pravilo.	Učenik navodi Zlatno pravilo i daje primjer ponašanja prema Zlatnom pravilu. Učenik prepoznaje da je Zlatno pravilo važno za sve ljude. Učenik konkretnim postupcima u svojoj okolini primjenjuje Zlatno pravilo i potiče druga na primjenu Zlatnoga pravila.	Učenik navodi Zlatno pravilo. Učenik navodi neka pravila ponašanja, opisuje ih svojim riječima i daje primjer svojim ponašanjem.
Sadržaji za ostvarivanje odgajno-obrazovnih ishoda: Zlatno pravilo (Mt 7, 12).		
Preporuke za ostvarivanje odgajno-obrazovnih ishoda: Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretan odnos prema drugima u svojoj okolini (razredu, školi) u skladu sa Zlatnim pravilom.		
Domena D: Crkva u svijetu		
Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV D.2.1. Učenik opisuje život Isusovih učenika nekad i danas i uočava kako se u Crkvi očituje ljubav prema Bogu i čovjeku.	Učenik pomoću biblijskih tekstova opisuje život prvih kršćana i njihovo zajedništvo. Učenik opisuje kako su apostoli propovijedali i osnivali nove zajednice. Učenik opisuje život kršćana danas i Crkvu kao mjesto susreta, zajedništva i radosti. Učenik istražuje načine kako su kršćani međusobno povezani (npr. misijski krajevi). Učenik predlaže konkretne načine pomoći.	Učenik prepoznaje osnovna obilježja prve Crkve (zajedništvo, pomaganje, okupljanje na lomljenje kruha, naviještanje). Učenik, uz pomoć, prepoznaje razlike Crkve nekoć i danas. Učenik prepoznaje načine na koje su kršćani međusobno povezani u današnjem vremenu.
Sadržaji za ostvarivanje odgajno-obrazovnih ishoda: Život prvih kršćana i njihovo zajedništvo (Dj 2,42-47 i 1 Kor 12,12.14-27, dijelovi prilagođeni učenicima).		
Preporuke za ostvarivanje odgajno-obrazovnih ishoda: Učenicima ponuditi različite tekstove i materijale o misijama i misionarima na temelju kojih istražuju povezanost kršćana međusobno. Može se upoznati s karitativnim radom ili nekim drugim vidom povezanosti i pomoći. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne aktivnosti usmjerene na pomoć misijama i misionarima. Vjeroučitelj treba poticati iskustva učenja koja će omogućiti razvoj učenika u afektivnom području provedbom različitih aktivnosti u koje je učenik izravno uključen. Ishod OŠ KV D.2.1. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.2.2.		
Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV D.2.2. Učenik opisuje crkvene blagdane, slavlja i njihovu	Učenik prepoznaje i opisuje kršćanske motive i poruke prisutne u hrvatskim običajima i svome okruženju.	Učenik prepoznaje značenje drugih blagdana, svetkovina i običaja koji se obilježavaju u okruženju.

važnost za život vjernika te prepoznaje i opisuje druge kršćanske motive u svome okruženju.	Učenik prepoznaje biblijske motive i poruke u književnosti, likovnoj umjetnosti, glazbi.	Učenik prepoznaje i navodi kršćanske znakove i simbole u svom okruženju.
---	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Crkveni blagdani i slavlja i kršćanski motivi.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Znakovi i adventski običaji koji nas pripremaju za proslavu Isusova rođenja, božićni simboli i običaji. Uskrsni znakovi i simboli u okruženju učenika.
Blagdani: Dan kruha i zahvalnosti za plodove zemlje, Svi sveti i Dušni dan, Sv. Nikola i Sv. Lucija, svibanj – mjesec posvećen Mariji...
Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.
Predlažu se sljedeće teme: božićna zvijezda, tradicionalni običaji povezani s blagdanom Bogojavljenja, osobito tradicionalni običaji iz užega i širega okruženja. Razgovarati o hrvatskim adventskim i božićnim pjesmama i naučiti pjevati jednu od hrvatskih adventskih i božićnih pjesama.
U ostvarivanju ishoda predlažu se aktivnosti povezane s radom na književnim tekstovima, s tumačenjem biblijskih motiva u likovnoj umjetnosti (npr. u župnoj crkvi), s otkrivanjem biblijskih poruka u duhovnim pjesmama.

Osnovna škola, Katolički vjeronauk, 3. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV A.3.1. Učenik prepoznaje i opisuje važnost zajednice za život pojedinca.	Učenik razlikuje različite zajednice (obitelj, razred, škola, prijatelji, Crkva, različite vjerske zajednice). Učenik opisuje važnost zajednica kojima pripada u svom životu. Učenik prepoznaje i navodi primjere kako ljubav i zajedništvo čine čovjeka sretnim. Učenik predlaže načine kako može doprinijeti zajednicama kojima pripada. Učenik izražava stav poštovanja prema drugim vjerskim zajednicama.	Učenik navodi različite zajednice. Učenik prepoznaje da ljubav i zajedništvo čine čovjeka sretnim. Učenik izražava stav poštovanja prema drugim vjerskim zajednicama.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Različite zajednice (obitelj, razred, škola, prijatelji, Crkva, različite vjerske zajednice). Zajedništvo i ljubav kao put prema sreći. Doprinos učenika različitim zajednicama kojima pripada.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne geste i aktivnosti koje će nastavnik u učionici predložiti i poticati, a koje će učenici provoditi u školi i svojoj svakidašnjici izvan škole te o kojima će kasnije izvještavati u učionici. Važno je koristiti konkretne primjere, po mogućnosti povezane s učenikovom životnom sredinom i iskustvom. Moguće je istraživačkim radom otkriti zajednice koje postoje unutar mjesta i župe. Moguće je ostvariti korelaciju s nastavom prirode i društva (učenje o zavičaju) i satom razrednika. Sadržajno se ishod povezuje s ishodom OŠ KV C.3.2., OŠ KV D.3.1. i OŠ KV D.3.3. (usporediti sadržaje i preporuke).		
OŠ KV A.3.2. Učenik samostalno prepričava	Učenik samostalno prepričava odabrane biblijske tekstove.	Učenik, uz pomoć, prepričava temeljne evanđeoske odlomke koji govore o

odabrane biblijske tekstove i tumači njihovu poruku za život vjernika – pojedinca i zajednice.	Povezuje biblijske poruke s konkretnim životom. Učenik prepoznaje kojemu dijelu pripada pojedini biblijski tekst, Staromu ili Novomu zavjetu. Učenik prepoznaje i navodi značenje određenih simbola (put i život kao simboli, kruh života...). Učenik prepoznaje razliku između događaja i pripovijesti (prisposobe).	Isusu te odabrane starozavjetne biblijske tekstove. Učenik prepoznaje značenje određenih simbola (put i život kao simboli, kruh života...). Učenik prepoznaje razliku između događaja i pripovijesti (prisposobe).
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ishodi iz domene OŠ KV A.3.2. ostvaruju se na temelju istih biblijskih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi iz domena OŠ KV B.3.1., OŠ KV B.3.2., OŠ KV C.3.1.. Kada se obrađuje određeni biblijski tekst učenik bi ga trebao znati prepričati, povezati poruku sa svojim životnim situacijama itd. Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Kod prepoznavanja razlike događaja i pripovijesti može se koristiti npr. Isusovo rođenje, muka, smrt i uskrsnuće te prisposoba (priča) o dobrome Ocu.

Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV B.3.1. Učenik upoznaje i doživljava Boga kao dobrog Oca koji se brine za svoj narod.	Učenik otkriva u biblijskim tekstovima Boga koji čuva, hrani i vodi ljude kroz kušnje života i izbavlja ih iz nevolje. Učenik upoznaje Mojsija kao vođu izraelskoga naroda. Učenik prepoznaje i navodi znakove Božje prisutnosti u svom životu.	Učenik prepričava biblijske događaje koji pripovijedaju o Bogu koji se brine za svoj narod i događaje koji pripovijedaju o Mojsiju.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Izlazak iz egipatskoga ropstva. Otkriva i upoznaje ključne događaje biblijske povijesti (Mojsije, Pasha, Izlazak, Sinaj, Savez), znakove Božje naklonosti i brige za svoj narod i svakoga čovjeka, osobito za siromašne i nemoćne. Otkriva kako Bog spašava i pomaže u nevoljama (izraelsko ropstvo). Ishod OŠ KV B.3.1. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.3.2.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Kod obrade sadržaja primijeniti aktivne metode poput dramatiziranja, igre na ploči s pitanjima koja pišu učenici (npr. put oslobođenja iz Egipta), intervju s biblijskim likovima, usmjereno gledanje crtanoga filma.

OŠ KV B.3.2. Učenik otkriva Isusa koji ljudima nudi svoju ljubav, praštanje i pomirenje te svojim učenicima daruje sebe sama u euharistiji.	Učenik pripovijeda biblijske pripovijesti koje govore o Bogu kao dobrome Ocu. Učenik prepoznaje i opisuje Isusov poziv na praštanje i pomirenje. Učenik opisuje Posljednju večeru na kojoj Isus ustanovljuje euharistiju i Isusov susret s učenicima na putu u Emaus. Učenik opisuje Isusovu prisutnost pod prilikama kruha i vina.	Učenik prepričava odabrane biblijske pripovijesti koje govore o Bogu kao dobrome Ocu i o Isusovu pozivu na praštanje i pomirenje. Učenik prepričava tekst o ustanovljenju euharistije.
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Tekstovi koji govore o obraćenju i pomirenju, kao i o Isusovoj prisutnosti u sakramentu euharistije: Dobri Otac (Lk 15,11-32), Isus i Zakej (Lk 19,1-10), Dug i dužnik (Mt 18,23-35), Posljednja večera (Lk 22,7-23), Na putu u Emaus (Lk 24,13-35), Isus šalje učenike da opraštaju grijeha (Iv 20,19-23).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV A.3.2., OŠ KV B.3.1. OŠ KV C.3.3. Učenici se mogu raznim dramskim tehnikama uživati u uloge biblijskih likova i osoba, opisivati znakove praštanja, dolaziti do zaključaka o vezi između grijeha, obraćenja i praštanja, dramatizirati susret Isusa i učenika na putu do Emausa...

OŠ KV B.3.3. Učenik objašnjava sakrament pomirenja kao susret u kojemu Bog dariva oprost, a sakrament euharistije kao Isusovo trajno darivanje onima koji vjeruju.	Učenik objašnjava ključne elemente sakramenta pomirenja. Učenik navodi dijelove (mise) sakramenta euharistije te važnost euharistijskoga zajedništva i slavlja.	Učenik, uz pomoć učitelja, opisuje ključne dijelove sakramenta pomirenja i euharistije.
---	---	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Vezano uz temu Pomirenje: objašnjava Boga koji oprašta grijeha, svećenika koji odrješuje, temeljni čin sakramenta

pomirenja, ispovijed kao osobno priznanje grijeha, razlikuje i prepoznaje značenja riječi grešnik, grijeh, praštanje i pomirenje.
Uz temu Euharistije prepoznaje način na koji Krist povezuje vjernike sa sobom i međusobno – Isusova trajna prisutnost među ljudima pod prilikama kruha i vina.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV B.3.2.
Naglasak je na važnosti iskustva Božjega oprostjenja i ljubavi kako bi nam dao snage za novi početak i popravak i potaknuo nas na opraštanje sebi i drugima, na izgradnju samopouzdanja i zajedništva.

Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV C.3.1. Učenik otkriva i prepričava Deset zapovijedi kao znak saveza i prijateljstva između Boga i čovjeka i zapovijedi ljubavi kao ispunjenje svih zapovijedi.	Učenik prepoznaje i objašnjava pojam saveza kao znaka prijateljstva između Boga i čovjeka. Učenik prepoznaje značenje Božjih zapovijedi za izraelski narod, ali i za sve ljude. Učenik navodi i objašnjava zapovijedi koje se odnose na Boga, a koje se odnose na čovjeka. Učenik objašnjava na izabranim biblijskim tekstovima da je ljubav temeljni zakon Isusova novoga kraljevstva. Učenik navodi zapovijedi ljubavi te primjere ljubavi prema Bogu i čovjeku.	Učenik navodi da su zapovijedi znak saveza i prijateljstva između Boga i čovjeka. Učenik navodi Zapovijedi ljubavi. Učenik navodi Deset Božjih zapovijedi.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Deset zapovijedi, Zlatno pravilo i ljubav prema bližnjemu.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Tekstovi za obradu sadržaja: Najveća zapovijed (Mt 22,34-40), Ljubav prema neprijateljima (Mt 5,43-48), Milosrđe i dobrohotnost (Lk 6,37-38).
Praćenje i samovrednovanje postupaka prema bližnjima na način koji se vjeroučitelju čini prihvatljiv ili se učenici odluče za njega (lista dobrih djela, semafor dobrote...). Istražiti i navesti primjere nepoštivanja temeljnih biblijskih uputa (vijesti, lokalna događanja, školski i razredni problemi – ružno ponašanje prema bližnjemu i okolišu). Sadržaji su pogodni za korištenje metode rješavanja problema.
Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodima OŠ KV B.3.1. i OŠ KV C.3.2.

OŠ KV C.3.2. Učenik navodi primjere međusobnoga pomaganja, povjerenja, osjetljivosti i otvorenosti za ljude u zajednici.	Učenik objašnjava dobro djelo kao znak Božje dobrote. Učenik na primjeru odabranih biblijskih tekstova navodi Isusovu ljubav i brigu prema čovjeku. Učenik navodi primjere kako možemo jedni drugima pružati pomoć i ljubav.	Učenik navodi primjere dobrih djela. Učenik razlikuje materijalno darivanje od lijepe riječi i dobroga ponašanja.
	Učenik otkriva i objašnjava da se čovjeka ne daruje samo materijalnim darom, nego i riječju, lijepim ponašanjem. Učenik predlaže i navodi dobra djela koja može činiti.	

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Dobra djela – znak Božje dobrote.
Tekstovi za obradu sadržaja: Milosrdni Samarijanac (Lk 10, 29-37), Ozdravljenje gluhog mucavca (Mk 7,31-37), Jerihonski slijepac Bartimej (Mk 10,46-52), Osigurano blago (Mt 6, 19-20).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Potaknuti na praćenje i samovrednovanje postupaka prema bližnjima (olujom ideja doći do liste dobrih djela, pomaganje u obitelji, razredu, susjedstvu, odnos prema starijima i nemoćnima, odnos i način pomaganja učenicima s teškoćama). Istraživati stvarne priče primjera dobrote prema drugima (priče iz života učenika koji su učinili djelo pomaganja bližnjemu).
Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne geste i postupke kojima pokazuje ljubav i brigu prema bližnjima te potiče druge na priključenje aktivnostima kojima pomaže drugima.
Vjeroučitelj treba poticati iskustva učenja koja će omogućiti razvoj učenika u afektivnom području koje se očituje u prepoznavanju i prihvaćanju kršćanskih vrijednosti kao vlastitih kriterija u promišljanju i djelovanju osmišljavanjem i provedbom različitih aktivnosti u koje je učenik izravno uključen.

OŠ KV C.3.3. Učenik objašnjava pojmove savjesti, grijeha, kajanja, pomirenja i promišlja o	Učenik opisuje savjest kao Božji glas u čovjeku koji mu govori što je dobro, a što je zlo. Učenik objašnjava savjest kao Božji glas u nama koji nas potiče na kajanje i pomirenje.	Učenik, uz pomoć učitelja, navodi značenje pojmova: savjest, grijeh, kajanje, pomirenje.
---	---	--

vlastitom ponašanju.	Učenik svojim riječima opisuje pojam grijeha i razlikuje grijehe. Učenik prepoznaje ulogu savjesti na konkretnim primjerima iz svoga života. Učenik analizira i prosuđuje posljedice nekih postupaka na konkretnim primjerima.	Učenik povezuje navedene pojmove s konkretnim primjerima iz svoga života. Učenik prepoznaje posljedice grijeha.
----------------------	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Savjest, grijeh, kajanje i pomirenje.
Tekstovi: Isus i Zakej (Lk 19, 1-10) i Dug i dužnik (Mt 18, 23-35), kao i svi navedeni tekstovi o obraćenu i pomirenju u OŠ KV B.3.2.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Povezati s pripremom za sakrament pomirenja i euharistije. Navesti različite situacije iz života učenika tako da jedan učenik treba predstaviti kako savjest govori što je dobro, a drugi učenik kako često izaberemo i ono što nije dobro (rad u paru) .
Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV B.3.2.
Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne geste i postupke kojima djeluje u skladu sa savješću te poticanju drugih na savjesno ponašanje i djelovanje.

Domena D: Crkva u svijetu

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV D.3.1. Učenik opisuje župnu zajednicu, navodi načine aktivnoga sudjelovanja u župnoj zajednici.	Učenik opisuje osnovne pojmove o Crkvi: župu kao mjesto susreta, kao zajednicu koja se okuplja na nedjeljnoj misi, različite službe i aktivnosti unutar župne zajednice. Prepoznaje simbole i znakove u crkvi koji potiču na susret s Bogom. Učenik navodi pravila ponašanja u crkvenome prostoru kao izraz poštovanja prema Bogu.	Učenik imenuje župu, župnoga zaštitnika. Učenik navodi odabrane službe unutar župne zajednice i župne aktivnosti.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Župna zajednica, osnovni elementi župe i župne crkve: zajednica vjernika, različite službe, zaštitnik župe i unutrašnjost župne crkve.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Navoditi aktivnosti u župi i načine kako se svatko može uključiti u život i djelovanje župne zajednice (ministranti, obiteljske službe Božje, dječje skupine, čitači, zborovi i slično).

OŠ KV D.3.2. Učenik opisuje crkvene blagdane i slavlja, njihovu važnost za život vjernika te biblijske i druge kršćanske motive u svome okruženju.	Učenik prepoznaje važnije biblijske i druge kršćanske motive i poruke prisutne u božićnim narodnim običajima. Učenik prepoznaje i navodi značenje blagdana, svetkovina i običaja koji se obilježavaju u okruženju učenika. Učenik konkretnim gestama sudjelovanja izražava stav prihvaćanja poruke blagdana, svetkovina i običaja. Učenik navodi odabrane biblijske motive u svojoj župnoj crkvi.	Učenik navodi različite običaje i imenuje biblijske i kršćanske motive u svome okruženju. Učenik prepoznaje odabrane biblijske motive u svojoj župnoj crkvi.
---	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Crkveni blagdani i slavlja.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.
Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz aktivnosti u kojima učenik djeluje u školi i zvan nje o kojima izvještava u razredu. npr. u adventu i korizmi poticati na djelotvornu ljubav prema bližnjemu i uključiti se konkretnim djelovanjem.
Učenik stvaralačkim izražavanjem izražava radost slavlja blagdana: Dani kruha i zahvalnosti za plodove zemlje, došašće, Sv. Nikola, Božić, zaštitnik župe ili mjesta, korizma, Uskrs, Tijelovo. Prepoznati sve darovano kao znak Božje brige za čovjeka i izražava zahvalnost, osobito slavljenjem Dana kruha (zahvalnosti) i zna izreći poruku blagdana. Prepoznati biblijske motive u svome okruženju (likovna umjetnost, glazba, književnost, običaji).
Moguća korelacija: sat razrednika (u dogovoru s učiteljem/učiteljicom moguće je pripremiti sat o temi koja se izravno tiče razrednog odjela, npr. bacanje hrane, sudjelovanje u božićnoj radionici, zajednički scenski prikaz, humanitarna aktivnost).
Korisno i poticajno je izraditi tematske panoje tijekom ostvarivanja navedenog ishoda. Njegovati tradicijsku baštinu, uz navedena slavlja blagdana osmisliti istraživački zadatak koji se tiče proslave blagdana u današnjem vremenu i nekoć (likovna umjetnost, glazba, književnost).

OŠ KV D.3.3. Učenik prepoznaje temeljne pojmove židovstva s kojima se susreće kroz biblijske tekstove te zapaža znakove (predmete, simbole i slavlja) drugih religija u svom okruženju.	Učenik upoznaje židovski blagdan Pashe i uspoređuje ga s Uskrsom rabeći glagol prijelaz. Učenik prepoznaje Savez na Sinaju i Deset zapovijedi koje su zajedničke židovima i kršćanima.	Učenik opisuje židovski blagdan Pashe. Učenik navodi osnovnu razliku i sličnost između blagdana Pashe i Uskrsa.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Židovstvo, Pasha, Savez		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Ovaj ishod tematski proširuje i obogaćuje sadržaje koji govore o Židovstvu i drugim zajednicama: OŠ KV B.3.1., OŠ KV A.3.2. i OŠ KV D.3.2. Povezati sadržaje učenja o židovstvu s današnjim životom (npr. prikazati proslavu Pashe u današnje vrijeme), prepoznati vanjska obilježja članova židovske religije (odjeća, izgled, hrana). Usporediti Uskrs i Pashu (izdvojiti zajedničke elemente), predstaviti simbole Hanuke (npr. fotografija s Trga bana Josipa Jelačića u Zagrebu ili slično u vrijeme adventa), pogledati umjetnička djela koja prikazuju Mojsija kako prima Deset zapovijedi itd.		

Osnovna škola, Katolički vjeronauk, 4. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV A.4.1. Učenik prepoznaje dragocjenost života i sklad prirode kao dar Božje ljubavi i objašnjava svoju odgovornost za sebe, za druge i za stvoreni svijet (okoliš).	Učenik u prirodnim ljepotama, u redu i skladu prepoznaje Božje tragove. Učenik opisuje po čemu je čovjek sličan Bogu (misli, govori, ljubi, odlučuje, stvara). Učenik objašnjava na temelju vlastitog iskustva da svatko ima svoje mjesto i svoju zadaću u Božjemu stvoriteljskom planu. Učenik izražava stav zahvalnosti prema Bogu Stvoritelju. Učenik navodi primjere odgovornoga ponašanja prema stvorenome svijetu (ekologija) i konkretnim postupcima čuva svoj okoliš.	Učenik u prirodnim ljepotama, u redu i u skladu prepoznaje Božje tragove. Učenik navodi po čemu je čovjek sličan Bogu (misli, govori, ljubi, odlučuje, stvara). Učenik izražava stav zahvalnosti prema Bogu Stvoritelju. Učenik uz pomoć navodi primjere očuvanja okoliša.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Prilagođeni biblijski izvještaj o stvaranju svijeta i čovjeka (Post 1, 28-32). Priroda – Božji tragovi. Čovjek – slika Božja. Ekologija.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Ovaj ishod ostvaruje se povezano s ishodima OŠ KV C.4.1. i C.4.2. Navodi kako brine za kućne ljubimce i prirodu kod kuće. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne postupke čuvanja svog okoliša o kojima izvještava u razredu. Različitim aktivnostima pokazuju odgovornost i zauzetost u čuvanju svijeta, prirode oko sebe. Prigodnim aktivnostima obilježavaju Dan svetoga Franje, zaštitnika životinja i prirode.		

<p>Konkretno aktivnosti zaštite okoliša. Uočavanje i istraživanje čime se danas narušava i uništava sklad i ljepota prirode, istražuju zašto imamo zaštićene dijelove prirode. Rad s fotografijama na kojima su prizori iz svijeta i prikazi zagađene prirode.</p> <p>Povezanost s predmetom Priroda i društvo i s međupredmetnim temama: Održivi razvoj, Zdravlje i Građanski odgoj.</p>		
<p>OŠ KV A.4.2. Učenik pripovijeda važnije starozavjetne i novozavjetne tekstove i objašnjava njihovu poruku.</p>	<p>Učenik slobodno pripovijeda starozavjetne i novozavjetne biblijske tekstove. Učenik prepoznaje kojemu dijelu pripada pojedini biblijski tekst, Starome ili Novome zavjetu. Učenik objašnjava povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom. Učenik prepoznaje slikoviti govor i uz pomoć vjeroučitelja izdvaja poruke odabranih slikovitih biblijskih tekstova.</p>	<p>Učenik jednostavno pripovijeda izabrane starozavjetne i novozavjetne biblijske tekstove. Učenik prepoznaje kojemu dijelu pripada pojedini biblijski tekst, Starome ili Novome zavjetu. Učenik uz pomoć vjeroučitelja prepoznaje povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ishodi iz domene OŠ KV A.4.2. (primjer) ostvaruju se na temelju istih biblijskih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi iz domena OŠ KV B.4.1., OŠ KV B.4.2., OŠ KV B.4.3., OŠ KV C.4.1., OŠ KV C.4.2., OŠ KV D.4.1. Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenici proučavaju Bibliju, uočavaju dijelove, po slikama u dječjoj Bibliji prepoznaju događaje. Razvrstavanje događaja na starozavjetne i novozavjetne pomoću umne mape. Nadopunjavanje prethodno stečenog znanja novim spoznajama. Ponavljjanje uz pomoć različitih igara (igre pogađanja, uparivanja parova, pridruživanja...)</p>		
<p>OŠ KV A.4.3 Učenik prepoznaje različite načine čovjekova traganja za Bogom i postojanje različitih religija kako bi razumio i poštivao druge.</p>	<p>Učenik prepoznaje i imenuje simbole velikih svjetskih religija. Učenik navodi različite načine na koje ljudi traže Boga (dive se ljepoti i zagonetnosti svijeta, raduju se životu, boje se nesreće i neizvjesnosti, traže odgovore u raznim religijama...) Učenik navodi primjere i konkretnim gestama izražava stav poštovanja prema onima koji drugačije vjeruju u Boga i onima koji ne vjeruju u Boga.</p>	<p>Učenik prepoznaje simbole velikih svjetskih religija. Učenik prepoznaje različite načine na koje ljudi traže Boga. Učenik navodi primjere međusobnoga poštovanja.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Simboli velikih svjetskih religija. Načini na koji ljudi traže Boga. Važnost međusobnoga poštovanja.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Poći od iskustva učenika, uočavanje različitih pitanja koja ljudi postavljaju u životu. Različiti tekstovi koji govore o toleranciji i poštovanju, društvene igre kroz koje učenik usvaja odnos poštovanja prema drugačijima. Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu, kroz konkretne geste i postupke izražava stav poštovanja prema onima koji drugačije vjeruju u Boga i onima koji ne vjeruju u Boga u svojoj okolini.</p>		
<p>Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana</p>		
<p>Odgovno-obrazovni ishodi</p>	<p>Razrada ishoda</p>	<p>Odgovno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda</p>
<p>OŠ KV B.4.1. Učenik otkriva i opisuje tragove Božjih djela u prirodi i znakove Božje objave te uočava sličnosti Boga i čovjeka po kojima se pokazuje i ostvaruje kao čudesno biće i Božja slika.</p>	<p>Učenik u biblijskim izvješćima stvaranja svijeta i čovjeka otkriva Boga Stvoritelja i u stvorenjima Božju dobrotu. Učenik detaljnije opisuje biblijsko stvaranje svijeta i čovjeka. Učenik upoznaje, na temelju Apostolskog vjerovanja, osnovne izričaje kršćanske vjere u Boga stvoritelja. Učenik objašnjava važnost zahvalnosti i zahvalne molitve Bogu.</p>	<p>Učenik razlučuje i navodi primjere povezanosti, sklada i reda u prirodi koji govore o Božjoj mudrosti, svemoći, veličini, dobroti i ljepoti. Učenik navodi izričaje kršćanske vjere u Boga Stvoritelja prema Apostolskom vjerovanju.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Stvaranje svijeta i čovjeka te čovjekova odgovornost za stvoreni svijet. Posebnost čovjeka (Post 1,27; Ps 8), čovjekova odgovornost (Post 2,15), (Post 2,15), Apostolsko vjerovanje.</p>		

Ishod OŠ KV B.4.1. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.4.1. i OŠ KV A.4.2.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenici iščitavaju biblijske tekstove uočavajući posebnost čovjeka u odnosu na druga stvorenja, navode ljepote stvorenoga i svoju ulogu u svijetu. Uspoređuju čovjeka s drugim stvorenjima. Usmjereni čitaju Apostolsko vjerovanje pronalazeći osnovne izričaje vjere u Boga Stvoritelja.		
OŠ KV B.4.2. Učenik opisuje događaje iz Isusova života koji pokazuju da je on obećani i naviješteni Sin Božji koji donosi Radosnu vijest spasenja svim ljudima.	Učenik upoznaje Isusa kao Mesiju – Spasitelja koji je od Oca došao i donio mir i spasenje ljudima. Učenik navodi kako se Isus svojim riječima i djelima očitovao kao Božji Sin. Učenik objašnjava kako je Isus pozvao svoje učenike da, poput žene tuđinke i učenika sv. Petra, vjeruju u njega i njegovu poruku te budu njegovi svjedoci među ljudima. Učenik objašnjava značenje riječi Emanuel.	Učenik prema propovijedanju Ivana Krstitelja, navještaju Isusova začeca i rođenja, događaja u Jeruzalemskom hramu i krštenja na Jordanu opisuje Isusa kao Mesiju. Učenik opisuje ključne biblijske događaje koji govore o Isusu kao Sinu Božjemu. Učenik navodi dijelove molitve Anđeo Gospodnji koji se odnose na navještenje Sina Božjega.
	Učenik izdvaja dijelove molitve Anđeo Gospodnji koji se odnose na navještenje Sina Božjega. Učenik objašnjava važnost Marijine vjere po kojoj je pristala biti Isusova majka.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obećani Mesija poziva ljude i donosi radosnu vijest. Propovijedanje Ivana Krstitelja (Lk 3, 16-22; Mt 11,2-5), navještaj Isusova začeca i Marijina čvrsta vjera u Boga (Lk 1,26-38) i rođenja (Lk 2,1-14), događaj u Jeruzalemskom hramu, krštenje na Jordanu (Lk 3,16-22, Mt 1,9-11), Isus kao Mesija (Iv 1,38-42, Lk 2,8-14), poziv učenika (Mt 4,18-23; Mt 1,16-22), žena tuđinka (Mt 15,21-28), Petrova ispovijest (Mt 16,13-18). Molitva Anđeo Gospodnji.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Usmjereni slušanje i čitanje biblijskih tekstova, kritičko promišljanje o pročitanom, prikupljanje informacija s identifikacijskim i vođenim razgovorom. Slušanjem, čitanjem i stvaralačkim izražavanjem analizira molitvu Anđeo Gospodnji te ju zna napamet izgovoriti. Usmjereni promatranje likovnih reprodukcija i otkrivanje slojevitosti poruka. Likovno prikazuje vlastiti doživljaj biblijskih događaja. Ishod OŠ KV B.4.2. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.4.2. i OŠ KV D.4.2.		
OŠ KV B.4.3. Učenik otkriva i objašnjava korizmu kao dragocjeno vrijeme slavljenja Boga djelima posta, molitve i milosrđa, a Uskrs kao slavlje pobjede uskrsnuloga Krista.	u Isusovu odnosu prema ljudima uočava važnosti djela milosrđa, osobito brige za bolesne, siromašne i potrebite. Učenik objašnjava značenje pojmova za život vjernika: korizma, post, djela milosrđa, Cvjetnica, Veliki tjedan, križni put, Uskrs. Učenik konkretnim gestama sudjelovanja izražava stav prihvaćanja poruke blagdana i kršćanskih pobožnosti (križnoga puta), molitve i djela milosrđa u izgradnji i svjedočenju vjere u Krista uskrsnuloga. Učenik objašnjava kršćansko značenje nedjelje kao dana Isusova uskrsnuća.	Učenik opisuje ključne elemente korizme: biblijske događaje Velikoga tjedna – Kristova posljednja večera, muka, smrt i uskrsnuće. Učenik navodi konkretne primjere za djela milosrđa. Učenik opisuje kršćansko značenje nedjelje, kao dana Isusova uskrsnuća i prepoznaje važnost sudjelovanja na svetoj misi.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Korizma i Uskrs – nedjelja. Prilagođena biblijska izvješća Cvjetnice (Mt 21,6-11, Mk 11,1-11), događaj Velikoga tjedna (Mk 14, 17-28, Lk 22,39-48). Isusov odnos prema ljudima (Mt 15,21-28); djela ljubavi i milosrđa (Mt 25,31-40).		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz sudjelovanje u slavljenju blagdana o kojima izvještava u razredu. Vjeroučitelj treba poticati iskustva učenja koja će omogućiti razvoj učenika u afektivnom području koje se očituje u prepoznavanju i prihvaćanju važnosti djela milosrđa kao vlastitih kriterija u promišljanju i djelovanju osmišljavanjem i provedbom različitih aktivnosti u koje je učenik izravno uključen, npr. humanitarne akcije za pomoć potrebitima u kojoj će doći do izražaja duhovna i tjelesna djela milosrđa. Provesti anketu o dobrim djelima i odricanju u korizmi. Usmjereni promatranje umjetničkih reprodukcija s navedenima temama i stvaralačko izražavanje. Ishod OŠ KV B.4.3. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.4.2. i OŠ KV D.4.2.		

Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV C.4.1. Učenik nabraja i objašnjava prve tri Božje zapovijedi i povezuje ih s konkretnim životom.	Učenik objašnjava važnost poštivanja Božjega zakona u životu čovjeka. Učenik objašnjava da su Božje zapovijedi pravila za dobre odnose među ljudima. Učenik objašnjava načine poštovanja Boga (molitva, vjera, nada, ljubav). Učenik navodi i objašnjava načine poštovanja/nepoštovanja Božjega imena i imena svake osobe.	Učenik nabraja prve tri Božje zapovijedi i, uz pomoć učitelja, objašnjava ih. Učenik navodi načine poštovanja Boga u prve tri zapovijedi. Učenik navodi načine povrede Boga u prve tri zapovijedi. Učenik navodi nedjelju kao dan Gospodnji.
	Učenik objašnjava važnost slavljenja Boga u zajednici. Učenik objašnjava nedjelju kao dan Gospodnji. Učenik konkretnim postupcima izražava stav poštovanja Božjih zapovijedi.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Prve tri Božje zapovijedi.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Naučiti napamet prve tri zapovijedi. Razgovarati o načinima i navoditi primjere iz života gdje prepoznamo da se prve tri zapovijedi poštuju.		
OŠ KV C.4.2. Učenik nabraja i objašnjava Božje zapovijedi koje se odnose na čovjeka, na zajednicu te na međuljudske odnose u zajednici i povezuje ih s konkretnim životom.	Učenik nabraja sedam zapovijedi koje se odnose na ljubav prema čovjeku. Navodi načine poštivanja zapovijedi u osobnom životu i odnosu prema drugima (poštovanje prema starijima, briga za život i zdravlje, poštovanje tuđe imovine, važnost istine...). Učenik navodi primjere kršenja zapovijedi iz vlastitog iskustva i svoje okoline. Zapaža i navodi posljedice za sebe i druge u svakodnevnom životu. Učenik navodi i opisuje postupke koji sprečavaju nasilje i sukobe među vršnjacima (strpljivost, razgovor, uvažavanje, oprostjenje). Učenik prepoznaje i navodi primjere odgovornoga ponašanja prema stvorenome svijetu (briga za stvoreni svijet). Učenik opisuje značenje Majčina dana i Dana očeva i povezuje ih s četvrtom Božjom zapovijedi.	Učenik nabraja sedam zapovijedi koje se odnose na ljubav prema čovjeku. Učenik navodi primjere odgovornoga ponašanja za svoje zdravlje i zdravlje drugih. Učenik navodi primjere odgovornoga ponašanja prema stvorenome svijetu. Učenik uz pomoć učitelja objašnjava Božje zapovijedi koje se odnose na pojedinca, na zajednicu te na međuljudske odnose u zajednici. Učenik navodi postupke koji sprečavaju nasilje i sukobe među vršnjacima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Od četvrte do desete zapovijedi Dekaloga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ovaj ishod ostvaruje se u povezanosti s ishodom OŠ KV C.4.3. Igra uživanja u ulogu drugoga radi boljeg razumijevanja važnosti poštivanja zapovijedi. Evocirati iskustava učenika: načini iskazivanja ljubav prema roditeljima, za Dan očeva i Majčin dan iskazati ljubav i zahvalnost, poštovanje života i brige za zdravlje; čuvanje svojih i tuđih stvari, uočiti situacije zavisti, škrtosti, krađe; uočiti važnost istine u obitelji i prijateljstvu, uočiti štetnost laži.		
OŠ KV C.4.3. Učenik prepoznaje i objašnjava da je poštivanje zajedničko židovstvu, kršćanstvu i islamu.	Učenik objašnjava da je poštivanje Deset Božjih zapovijedi zajedničko kršćanima i Židovima. Učenik prepoznaje da postoji sličnost poštivanja zapovijedi i u islamu.	Učenik prepoznaje da su zapovijedi zajedničke kršćanima i Židovima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Božje zapovijedi i sličnost s drugim monoteističkim religijama.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ovaj se ishod ostvaruje u povezanosti s ishodom OŠ KV C.4.2.		
Domena D: Crkva u svijetu		

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV D.4.1. Učenik prepoznaje djelovanje Duha Svetoga u važnijim događajima u povijesti Crkve i u Crkvi danas.	Učenik u biblijskom izvještaj o nastanku prve Crkve prepoznaje djelovanje Duha Svetoga i Božju prisutnost u prvoj Crkvi. Učenik navodi temeljno ustrojstvo Katoličke Crkve (papa, biskupi i svećenici).	Učenik slobodno pripovijeda biblijske tekstove o prvoj Crkvi. Učenik navodi postojanje različitih kršćanskih Crkava i važnost ekumenizma.
	Učenik imenuje službe u Crkvi i daje primjer važnosti i uloge svakoga člana crkvene zajednice. Učenik navodi da danas postoje različite kršćanske Crkve. Učenik objašnjava potrebu ekumenskoga djelovanja. Učenik prepoznaje prisutnost Duha Svetoga navodeći konkretne primjere zajedništva i pomoći bližnjemu u Crkvi danas.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Biblijski izvještaj o nastanku prve Crkve, ustrojstvo Crkve, kršćanske Crkve i ekumenizam – djelovanje Duha Svetoga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Prilagođeni biblijski tekstovi koji govore o djelovanju Duha Svetoga u prvoj Crkvi: o silasku Duha Svetoga nad apostole (Dj 2,2-4), o čudesnome oslobođenju apostola iz tamnice (prema Dj 5,12-42, o zajedništvu prve kršćanske zajednice (Dj 4,32-35), o propovijedanju apostola Petra i širenju Radosne vijesti (prema Dj 2,32-41). Ako je moguće, kao goste pozvati pripadnike drugih kršćanskih zajednica. Ishod OŠ KV D.4.1. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.4.2.		
OŠ KV D.4.2. Učenik opisuje i objašnjava crkvene blagdane i slavlja i njihovu važnost u životu te biblijske i druge kršćanske motive u svom okruženju (u književnosti i ostalim umjetnostima).	Učenik prepoznaje i opisuje kršćanske motive i utjecaj u književnosti, likovnoj umjetnosti, arhitekturi, običajima i tradiciji svoga grada/župe, svoje biskupije/nadbiskupije. Učenik upoznaje važnost glagoljice i najvažnije spomenike: Višeslavova krstionica i zavjetni križ, Zavjetna molitva Hrvata katolika, Bašćanska ploča. Učenik prepoznaje utjecaj Crkve na bogatu duhovnu i kulturnu tradiciju hrvatskoga naroda.	Učenik prepoznaje i navodi biblijske motive u svome okruženju. Učenik na temelju konkretnih primjera iz svog okruženja prepoznaje doprinos Crkve u razvoju kulture i tradicije hrvatskoga naroda.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Višeslavova krstionica i zavjetni križ, Zavjetna molitva Hrvata katolika, Bašćanska ploča.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Terenska nastava: ukoliko postoji mogućnost, posjet zavičajnom muzeju ili zavičajnoj kući.		
OŠ KV D.4.3. Učenik prepoznaje temeljne pojmove židovstva s kojima se susreće kroz biblijske tekstove te zapaža znakove (predmete, pojave) monoteističkih religija u svom okruženju.	Učenik uspoređuje ono što je zajedničko i ono što čini razliku u životu zajednice i vjerskim prostorima židova i kršćana. Učenik prepoznaje utjecaj različitih religija u imenima osoba. Učenik prepoznaje motive različitih religija u filmovima, animiranim filmovima, glazbi... Učenik prepoznaje i objašnjava što je sinagoga, svitak, hram, šalom, način života židovskoga dječaka i druge pojmove s kojima se susreće kroz sadržaje ovoga godišta.	Učenik prepoznaje posebnosti sakralne arhitekture drugih vjerskih zajednica u svom okruženju. Učenik uočava razlike u bogomoljama kršćana i Židova. Učenik uočava motive monoteističkih religija u različitim područjima života.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Motivi židovstva i ostalih monoteističkih religija u različitim područjima života		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Prilagođeni tekstovi o vjerskome životu židovskoga dječaka i djevojčica (Ps 19,8-11). Ishod se ostvaruje povezano s ishodom B domene, kad god se čitaju biblijski tekstovi u kojima se spominju pojmovi iz židovstva, na način da se učenicima pojasni značenje tih pojmova i objasni da pripadaju židovstvu. Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.		

Osnovna škola, Katolički vjeronauk, 5. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV A.5.1. Učenik objašnjava važnost zajedništva te kako nas vjera potiče na prihvaćanje sebe i drugih.</p>	<p>Učenik opisuje različitost među ljudima. Učenik objašnjava važnost prihvaćanja različitosti. Učenik istražuje što nas sve unatoč razlikama povezuje. Učenik opisuje jedinstvenost svakoga čovjeka s njegovim mogućnostima i ograničenjima. Učenik objašnjava važnost vjere i povjerenja u međuljudskim odnosima i u odnosima prema Bogu. Učenik objašnjava pojmove dijaloga i diskriminacije i na primjerima iz konkretnoga života.</p>	<p>Učenik navodi različitosti među ljudima. Učenik prepoznaje važnost prihvaćanja različitosti. Učenik razlikuje pojmove dijaloga i diskriminacije na primjerima iz konkretnoga života.</p>
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<p>Jedinstvenost svakog čovjeka. Prihvaćanje drugih u njihovoj različitosti. Dijalog i diskriminacija.</p>		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<p>Ovaj ishod ostvaruje se povezano s ishodima iz drugih domena u kojima se nalaze navedeni biblijski tekstovi OŠ KV B.5.1., OŠ KV B.5.2. i OŠ KV C.5.1. Učenici istražuju pojmove dijaloga i diskriminacije. Učenici istražuju primjere diskriminacije i važnih elemenata za ostvarenje dijaloga, istražuju mudrosne tekstove iz svetih knjiga i povezuju sa životnim iskustvima. Igra uživljanja u perspektivu drugoga radi boljšeg razumijevanja tuđega razmišljanja i ponašanja. Izricanje biblijskih primjera Božjega prihvaćanja svakoga čovjeka usmeno, pisano, slikom, pjesmom (korelacija s Hrvatskim jezikom: učenici pišu haiku, činkvinu, kratko izvješće, subjektivan/objektivan opis i sl.).</p>		
<p>OŠ KV A.5.2. Učenik opisuje Bibliju kao temeljni izvor kršćanstva i židovstva, navodi povijesne i geografske odrednice, novozavjetne biblijske knjige, prenesena značenja biblijskoga teksta i temeljne biblijske poruke kako bi otkrio poruku za svoj život.</p>	<p>Učenik navodi Bibliju kao temeljni izvor kršćanske vjere i svetu knjigu Židova. Učenik opisuje povijesne i geografske odrednice (plodni polumjesec, nomadski život) radi razumijevanja i shvaćanja poruke biblijskih tekstova. Učenik imenuje biblijske knjige Novoga zavjeta (evanđelja, Djela apostolska, poslanice). Učenik navodi temeljne sadržaje Staroga i Novoga zavjeta. Učenik imenuje biblijske kratice i s pomoću njih pronalazi određena mjesta u Bibliji. Učenik prepoznaje prenesena značenja biblijskoga teksta. Učenik povezuje poruke određenih biblijskih tekstova sa svojim životnim situacijama.</p>	<p>Učenik prepoznaje osnovne dijelove Biblije i navodi temeljne sadržaje Staroga i Novoga zavjeta. Učenik pomoću biblijskih kratica pronalazi određena mjesta u Bibliji. Učenik imenuje novozavjetne knjige: evanđelja, Djela apostolska i neke poslanice. Učenik navodi poruke pojedinih biblijskih tekstova.</p>
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<p>Biblija sveta knjiga kršćanstva i židovstva, povijesne i geografske odrednice (plodni polumjesec, nomadski život) vezane uz prostor nastanka Biblije, podjela, način traženja teksta u Bibliji, prenesena značenja biblijskoga teksta.</p>		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

Ovaj ishod ostvaruje se povezano s ishodima iz drugih domena u kojima se nalaze navedeni biblijski tekstovi (OŠ KV B.5.1., OŠ KV B.5.2. i OŠ KV C.5.1.) na način da, kada obrađujemo biblijski tekst, učenik upoznaje i povijesni i geografski kontekst, značenje prenesenoga govora, izdvoji poruku za svoj život...

Za ostvarenje ishoda učenicima treba biti dostupna Biblija.
Razlika između doslovnoga i prenesenoga govora. Učenici navode primjere realnoga i slikovitoga govora i objašnjavaju razliku. Navode primjere slikovitoga govora u književnosti, npr.: »Tužno je danas nebo, tužno kao raspuklo zvono.« (M. Krleža) Upoznavanje i tumačenje slikovitoga govora u Bibliji: »Žedna mi je duša Boga, Boga živoga; o kada ću doći i lice Božje gledati.« (Ps 42,3); slikovit govor o stvaranju svijeta u šest dana i sl.

<p>OŠ KV A.5.3. Učenik objašnjava prisutnost Božjih tragova u povijesti i u drugim religijama, razlikuje glavna obilježja monoteističkih religija radi razumijevanja i poštovanja drugih ljudi i njihovih životnih vrijednosti.</p>	<p>Učenik objašnjava kako vjera može dati odgovore na mnoga životna pitanja (religiozna pitanja) Učenik objašnjava različita shvaćanja i predodžbe Boga u povijesti (primitivne i antičke religije) i u drugim religijama danas (politeizam i monoteizam). Učenik prepoznaje i opisuje glavna obilježja monoteističkih religija (simbol, utemeljitelj, vrijeme i mjesto nastanka, božanstvo, bogomolja, sveta knjiga). Učenik uspoređuje odabrane svete tekstove iz Tore i Kur'ana s kršćanskim.</p>	<p>Učenik navodi primjere kako vjera može dati odgovore na mnoga životna pitanja (religiozna pitanja). Učenik prepoznaje različita shvaćanja i predodžbe Boga u povijesti (primitivne i antičke religije) i u drugim religijama danas (politeizam i monoteizam). Učenik navodi glavna obilježja monoteističkih religija (simbol, utemeljitelj, vrijeme i mjesto nastanka, božanstvo, bogomolja, sveta knjiga).</p>
---	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Religiozna pitanja (pitanje smisla života, patnje, život nakon smrti, kazna i nagrada, stvaranje svijeta i čovjeka...).
Shvaćanja i predodžbe Boga u povijesti (primitivne i antičke religije) i u drugim religijama danas (politeizam i monoteizam).
Glavna obilježja monoteističkih religija.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Razgovarati o obilježjima, znakovima i simbolima koje učenik zapaža u svojoj sredini i svijetu oko sebe (škola, film, glazba, internet...). Što više povezivati s iskustvima i primjerima iz života učenika.
Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.

Domena B: riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV B.5.1. Učenik u biblijskoj povijesti i evanđeljima otkriva Boga koji čovjeku pokazuje put i daje čovjeku potrebnu snagu za suočavanje s različitim životnim situacijama i izazovima.</p>	<p>Učenik upoznaje velike likove biblijske povijesti: Abrahama, Jakova, Samuela, Davida, Salomona, sv. Petra, sv. Pavla. Učenik pripovijeda o Božjemu pozivu, iskustvu i kušnji vjere starozavjetnih likova. Učenik opisuje znakove Božje naklonosti, skrbi, prijateljstva, praštanja i izbavljenja prema čovjeku. Učenik opisuje biblijske pojmove: praotac vjere, patrijarsi, suci, obećanja, pomazanje. Učenik kroz primjere biblijskih likova prepoznaje Boga kao prijatelja koji daje svoj blagoslov i obećanja.</p>	<p>Učenik navodi velike likove biblijske povijesti. Učenik opisuje ključne biblijske događaje povezane s velikim likovima biblijske povijesti. Učenik pronalazi povezanost i značenje biblijskih poruka s konkretnim životom pojedinca i zajednice.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Izabrani biblijski likovi Staroga i Novoga zavjeta.
Izabrani biblijski tekstovi o Abrahamu, Jakovu, Samuelu, Davidu, Salomonu.
Biblijski pojmovi: praotac vjere, patrijarsi, suci, obećanja, pomazanje.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ovaj ishod ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.5.2.

<p>OŠ KV B.5.2. Učenik kroz Isusove riječi i djela otkriva vrednote kraljevstva Božjega.</p>	<p>Učenik objašnjava osobu Isusa Krista i Njegovo poslanje kao temelj kršćanske vjere i navješćaja Božjega kraljevstva. Učenik iz Isusovih riječi i djela uočava znakove Božje ljubavi prema grešnicima i odbačenima. Učenik navodi temeljne istine kršćanske vjere koje se odnose na Isusa Krista kao Otkupitelja i Spasitelja svih ljudi. Učenik objašnjava osnovne informacije o vjerskim skupinama u Isusovo vrijeme i</p>	<p>Učenik prepričava biblijske tekstove koji prikazuju Isusa Krista i njegovu poruku o Božjemu kraljevstvu. Učenik prepoznaje vrednote Božjega kraljevstva.</p>
--	--	---

	<p>situaciju u Palestini u prvom stoljeću radi boljeg shvaćanja Isusove poruke.</p> <p>Učenik opisuje Isusov poziv na vjeru i svetost života za stvaranje Božjega kraljevstva na Zemlji.</p>	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Vrednote kraljevstva Božjega.</p> <p>Biblijski tekstovi koji govore o Isusovu rođenju, susretima sa suvremenima, siromašnima, bolesnima, grešnicima, temeljne istine kršćanske vjere koje se odnose na Isusa Krista kao Otkupitelja i Spasitelja svih ljudi, skupine u Isusovo vrijeme i situaciju u Palestini u prvom stoljeću, Isusov poziv na vjeru i svetost života.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Ovaj ishod ostvaruje se povezano s OŠ KV A.5.2.</p>		
<p>OŠ KV B.5.3.</p> <p>Učenik objašnjava oblike, vrijeme i načine kršćanske molitve u poveznici s tijekom i ključnim vremenima liturgijske godine kako bi s razumijevanjem sudjelovao u slavljenju i molitvi.</p>	<p>Učenik tumači važnost molitve, različite oblike i načine molitve tijekom liturgijske godine.</p> <p>Učenik opisuje središnja slavlja liturgijske godine.</p> <p>Učenik objašnjava i razlikuje istinsku molitvu Bogu i molitvu povezanu s praznovjerjem.</p> <p>Učenik obrazlaže važnost molitve za osobni odnos s Bogom.</p> <p>Učenik uočava razlike u molitvama ljudi vjere (Marija, sveci i blaženici i drugi uzori vjere) od vlastite molitve.</p>	<p>Učenik opisuje temeljno značenje, važnost i potrebu molitve u životu vjernika.</p> <p>Učenik navodi različita vremena liturgijske godine i najvažnije blagdane.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Liturgijska godina i molitva.</p> <p>Molitva Očenaš i drugi načini molitve, liturgijska godina, slavlja liturgijske godine: Božić, Uskrs, Kristovo uzašašće, Duhovi.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Povezati oblike i načine slavlja s njihovim značenjem i porukom.</p>		
<p>OŠ KV C.5.1.</p> <p>Učenik navodi vrednote Božjega kraljevstva za ostvarenje mira, pravde i ljubavi te objašnjava kako na temelju tih vrednota graditi odnose prema drugima.</p>	<p>Učenik na primjeru evanđeoskih tekstova objašnjava Isusov pristup prema svakom čovjeku.</p> <p>Učenik navodi i objašnjava vrednote kraljevstva Božjega.</p> <p>Učenik navodi primjere životnih situacija u kojima je moguće ostvariti vrednote kraljevstva Božjega.</p> <p>Učenik predlaže konkretne postupke prema onima koji su u različitim potrebama.</p>	<p>Učenik navodi vrednote Božjega kraljevstva.</p> <p>Učenik uz pomoć učitelja predlaže konkretne postupke prema onima koji su u različitim potrebama.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Biblijski tekstovi koji govore o Isusovu pristupu ljudima (ozdravljenja, prihvaćanja, opraštanja) i kraljevstvu Božjemu.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Ovaj ishod ostvaruje se povezano s ishodima iz drugih domena u kojima se nalaze navedeni biblijski tekstovi npr. OŠ KV B.5.2. OŠ KV A 5.1.</p> <p>Prijedlog biblijskih tekstova (izabrati):</p> <p>Lk 5,27-32: Ne treba zdravima liječnika</p>		
<p>Mt 22,34-44: Najveća zapovijed Lk 6,37-38: Ne sudite...</p> <p>Lk 5,17-26: prihvaća i ozdravlja uzetoga; ozdravlja gubavca Lk 5,12-16; Jerihonskog slijepca Bartimeja Mk 10,46-52</p> <p>Lk 6,12-16: prihvaća i Judu, svoga izdajicu, i Šimuna zvanog Revnitelj i Mateja carinika) i Šimuna Petra, koji će ga zatajiti, a svi se razbježati (Mk 26,56)</p> <p>Lk 7,36-50: prihvaća ženu grešnicu</p> <p>Mk 7,24-30: prihvaća strankinju i ozdravlja joj kćer</p> <p>Mt 8,5-13: prihvaća rimskoga časnika (okupator); Lk 19,1-10: Zakej – prihvaća carinika</p> <p>Lk 23: prihvaća dobrog razbojnika.</p> <p>Vrednote kraljevstva Božjeg prijedlog tekstova:</p> <p>Lk 6,29-31; Mt 5,43-48; Lk 6,37-38.41-42.</p> <p>Projektna nastava: učenik pronalazi primjere gdje ljudi trebaju pomoć i pomaže osobama koje su u potrebi (starije osobe, bolesnici, pomoć učenicima u učenju...) – vježbanje evanđeoskih vrijednosti.</p>		
<p>OŠ KV C.5.2.</p> <p>Učenik uočava da nas vjera potiče na stvaranje kvalitetnih međuljudskih odnosa u svom</p>	<p>Učenik objašnjava i predlaže nekoliko važnijih pravila za ponašanje u razredu i u školi.</p> <p>Učenik objašnjava posljedice kršenja pravila za pojedinca i cijelu zajednicu.</p>	<p>Učenik opisuje pravila ponašanja u razredu i u školi.</p> <p>Učenik navodi posljedice kršenja tih pravila za pojedinca i cijelu zajednicu.</p>

okruženju.	Učenik predlaže primjere preuzimanja odgovornosti za vlastito ponašanje.	Učenik navodi primjere preuzimanja odgovornosti za vlastito ponašanje.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Pravila za ponašanje u razredu i u školi, posljedice kršenja pravila		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ovaj se ishod ostvaruje povezano s OŠ KV A.5.1. Različitim dramskim tehnikama učenici mogu osvijestiti važnost poštovanja, prihvaćanja, posljedice kršenja pravila, važnost preuzimanja odgovornosti...		
OŠ KV C.5.3. Učenik upoznaje temeljna moralna načela (pravila ponašanja) monoteističkih religija.	Učenik uspoređuje neka važnija moralna načela monoteističkih religija židovstva i islama s kršćanskim moralnim načelima. Učenik navodi univerzalnost nekih moralnih načela.	Učenik uz pomoć učitelja opisuje glavna moralna načela monoteističkih religija. Učenik u načelima monoteističkih religija prepoznaje sličnosti i razlike s kršćanskim moralnim načelima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odaberi jednostavnija moralna načela koja učenici mogu usporediti s moralnim načelima navedenima u ishodima C.5.1. i C.5.2.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Na temelju ponuđenih tekstova učenici pronalaze sličnost u moralnim načelima.		
Domena D: Crkva u svijetu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV D.5.1. Učenik opisuje Crkvu kao prenositeljicu Isusova nauka te otkriva koja je njegova uloga u Crkvi i svijetu.	Učenik objašnjava naziv, poslanje i poziv apostola u Isusovo doba. Učenik opisuje važnost i ulogu sv. Petra za Crkvu i važnost sv. Pavla za širenje kršćanstva. Učenik otkriva svoju ulogu u Crkvi i svojoj sredini. Učenik prepoznaje prisutnost temeljnih vrednota kraljevstva Božjega u životima nekih hrvatskih svetaca i blaženika i važnost njihova životnog primjera za nas danas. Učenik predlaže načine kako prema njihovom primjeru djelovati danas.	Učenik opisuje važnije elemente iz života apostola, života prve kršćanske zajednice te života hrvatskih svetaca.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Mk 1,16-19: oni koji su prihvatili Isusov poziv Mk 3,13: dvanaestorica kao početak novoga Božjeg naroda Mt 28, 18-20, Mt 4,18-22; Mt 9,9 i Iv 1,43-46, pozvani prenositi Radosnu vijest Važnost Petra i Pavla na temelju biblijskih tekstova: Mt 16,15-19 (Petar Stijena); Mk 14,66-72 (Petrovo zatajenje); Iv 21,15-19 (Petrovo prvenstvo); Dj 22,17-21 (Pavlovo poslanje).		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Sadržaje što više povezati s iskustvima učenika, npr. naši imendani – molitva i zahvalnost svecima čije ime nosimo i onima koji se slave u našem kraju (upoznavanje pojedinih svetaca i povezivanje s vlastitim imenom). Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne prijedloge i osmišljavanje različitih aktivnosti djelovanja prema primjeru svetaca i blaženika u svojoj sredini o kojima izvještava u razredu.		
OŠ KV D.5.2. Učenik prepoznaje važnije izričaje kršćanske umjetnosti (likovna, glazbena, filmska, književnost i suvremena duhovna literatura) te otkriva kako su utjecali na obogaćivanje vjere kroz povijest i kako mogu izgrađivati njegovu osobnu vjeru.	Učenik prepoznaje i opisuje biblijske likove i događaje na reprodukcijama umjetničkih djela. Učenik otkriva i interpretira kršćanske / duhovne poruke i doživljava koje otkriva u umjetničkome djelu. Učenik istražuje odnose između biblijskih događaja i likova i prikaza u filmskoj i likovnoj umjetnosti. Učenik izražava svoj unutarnji doživljaj vjere kroz različite oblike izražavanja. Učenik istražuje primjere suvremene duhovne literature koja može izgrađivati njegov stav vjere.	Učenik jednostavno opisuje odabrane biblijske likove/događaje na reprodukcijama najpoznatijih umjetničkih djela i prepoznaje kršćanske / duhovne poruke.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

Slike poznatih hrvatskih i svjetskih umjetnika koji su prikazivali biblijske motive (Michelangelo, Rembrandt, I. Lacković Croata, Ivan Meštrović...), najvažniji motivi i primjeri ranokršćanske umjetnosti, biblijski motivi i glazbenici koji su bili nadahnuti Biblijom.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Ishodi OŠ KV D.5.2. ostvaruju se na temelju istih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi OŠ KV B.5.1. i OŠ KV B.5.2., a ne kao zaseban sadržaj. Tijekom obrade biblijskih tekstova valja potaknuti učenike da promotre odabrano umjetničko djelo povezano s biblijskim tekstom, prepoznaju motive koje prikazuju, prepoznaju poruke i doživljaje koje umjetnik želi prenijeti koristeći se elementima likovnog jezika i na taj način prodube doživljaj teksta. Posebnu pažnju obratiti na kvalitetu sadržaja likovne, glazbene i filmske umjetnosti. Ishod se ostvaruje u korelaciji s Hrvatskim jezikom, Glazbenom kulturom i Likovnom kulturom. Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.

<p>OŠ KV D.5.3. Učenik istražuje i izdvaja temeljne pojmove drugih religija, uočava njihov utjecaj i obilježja u suvremenome društvu (u umjetnosti, književnosti, glazbi, filmovima...).</p>	<p>Učenik objašnjava da je Biblija sveta knjiga židovske religije i navodi temeljnu razliku između kršćanske i židovske Biblije. Učenik opisuje prisutnost Abrahama u židovstvu i islamu. Učenik navodi temeljne oznake antičkih religija radi prepoznavanja simbola i obilježja tih religija u suvremenom društvu i svom okruženju.</p>	<p>Učenik prepoznaje (imenuje) pojmove židovstva u biblijskim tekstovima. Učenik navodi poznate primjere u kojima se očituje utjecaj svjetskih religija i navodi kojim religijama pripadaju neki od njih.</p>
	<p>Prepoznaje simbole i obilježja religija u svome okruženju (medijima, glazbi, filmovima). Učenik konkretnim odnosom prema pripadnicima drugih religija u svojoj sredini izražava poštovanje prema drugim religijama. Predlaže načine suradnje čiji rezultati doprinose poboljšanju odnosa s pripadnicima drugih religija.</p>	

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Temeljni pojmovi židovstva: Biblija, sveta knjiga židovske religije, prisutnost Abrahama u židovstvu i islamu. Antičke religije.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Ishod OŠ KV D.5.3. ostvaruje se povezano s domenom OŠ KV A.5.3. i OŠ KV B.5.1. Biblijskim tekstovima sadržanima u B domeni razjasniti koji su pojmovi vezani za židovstvo (Biblija) i islam (npr. Abraham). Vjeroučitelj polazi od konkretnih primjera iz života i iskustva učenika (u svojoj sredini, putem medija...), a primjereni su njegovoj dobi, radi boljeg shvaćanja i razumijevanja religijskih pojmova i simbola s kojima se susreće. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretan odnos prema pripadnicima drugih religija u svojoj sredini i predlaganje različitih načina suradnje. Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.

Osnovna škola, Katolički vjeronauk, 6. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

<p>OŠ KV A.6.1. Učenik navodi iskustva i događaje iz svakodnevnoga života koji govore o različitim oblicima unutrašnjega ropstva i slobode te objašnjava kako nas vjera vodi do slobode i mira.</p>	<p>Učenik razlikuje unutrašnje i vanjsko ropstvo/slobodu. Učenik uočava i objašnjava povezanost grijeha i neslobode, odgovornosti i slobode, na temelju konkretnih primjera iz svoga života i Biblije (grieh, posljedice grijeha). Učenik analizira kroz konkretne primjere povezanost slobode i ljubavi. Učenik navodi primjere vlastite odgovornost u promicanju slobode i mira u svom okruženju. Učenik na temelju odabranih biblijskih tekstova prepoznaje vjeru kao put k slobodi.</p>	<p>Učenik navodi primjere unutrašnje slobode i ropstva u čovjekovu životu. Učenik navodi konkretne primjere povezanosti slobode i ljubavi. Učenik prepoznaje vjeru kao put prema slobodi.</p>
---	---	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Unutrašnje i vanjsko ropstvo i sloboda.
Povezanost grijeha i neslobode, odgovornosti i slobode.
Primjeri unutrašnjega ropstva i slobode iz života učenika.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Biblijski tekstovi i citati za obradu sadržaja: Lk 12, 22-26 (Pouzdanje u providnost – sloboda od materijalnog), 2 Kor 3,17; Gal 5,13.
Odabrani dijelovi Katekizma Katoličke Crkve (2445, 2447).

Istražiti biblijsko poimanje slobode. Navesti primjere suvremenih situacija ropstva i neslobode potkrijepivši ih primjerima iz medija ili vlastitoga životnog okruženja. Predložiti načine djelovanja i primjene načina djelovanja koji vode slobodi i miru u razrednoj zajednici.
Ishod se ostvaruje s ishodima OŠ KV C.6.2. i OŠ KV C.6.3.

<p>OŠ KV A.6.2. Učenik objašnjava temeljne književne vrste u Bibliji, analizira odabrane biblijske tekstove te objašnjava njihovu temeljnu poruku i primjenjuje ju na svoj život.</p>	<p>Učenik navodi i objašnjava temeljne književne vrste u Bibliji. Učenik analizira odabrane biblijske starozavjetne i novozavjetne tekstove (književna vrsta, temeljni sadržaj, likovi). Učenik objašnjava pojam prisposoda. Učenik objašnjava značenje pojma kraljevstvo Božje. Učenik otkriva dublju životnu poruku biblijskih tekstova.</p>	<p>Učenik prepoznaje temeljne književne vrste u Bibliji. Učenik ukratko prepričava tekstove, temeljne sadržaje i opisuje likove biblijskih starozavjetnih i novozavjetnih tekstova. Učenik prepoznaje prisposode o kraljevstvu Božjemu. Učenik navodi poruke pojedinih biblijskih tekstova.</p>
---	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Temeljne književne vrste u Bibliji.
Pojmovi kraljevstvo Božje i prisposode.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Uz pomoć biblijskih tekstova otkriti što su prisposode. Uz pomoć biblijskih primjera prepoznati i objasniti pojam kraljevstva Božjega.
Biblijski tekstovi: prisposode o sijaču, kukolju, zrnu gorušičinu, kvascu, blagu i dragocjenome biseru, Blaženstva (Mt 5, 1-12).
Ishodi OŠ KV A.6.2. ostvaruje se na temelju istih biblijskih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi OŠ KV B.6.2.
Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred.

Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV B.6.1. Učenik analizira i objašnjava tekstove o Bogu koji s čovjekom sklapa savez prijateljstva, pokazuje put izlaska iz ropstva grijeha i vodi ga do slobode.</p>	<p>Učenik opisuje Boga kao onoga koji u Starome zavjetu okuplja, oslobađa i spašava svoj izabrani narod, izbavlja ga iz ropstva i vodi u obećanu zemlju u slobodu. Učenik analizira glavne poruke koje govore o Božjoj brizi za čovjeka, obećanjima, izbavljenju, opraštanju krivnje te putu i darovima slobode. Učenik upoznaje Mojsija kao velikoga vođu i osloboditelja izabranoga naroda. Učenik opisuje Mojsija kao osobu velike vjere.</p>	<p>Učenik pripovijeda velike događaje biblijske povijesti. Učenik navodi glavne likove biblijskih tekstova o izbavljenju iz egipatskoga ropstva. Učenik prepoznaje Sinajski savez kao središnji događaj izabranoga naroda.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Izlazak iz egipatskoga ropstva; Izlazak, Pasha, mana, Jahve, Sinajski savez, grijeh, krivnja, Deset zapovijedi, sloboda

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Biblijski tekstov: Mojsijev poziv i izlazak iz Egipta (Izl 3-13), putovanje pustinjom i kušnja (Izl 15-18), Savez na Sinaju (Izl 19-20), Zlatno tele (Izl 32), smrt Mojsijeva (Pnz 34, 1-7).
 Ishod se ostvaruje s ishodom OŠ KV A.6.1. (povezanost grijeha i neslobode).
 Različiti aktivni postupci rada s tekstom, dramatizacija, rješavanje problemskih situacija (mrmljanje Izraelaca i nezahvalnost, neposluh), povezivanje s povijesno-geografskim okolnostima događanja (Egipat, pismenost, religija, gospodarsko značenje).

<p>OŠ KV B.6.2. Učenik u Isusu Kristu otkriva osloboditelja koji riječima i djelima pokazuje istinski put slobode i spasenja.</p>	<p>Učenik prepoznaje u Isusu Kristu Osloboditelju koji riječima i djelima pokazuje istinski put slobode i spasenja. Učenik analizira poruke i vrijednosti koje vode do istinske i pune slobode. Učenik uspoređuje Isusa i Mojsija i uočava sličnosti događaja Pashe i Uskrsa. Učenik prepoznaje kršćanski put služenja i ljubavi u Isusovu Pashalnom otajstvu. Učenik navodi i interpretira biblijske tekstove u kojima se spominje Marija i uočava njenu slobodu i veličinu u prihvaćanju Božje riječi.</p>	<p>Učenik navodi Isusove riječi i djela i u njima prepoznaje put slobode i spasenja. Učenik navodi neke biblijske događaje u kojima se spominje Marija. Učenik prepoznaje razlike Isusa i Mojsija. Učenik uočava sličnosti događaja Pashe i Uskrsa.</p>
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Isus Krist – Osloboditelj.
 Isusov govor na gori ili Blaženstva (Mt 5, 1-12), Pranje nogu učenicima (Iv 13, 1-17) i Isusova muka, smrt i uskrsnuće (Mt 26-28), kratki referentni tekstovi iz Katekizma Katoličke Crkve, Ivan Pavao II., Redemptoris missio. Biblijski tekstovi u kojima se spominje Marija: Navještenje Isusova rođenja (Lk 1,26-38), Rođenje Isusovo (Lk 2,1-19), Majka Isusova -majka Učenika (Iv 19,25-27), prisutnost s apostolima (Dj 1,12-14).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Ishod se ostvaruje sa sadržajima ishoda OŠ KV A.6.1.
 Učenik samostalno pronalazi tekst u Bibliji, različite metode rada na biblijskim tekstovima.

<p>OŠ KV B.6.3. Učenik otkriva i opisuje Božju prisutnost u životu čovjeka kroz Crkvu i sakramente kršćanske inicijacije.</p>	<p>Učenik otkriva u Božjoj riječi, sakramentima i životu Crkve njezino božansko i ljudsko poslanje, različite darove i službe te Marijino posebno mjesto u Crkvi. Učenik navodi i analizira obilježja, znakove i značenje sakramenata inicijacije i svetoga reda. Učenik objašnjava poslanje, mjesto i služenje pape, biskupa i svećenika, redovnika i vjernika laika u Crkvi.</p>	<p>Učenik opisuje Crkvu kao narod Božji i zajednicu vjernika s različitim poslanjem i službama. Učenik navodi različite službe vjernika u Crkvi. Učenik opisuje značenje sakramenata inicijacije i svetog reda u životu i zajednici vjernika.</p>
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Crkva, božansko i ljudsko poslanje, različite darove i službe te Marijino posebno mjesto u Crkvi, sakramenti kršćanske inicijacije te sakrament svetoga reda.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Biblijski tekstovi: Pedesetnica (Dj 2, 1-13), Prva kršćanska zajednica (Dj 2, 42-47), različiti tekstovi koji slikovito govore o Crkvi npr. Stado kojemu je Krist pastir (Iv 10, 11-15), Crkva kao Kristovo tijelo (1 Kor 12, 13-27) i Crkva kao svjetlo svijeta (Mt 5, 14), Izbor dvanaestorice i njihovo poslanje, kao i poslanje svih ostalih vjernika (Lk 6, 13-16, Lk 9,1-2 i Mt 4, 18-22), ustanovljenje potvrde i euharistije (Dj 8, 4-8.14-17; Lk 22,19), Oodabrani dijelovi Katekizma Katoličke Crkve o krštenju (1213).
 Ishod se ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV B.6.2. i OŠ KV D.6.1.
 Istražiti podatke o Crkvi (kršćanstvo u svijetu), o vlastitog (nad)biskupiji i župi: redovničke zajednice (organizirati posjet ili pozvati gosta) i istaknuti vjernici laici.

Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV C.6.1. Učenik na primjerima biblijskih tekstova analizira primjere ropstva i slobode i povezuje ih sa suvremenim situacijama ropstva i slobode.</p>	<p>Učenik analizira biblijske tekstove koji govore o tome kako je Bog uvijek spreman obnoviti savez prijateljstva i ljubavi s čovjekom. Učenik uočava originalnost Isusove poruke i njegova odnosa prema čovjeku. Učenik povezuje i objašnjava poruku Isusovih blaženstava s čovjekovom čežnjom za srećom.</p>	<p>Učenik navodi primjere suvremenih situacija ropstva. Učenik uspoređuje sličnosti suvremenih situacija ropstva s primjerima ropstva o kojima se govori u biblijskim tekstovima. Učenik prepoznaje originalnost Isusove poruke i njegova odnosa prema čovjeku.</p>

	Učenik i navodi konkretne geste brige prema onima koji su potrebiti pomoći.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Suvremene situacije ropstva i povratak Bogu koji nudi slobodu i obnavlja savez. Isusova blaženstva.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Biblijski tekstovi koji govore o odnosu Boga i čovjeka, milosti i praštanju: Himna Bogu pomoćniku (Ps 146), Praštanje i ljubav prema svima koji Boga zazivaju (Ps 86,5), Hvalospjev Svemogućemu (Ps 147), Božja dobrota i ljubav (Ps 103,11-12), Mjera kojom se mjeri (Lk 6,37-38), Opraštanje i milost (Mih 7,18-19) i Bog je ljubav (1 Iv 4,16). Tekstovi o Isusovoj poruci i odnosu prema čovjeku: Prepustimo se Providnosti (Lk 12,22-34), Izmirenje s bratom (Mt 5,21-24), Zla koja dolaze iznutra (Mk 7,20-23), Blaženstva (Mt 5, 1-12). Procjena vlastitoga ponašanja u odnosu na Isusovu poruku, metodom rješavanja problema procjena ponašanja u konkretnim situacijama (navesti primjere). Predložiti načine konkretnoga pomaganja drugima po Isusovu primjeru (postupanje u slučaju svađe i u potrebama konkretne pomoći: u obitelji, razredu, uključivanjem u humanitarne akcije, upoznati pojam volontiranja).		
OŠ KV C.6.2. Učenik istražuje kako vrednote slobode, ljubavi i odgovornosti utječu na njegovu osobnu izgradnju i izgradnju zajednice.	Učenik uviđa povezanost ljubavi, odgovornosti i slobode. Učenik objašnjava Isusov poziv za izgradnju pravednijega i boljega svijeta. Učenik uočava potrebe ljudi oko sebe i navodi primjere odgovornoga ponašanja. Učenik navodi i objašnjava tjelesna i duhovna djela milosrđa kao primjer kršćanske odgovornosti. Navodi primjere i aktivnosti (projekte) u kojima ostvaruje duhovna i tjelesna djela milosrđa u svojoj okolini.	Učenik prepoznaje važnost slobode, ljubavi i odgovornosti u životu pojedinca i zajednice. Učenik uz pomoć učitelja opisuje na koji su način teme slobode, ljubavi i odgovornosti prisutne u Isusovu govoru i životu. Učenik navodi tjelesna i duhovna djela milosrđa. Učenik navodi dvije zapovijedi ljubavi.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Povezanost ljubavi, odgovornosti i slobode. Tjelesna i duhovna djela milosrđa.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Biblijski tekstovi koji govore o Isusovu pozivu za izgradnju pravednijega i boljega svijeta: Tekstovi: Lk 12, 22-26 (Pouzdanje u providnost – sloboda od materijalnog), 2 Kor 3,17; Gal 5, 13; Zapovijedi ljubavi (Mt 22, 34-40) kao i odabrani dijelovi Katekizma Katoličke Crkve (2445, 2447) ili pastoralne konstitucije o Crkvi u suvremenome svijetu Gaudium et spes. Učenik navodi primjere konkretnih djela milosrđa koje može provesti u svojoj okolini i primjere odgovornoga ponašanja u izgradnji pravednijega svijeta (zauzimanje za pravdu, istinu, mir, dobro, milosrđe, solidarnost, dostojanstvo osobe). Učenik raspravlja o povezanosti ljubavi, odgovornosti i slobode na temelju biblijskih tekstova i uočava te da prava i potpuna sloboda izvire iz ljubavi prema Bogu i blišnjemu. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz primjere i aktivnosti (projekte) u kojima ostvaruje duhovna i tjelesna djela milosrđa u svojoj okolini o kojima izvještava u razredu. Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV A.6.1. i OŠ KV C.6.1.		
OŠ KV C.6.3. Učenik istražuje i upoznaje vrijednosti slobode, ljubavi i odgovornosti u drugim religijama, svjetonazorima i svijetu oko sebe.	Učenik prepoznaje i analizira i odnos prema čovjekovoj slobodi tijekom povijesti. Učenik istražuje utjecaj shvaćanja slobode u drugim religijama i svjetonazorima na konkretna društva i uspoređuje ih s kršćanskim.	Učenik prepoznaje utjecaj poimanja slobode u drugim religijama, svjetonazorima i u kršćanstvu na društva.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Poimanje slobode u drugim religijama, svjetonazorima i kroz povijest.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Primjeri i priče iz povijesti (npr. zakoni o ropstvu), usmjereno gledanje videomaterijala s radnim zadacima. Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV A.6.1.		
Domena D: Crkva u svijetu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV D.6.1. Učenik prepoznaje Crkvu kao	Učenik navodi pozitivnu i negativnu stranu Crkve u srednjemu vijeku i prepoznaje stalnu	Učenik opisuje najvažnije događaje u životu Crkve u srednjemu i novome

<p>zajednicu Božjega naroda s različitim poslanjem, službama i odgovornostima te ljudsko i božansko lice Crkve u povijesnim događajima kako bi bolje razumio život Crkve i društva danas.</p>	<p>potrebu »pročišćavanja« Crkve od ljudskih mana i usmjeravanje prema božanskoj. Učenik prepoznaje novo lice Crkve u 20. stoljeću. Učenik opisuje poslanje biskupa i svećenika, redovnica i redovnika te vjernika laika u Crkvi. Učenik navodi primjere kršćanskoga djelovanja u društvu. Učenik prepoznaje i navodi zajedničke korijene kršćanskih crkava. Zalaže se za vrijednost ekumenizma kroz navođenje primjera i ekumensko djelovanje u svojoj sredini.</p>	<p>vijeku i u suvremenome dobu. Razlučuje ljudsko od božanskoga djelovanja unutar povijesti crkve u konkretnim povijesnim primjerima.</p>
---	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Najvažniji uzroci i posljedice velikoga raskola Crkve u XI. stoljeću i reformacije, prosjački redovi, promicanje znanosti i umjetnosti, križarski ratovi, inkvizicija, katolička obnova, misijski pokret, II. vatikanski koncil, Ivan Pavao II., primjeri svetaca i blaženika.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ostvariti korelaciju s nastavom povijesti, aktivni postupci rada s tekstem, debata, povijesni videoisječci i karte. Vjeroučitelj također treba poticati ekumensko djelovanje osmišljavanjem i provedbom različitih aktivnosti u koje je učenik izravno uključen te koje će omogućiti iskustva učenja i prihvaćanje vrijednosti ekumenizma kao vlastitih kriterija u promišljanju i djelovanju.

<p>OŠ KV D.6.2. Učenik opisuje i objašnjava važnije biblijske i druge kršćanske motive i poruke prisutne u književnosti i ostalim umjetnostima, osobito u arhitekturi.</p>	<p>Učenik opisuje mjesta okupljanja prvih kršćana i ranokršćanske motive, simbole i znakove. Učenik prepoznaje osnovna obilježja najvažnijih stilova crkvenoga graditeljstva i unutrašnjosti crkve. Učenik prepoznaje i navodi Marijino mjesto u molitvi, pobožnosti i tradiciji Crkve, zatim u književnosti, umjetnosti i arhitekturi.</p>	<p>Učenik imenuje odabrane stilove crkvenoga graditeljstva. Učenik prepoznaje stilove crkvenoga graditeljstva na konkretnim primjerima. Učenik, uz pomoć učitelja, opisuje unutrašnjost crkve.</p>
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Mjesta okupljanja prvih kršćana i ranokršćanski motivi, simboli i znakovi, unutrašnjost crkve (oltar, ambon, svetohranište), crkveno graditeljstvo na primjerima katedrale određene biskupije ili župne crkve, Marijino mjesto u književnosti, umjetnosti i arhitekturi.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenik navodi najvažnije pobožnosti i molitve prisutne u tradiciji Katoličke Crkve i istražuje važnost za duhovnost i vjeru pojedinca i Crkve. Posjet župnoj crkvi, analiza fotografija (katakombe, crkve građene različitim stilovima gradnje, marijanska svetišta), korištenje virtualnih šetnji crkvama diljem svijeta (npr. bazilika sv. Petra u Rimu), izrada i crtanje ranokršćanskih simbola i znakova, analiza književnih tekstova o Mariji, umjetničkih slika i glazbenih primjera.

<p>OŠ KV D.6.3. Učenik prepoznaje i objašnjava sličnosti i razlike između kršćanskih crkava i svetih građevina drugih religija (sinagoge i džamije).</p>	<p>Učenik prepoznaje najvažnije sličnosti i razlike između kršćanskih crkava i bogomolja drugih religija. Učenik navodi najpoznatije građevine drugih svjetskih religija. Učenik navodi najpoznatije građevine Katoličke Crkve. Učenik pokazuje stav poštovanja simbola i građevina drugih religija.</p>	<p>Učenik opisuje na poznatim (analiziranim) primjerima temeljne sličnosti i razlike između kršćanskih crkava i bogomolja drugih religija.</p>
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ishodi iz domene OŠ KV D.6.3. ostvaruju se na temelju istih biblijskih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi iz domena OŠ KV D.6.1. i OŠ KV D.6.2.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Prepoznavanje izvanjskih činjenica zgrade ili života pojedine vjerske zajednice treba voditi boljem poznavanju pogleda na život određene religije i njezina utjecaja na društvo i kulturu. Radi se o motivirajućem obilježju prepoznavanja drugoga i drukčijeg. Učenici uz pomoć vjeroučitelja promatraju izvanjske elemente (simbolički način učenja), istražuju ih i zaključuju o konkretnome životu i radu zajednice. Analiza fotografija, slagalice, virtualne šetnje građevinama, istraživanje bogomolja u svom okruženju.

Osnovna škola, Katolički vjeronauk, 7. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV A.7.1. Učenik u svjetlu vjere otkriva vlastito dostojanstvo, vrijednost i ulogu te objašnjava ulogu vjere u rješavanju napetosti i sukoba među ljudima.</p>	<p>Učenik izražava stav kako je svaki čovjek jedinstveno i neponovljivo biće kroz konkretne geste poštovanje i uvažavanja drugih u svojoj sredini. Učenik analizira pozitivne utjecaje uzora u izgradnji vlastite osobnosti. Učenik analizira negativne utjecaje koji predstavljaju opasnost u izgradnji vlastite osobnosti. Učenik istražuje pozitivne utjecaje vjere u izgradnji vlastite osobnosti. Učenik analizira konkretne primjere utjecaja društva vršnjaka na formiranje osobnosti i predlaže načine kako ostvariti pozitivan utjecaj u društvu vršnjaka. Učenik analizira različite uzroke napetosti i konflikata u razdoblju mladenaštva i objašnjava mogućnost rješavanja napetosti i sukoba s kršćanskoga motrišta. Predlaže pozitivne načine komunikacije u digitalnom okruženju kojom mogu utjecati na poštovanje dostojanstva svake osobe i rješavanje sukoba i nesporazuma.</p>	<p>Učenik prepoznaje čovjeka kao jedinstveno i neponovljivo biće. Učenik prepoznaje pojmove uzor i idol. Učenik navodi primjere pozitivnih utjecaja uzora u izgradnji vlastite osobnosti. Učenik prepoznaje negativne utjecaje koji predstavljaju opasnost u izgradnji vlastite osobnosti. Učenik prepoznaje pozitivne utjecaje vjere u izgradnji vlastite osobnosti. Učenik prepoznaje različite uzroke napetosti i konflikata u razdoblju mladenaštva. Učenik navodi primjere mogućih rješavanja napetosti i sukoba s kršćanskoga motrišta.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Jedinstvenost i dostojanstvo svakog čovjeka, idoli i uzori u izgradnji osobnosti, pozitivni i negativni utjecaji u izgradnji osobnosti (ovisnosti, idoli, negativan utjecaj medija...), pozitivni utjecaji vjere u izgradnji vlastite osobnosti (prihvatanju sebe i drugih, izgradnja samopouzdanja), ljubav prema Bogu i prema bližnjemu kao mjerilo nadvladavanja sukoba.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno – obrazovnih ishoda: Naglasak je sadržaja na otkrivaju da je svatko jedinstven i dragocjen, da smo upućeni jedni na druge te da su poštovanje, prijateljstvo i zajedništvo vrline i snaga odrastanja i razvoja. Koristiti metodu rješavanja problema, istražiti i analizirati razloge sukoba među ljudima, provesti razrednu anketu o utjecaju medijskih reklamnih sadržaja, igrati igru uloga: uživljanje u situaciju drugoga. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne geste poštovanja i uvažavanja drugih u svojoj sredini, kroz prijedlog i konkretne aktivnosti kako ostvariti pozitivan utjecaj u društvu vršnjaka. Ishod se ostvaruje kroz aktivnosti koje će učenici provoditi u školi i svojoj svakidašnjici izvan škole te o kojima će kasnije izvještavati u učionici. Ostvarenje ishoda može se provesti i kroz suradnju s drugim učenicima u provedbi projekta (školskoga, međuškolskoga, europskoga, eTwinninga i sl.) čiji rezultati doprinose navedenim sadržajima.</p>		
<p>OŠ KV A.7.2. Učenik prepoznaje povijesno i geografsko okruženje pojedinih biblijskih knjiga, prepoznaje književnu vrstu i simbolički</p>	<p>Učenik navodi osnovne podatke o Palestini u Isusovo vrijeme. Učenik prepoznaje i navodi vrijeme nastanka i autore evanđelja. Učenik izdvaja i objašnjava središnju poruku</p>	<p>Učenik prepoznaje osnovne podatke o Palestini u Isusovo vrijeme. Učenik imenuje autore evanđelja. Učenik navodi osnovne podatke o proročkim knjigama (imenuje neke</p>

govor kako bi objasnio značenje biblijskih tekstova i otkrio poruku za svoj život.	odabranih novozavjetnih biblijskih tekstova. Učenik objašnjava osnovne podatke o proročkim knjigama (proroci, povijesne okolnosti izraelskoga naroda, iščekivanje mesije, književna vrsta, simbolički govor). Učenik u starozavjetnim proročkim tekstovima prepoznaje navještaj Isusa Krista. Učenik u proročkim tekstovima prepoznaje poruke koje može primijeniti na vlastiti život i vjeru. Učenik u odabranim biblijskim tekstovima pronalazi poruke za svoje životne situacije.	proroke, prepoznaje značenje naziva mesija...). Učenik navodi poruke pojedinih biblijskih tekstova.
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Palestina u Isusovo vrijeme, nastanak evanđelja, svjedočanstva o Kristu u evanđeljima, odrediti središnju poruku novozavjetnih tekstova (koji su navedeni u drugim domenama), proročki tekstovi iz Staroga zavjeta.
 Ishodi iz domene OŠ KV A 7.2. ostvaruju se na temelju istih biblijskih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi iz domene OŠ KV B.7.1.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Upoznavanje povijesnog i geografskog okruženja usmjereno je boljem razumijevanju biblijskoga teksta, preporuča se istraživačkim radom.
 Naglasak: izostaviti detaljne opise koji nisu bitni za ostvarenje ishoda.
 Koristiti biblijski atlas i karte, rad s biblijskim tekstovima, pisanje posadašnjega proročke poruke, jednoglasno izlaganje proročkih poruka upućenih današnjemu čovjeku, izdvojiti Isusove proročke poruke (Mt 21,46; Mt 23,37).

OŠ KV A.7.3. Učenik istražuje temeljne pojmove židovske religije i objašnjava sličnosti i razlike s kršćanstvom kako bi prepoznao temeljne odrednice zajedničke baštine židovstva i kršćanstva.	Učenik objašnjava temeljne pojmove židovske religije (praoci, sveta knjiga, blagdani, bogomolje, simboli, židovski vjernički život, kratka povijest Izraelskoga naroda). Učenik uspoređuje i opisuje temeljne odrednice zajedničke baštine židovstva i kršćanstva. Učenik objašnjava važnost međureligijskoga dijaloga.	Učenik navodi temeljne pojmove židovske religije (praoci, sveta knjiga, Pasha, bogomolje, simboli, židovski vjernički život – najvažniji obredi i molitva). Učenik navodi temeljne odrednice zajedničke baštine židovstva i kršćanstva. Učenik prepoznaje važnost međureligijskoga dijaloga.
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Vjera i pobožnost u židovstvu, oblici molitve, židovski blagdani, židovske knjige, običaji, sveta mjesta, međureligijski dijalog.

Preporuke za ostvarivanje odgojno – obrazovnih ishoda:
 Biblijski tekst Pnz 6,4-9 (Čuj Izraele!) Proširivati na temelju predznanja pojmova Pasha, Abraham, sveta knjiga, mjesto okupljanja Židova, simboli), istražiti što je zajedničko, a što različito u židovstvu i kršćanstvu, izvanučionička nastava (ako postoji židovska zajednica), upoznati pojmove antisemitizam i holokaust.

Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ KV B.7.1. Učenik opisuje osnove proročke objave i tumači poziv, poslanje i ulogu starozavjetnih proroka i tumači poruku mesijanskih tekstova.	Učenik analizira i objašnjava odabrane temeljne izričaje vjere u jednoga i pravoga Boga u proročkim spisima. Učenik objašnjava važnije proročke poruke. Učenik objašnjava iščekivanje Mesije u židovskoj vjeri radi boljšega shvaćanja proročkoga navještaja. Učenik prepoznaje kako proročki djelovati u svom okruženju. Učenik u proročkim tekstovima otkriva poruke za osobni život i izgradnju vjere.	Učenik uz pomoć učitelja opisuje poziv, poslanje i ulogu starozavjetnih proroka. Učenik prepoznaje poruke proročkih tekstova za današnjega čovjeka. Učenik prepoznaje središnju osobu proročkih navještaja. Učenik navodi konkretne primjere proročkoga djelovanja u svom okruženju.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Proroci Staroga zavjeta.
 Proročke poruke koje govore o vjeri, duhovnome i moralnome životu židovskoga naroda i njegovu odnosu s Bogom. Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodom: OŠ KV A.7.2.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Biblijski tekstovi: Mojsije kao najveći prorok, Stari zavjet (Izl 2-4), poziv proroka Jeremije (Jr 1,5), poziv i poslanje (Jr 1,9; Iz 6,6; Ez 3,1), kušnja proroka Ilije (1 Kr 19,4) ili Jeremije (Jr 15,18), tekstovi koji govore o vjernosti Savezu.

<p>OŠ KV B.7.2. Učenik obrazlaže kršćanski odgovor na pitanje smrti i života nakon smrti i kako se odražava na život vjernika.</p>	<p>Učenik objašnjava patnju i smrt u svjetlu vjere u uskrsnuće. Učenik analizira svakodnevne činjenice i iskustva patnje i smrti u svjetlu Isusova nauka i vjere Crkve o vječnome životu. Učenik analizira biblijske slike i usporedbe o životu nakon smrti u Novome zavjetu. Učenik objašnjava ključne pojmove govora o vječnome životu (raj, pakao, čistilište, posljednji sud, uskrsnuće tijela). Učenik analizira kako se vjera u vječni život odražava na život vjernika. Učenik prepoznaje učinke sakramenata pomirenja i bolesničkoga pomazanja na život vjernika u trenucima bolesti i patnje.</p>	<p>Učenik opisuje značenja pojmova: raj, pakao, čistilište, posljednji sud, uskrsnuće tijela. Učenik opisuje kršćanski odgovor na pitanje smrti i života nakon smrti.</p>
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Eshatološke glavne teme; sakramenti pomirenja i bolesničkoga pomazanja
Iskustva bolesti, patnje i smrti, raj, pakao, čistilište, posljednji sud, uskrsnuće tijela, život vječni

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ishod se ostvaruje u povezanosti sa sadržajima ishoda OŠ KV B 7.3.
Rad s biblijskim tekstovima: svadbena gozba (Mt 22,1-14), stanovati kod Boga (Iv 14,1-3), grad Božji (Otk 21,9-22).
Promišljanje iskustava bolesti i patnje, promatranje i analiza sadržaja umjetničkih reprodukcija (npr. Michelangelov Posljednji sud).

<p>OŠ KV B.7.3. Učenik kritički promišlja o grijehu i njegovim posljedicama te otkriva i opisuje Božju prisutnost u životu čovjeka kroz sakramente pomirenja i bolesničkoga pomazanja.</p>	<p>Učenik promišlja o lošim djelima prema čovjeku i prema Bogu te vrednuje posljedice tih čina. Učenik analizira i tumači kako Isus susreće ljude koji su opterećeni grijehom. Učenik prepoznaje oprostenoje kao temeljno kršćansko iskustvo. Učenik analizira i objašnjava sakrament pomirenja u svjetlu biblijskih tekstova. Učenik objašnjava sakrament bolesničkoga pomazanja.</p>	<p>Učenik opisuje posljedice grijeha te važnost sakramenta pomirenja i praštanja u životu pojedinca i Crkve. Učenik navodi sakrament bolesničkoga pomazanja kao pomirenje s Bogom. Učenik navodi Isusov odnos prema grešnicima na temelju biblijskih tekstova.</p>
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Grijeh i Isusov odnos prema grešnicima; sakrament pomirenja
Biblijski tekstovi o zlu, grijehu i krivnji, posebno u svjetlu Božjega praštanja i čovjekova pomirenja s Bogom

Preporuke za ostvarivanje odgojno – obrazovnih ishoda:
Ishod se ostvaruje u povezanosti sa sadržajima ishoda OŠ KV B 7.2.
Bibliodrama, tekstovi: Isus i grešnica (Lk 7,36-50), Isus i preljubnica (Iv 8,1-11), milosrdni otac (Lk 15,11-32), razgovor o iskustvu sakramenta bolesničkoga pomazanja, važnosti sakramenta pomirenja za kršćane.

Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV C.7.1. Učenik analizira i prosuđuje čovjekovo ponašanje u svjetlu Deset Božjih zapovijedi.</p>	<p>Učenik uočava da Božje zapovijedi čuvaju ljudsku slobodu i dostojanstvo osobe. Učenik uspoređuje odnos Dekaloga i temeljnih ljudskih prava. Učenik objašnjava da se zapovijedi temelje na ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Učenik navodi bogoslovne kreposti i objašnjava njihovu važnost za čovjekov odnos prema Bogu. Analizira načine poštivanja i kršenja zapovijedi u kontekstu komunikacije u digitalnom okruženju.</p>	<p>Učenik navodi Deset Božjih zapovijedi. Učenik analizira čovjekovo ponašanje u svjetlu Deset Božjih zapovijedi. Učenik prepoznaje i navodi konkretne situacije poštivanja i kršenja zapovijedi.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Deset Božjih zapovijedi, ljudska prava i bogoslovne kreposti.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ishod se ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV C.7.2.
Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretno djelovanje i izvještavanje u učionici.
Učenik predlaže načine promicanja vrijednosti o kojima govore Božje zapovijedi u kontekstu komunikacije u digitalnom okruženju i uključuje se u aktivnosti kojima može doprinijeti u njihovom promicanju.

<p>OŠ KV C.7.2.</p> <p>Učenik analizira i uočava kako kršćanska slika o dostojanstvu čovjeka utječe na vrednote suvremenoga društva i njegove osobne vrednote.</p>	<p>Učenik otkriva, analizira i tumači pojave koje dovode u pitanje svetost svakoga ljudskog života.</p> <p>Učenik argumentirano tumači da je Bog jedini gospodar svakoga ljudskog života od začeca do prirodne smrti.</p> <p>Učenik analizira i kritički objašnjava najučestalije povrede ljudskoga života.</p> <p>Učenik uočava oko kojih se moralnih načela vode rasprave i dvojbe u medijima, društvu.</p>	<p>Učenik navodi suvremena moralna pitanja u svjetlu Dekaloga.</p> <p>Učenik prepoznaje temeljna kršćanska moralna načela koja se odnose na svetost života.</p> <p>Učenik navodi Boga kao jedinoga gospodara ljudskoga života od začeca do prirodne smrti.</p>
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Povrede ljudskoga života od začeca do prirodne smrti

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Istražiti tijekom određenoga vremenskog razdoblja najčešće moralne dvojbe i rasprave u medijima, čitati odabrane dijelove Katekizma Katoličke Crkve, organizirati debatu.
Ovaj se ishod ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV C.7.1.

<p>OŠ KV C.7.3.</p> <p>Učenik analizira i objašnjava pojam čovjekovoga dostojanstva i savjesti u monoteističkim religijama i svjetonazorima.</p>	<p>Učenik tumači da svaki čovjek ima pravo živjeti po svojoj savjesti.</p> <p>Učenik objašnjava i raspravlja važnost trajnoga odgoja savjesti kako bi savjest bila ispravno formirana.</p> <p>Učenik istražuje pojam savjesti u monoteističkim religijama i svjetonazorima.</p> <p>Učenik navodi primjere postupanja prema savjesti.</p>	<p>Učenik definira pojam savjesti.</p> <p>Učenik navodi ulogu i važnost savjesti.</p> <p>Učenik prepoznaje važnost života po savjesti i u monoteističkim religijama i svjetonazorima.</p>
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Pitanje savjesti i ljudskoga dostojanstva

Preporuke za ostvarivanje odgojno – obrazovnih ishoda:
Važnost i uloga savjesti, važnost trajnoga odgoja savjesti, pojam savjesti u monoteističkim religijama i svjetonazorima, suvremene posljedice nepoštivanja moralnih normi: nepravda, siromaštvo, nepoštovanje ljudske osobe, nebriga za okoliš, ugrožavanje života.
Analizirati tekst iz Pastoralne konstitucije o Crkvi u suvremenome svijetu Gaudium et spes koji definira savjest, navesti primjere kršenja prava života po savjesti, čitati odabrane dijelove Deklaracije o vjerskoj slobodi Dignitatis humanae.

Domena D: Crkva u svijetu

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV D.7.1.</p> <p>Učenik objašnjava obilježja crkvenoga jedinstva i važnost ekumenskoga zalaganja. Tumači nastanak, temeljna obilježja i nauk kršćanskih crkava i zajednica te navodi primjere ekumenizma.</p>	<p>Učenik analizira glavne oznake jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve.</p> <p>Učenik opisuje posebnosti Pravoslavne crkve.</p> <p>Učenik objašnjava nastanak grkokatolika i prepoznaje mogućnost jedinstva Crkve u raznolikosti.</p> <p>Učenik objašnjava temeljne postavke protestantskoga nauka.</p> <p>Učenik objašnjava početak i razvoj ekumenskoga pokreta i ekumenizam kao jednu od najvažnijih zadaća Crkve.</p> <p>Učenik navodi kako možemo promicati jedinstvo kršćana u svojoj sredini.</p> <p>Učenik obrazlaže važnost i potrebu odnosa poštovanja i uvažavanja drugih kršćanskih vjeroispovijesti i njihovih pripadnika.</p> <p>Učenik izražava i zastupa stav poštovanja prema pripadnicima drugih kršćanskih crkava.</p>	<p>Učenik opisuje neka obilježja Pravoslavne, Grkokatoličke i protestantskih crkava.</p> <p>Učenik objašnjava potrebu i važnost ekumenizma te mogućnosti i poteškoće u ostvarivanju ekumenizma.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva, posebnosti Pravoslavne crkve, nastanak i posebnosti grkokatolika, posebnosti i temeljne postavke protestantskoga nauka. Ekumenizam: navesti važnost i ulogu papa u razvoju ekumenizma i važnost ekumenizma u Crkvi i društvu.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Posjet kršćanskim zajednicama, istražiti zajedničke mogućnosti djelovanja (molitveni susreti, proučavanja Biblije, zajednička briga za opće dobro, humanitarne aktivnosti, obilježavanje ekumenske Molitvene osmine za jedinstvo kršćana).

<p>OŠ KV D.7.2. Učenik objašnjava utjecaj kršćanstva na hrvatsko društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost, književnost i znanost.</p>	<p>Učenik vrednuje doprinos Crkve razvoju školstva, kulture i znanosti. Učenik prepoznaje utjecaj i doprinos protestantizma. Učenik kroz arhitekturu i unutrašnje uređenje kršćanskih crkava prepoznaje sličnosti i razlike između kršćanskih crkava. Učenik prepoznaje posebnost i značenje ikone kao poseban vid likovne umjetnosti i vjerničkoga izražaja.</p>	<p>Učenik opisuje primjere u kojima je vidljiv utjecaj kršćanstva na hrvatsko društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost, književnost i znanost.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Doprinos Crkve razvoju školstva, kulture i znanosti, utjecaj i doprinos protestantizma (Martin Luther kao prevoditelj Biblije, uvođenje narodnoga jezika u liturgiju).</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izvanučionička nastava – posjet drugim kršćanskim crkvama, ukoliko postoji mogućnost. Sadržaje prilagoditi svojoj sredini, konkretnom iskustvu učenika, mogućnostima zapažanja u konkretnome susretu s drugim kršćanskim zajednicama. Analiza fotografija, umjetničkih reprodukcija i ikonostasa (ikona), razgovor, istraživački rad, rad s tekstovima, rasprava Rembrandt van Rijn: Mojsije s pločama Božjih zapovijedi, Michelangelo Buonarroti: Posljednji sud, općenito Mojsije u umjetnosti. Analizira književnumjetničke tekstove s temom savjesti, vjere, nade, ljubavi i kreposti. Ishod se ostvaruje povezano s ishodom OŠ KV D 7.1.</p>		

Osnovna škola, Katolički vjeronauk, 8. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV A.8.1. Učenik u svjetlu vjere dublje upoznaje sebe kako bi izgrađivao svoju osobnost, prepoznao svoje talente te otkrio vlastiti životni poziv.</p>	<p>Učenik analizira vlastita iskustva zajedništva koja izgrađuju, daju sigurnost i pružaju osjećaj radosti i dobra. Učenik u svjetlu vjere analizira temeljne izazove predadolescencije i mladenaštva. Učenik prepoznaje svoje talente te otkriva vlastiti životni poziv. Učenik objašnjava u svjetlu vjere smisao spolnosti čovjeka i važnost odgovornog odnosa prema spolnosti. Učenik prepoznaje i obrazlaže brak i celibat kao različite oblike ostvarenja poziva kršćanskoga života. Analizira pozitivne i negativne strane digitalne tehnologije, kako ona utječe na stvaranje prijateljstva i zajedništva među mladima. Učenik predlaže načine promicanja vrijednosti</p>	<p>Učenik navodi vlastita iskustva zajedništva koja izgrađuju, daju sigurnost i pružaju osjećaj radosti i dobra. Učenik u svjetlu vjere prepoznaje temeljne izazove predadolescencije i mladenaštva. Učenik imenuje svoje talente te otkriva vlastiti životni poziv. Učenik navodi u svjetlu vjere smisao spolnosti čovjeka i odgovoran odnos prema spolnosti. Učenik prepoznaje brak i celibat kao različite oblike ostvarenja poziva kršćanskoga života.</p>

	prijateljstva, prihvaćanja i dobra u svojoj okolini ili putem digitalne tehnologije te se uključuje u aktivnosti kojima može doprinijeti njihovu ostvarivanju.	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izazovi mladenaštva (prijateljstvo, ljubav, samopouzdanje, vlastiti talenti, prepoznavanje vlastitoga životnog poziva). Učenici u svjetlu kršćanske vjere dublje upoznaju i razumiju sebe i svijet oko sebe. Adolescencija kao vrijeme prijelaza, izazovi, sukobi, kriza odrastanja, radost prijateljstva, prava ljubav i smisao ljudske spolnosti, ljudska spolnost u svjetlu Biblije i Crkve.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno – obrazovnih ishoda: Biblijski tekstovi: 1 Kor 6, 19-20; 1 Kor 13, 1-13; debata, razredna anketa o ponašanju, samovrednovanje vlastitoga ponašanja. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretno djelovanje i izvještavanje u učionici.</p>		
<p>OŠ KV A.8.2. Učenik analizira poruku biblijskih tekstova o stvaranju svijeta i čovjeka iz Knjige postanka te prepoznaje kako Biblija tumačena kroz učiteljstvo Crkve predstavlja ključ za razumijevanje egzistencije vjernika.</p>	<p>Učenik analizira središnje sadržaje odabranih biblijskih tekstova. Učenik objašnjava tvrdnju: Biblija je objavljena riječ Božja. Učenik izražava stav poštovanja prema Bibliji kao Božjoj riječi. Učenik u biblijskim tekstovima Knjige postanka pronalazi i navodi odgovore na temeljna životna pitanja (zašto čovjek pati, uzroci sukoba među ljudima...) Učenik razlikuje znanstveni i književni biblijski govor u tumačenju stvaranja svijeta i čovjeka. Učenik istražuje i analizira odnos znanosti i vjere u temi stvaranja svijeta i čovjeka.</p>	<p>Učenik prepričava središnje sadržaje odabranih biblijskih tekstova. Učenik prepoznaje Bibliju kao objavljenu Božju riječ. Učenik izražava stav poštovanja prema Bibliji kao Božjoj riječi. Učenik u biblijskim tekstovima Knjige postanka pronalazi i navodi odgovore na temeljna životna pitanja (zašto čovjek pati, uzroci sukoba među ljudima...) Učenik prepoznaje znanstveni i književni biblijski govor u tumačenju stvaranja svijeta i čovjeka. Učenik prepoznaje i navodi odnos znanosti i vjere u temi stvaranja svijeta i čovjeka.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Biblijski tekstovi: Post 1,1-2,4 (Stvaranje), Post 4, 1-15 (Kajin i Abel), Post 7-9 (Noa i potop), Post 11, 1-9 (Kula babilonska). Biblija kao objavljena Božja riječ, biblijska slika svijeta, odnos biblijskoga i znanstvenoga pogleda na stvaranje svijeta i čovjeka.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Rasprava o biblijskoj i znanstvenoj slici svijeta, korelacija s nastavnim sadržajima predmeta Biologija i Fizika. Istraživanje značenja biblijskih motiva iz Knjige postanka u različitim područjima života. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne geste prema Bibliji kao svetoj knjizi i radu s biblijskim tekstovima. Ishod OŠ KV A.8.2. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV C.8.3.</p>		
<p>OŠ KV A.8.3. Učenik istražuje različite načine čovjekova traganja za Bogom te ga uspoređuje s vlastitom slikom o Bogu.</p>	<p>Učenik objašnjava osobine čovjeka kao religioznoga bića. Učenik istražuje različite načine traženja Boga u životu čovjeka. Učenik objašnjava na koja pitanja religija daje odgovor. Učenik razlikuje oznake istinske religioznosti od krivih oblika religioznosti. Učenik navodi primjere krivih oblika religioznosti s kojima se susreo u vlastitom okruženju (poznanci, mediji...) Učenik istražuje posljedice krivih oblika religioznosti. Učenik analizira osobnu sliku o Bogu i vlastito shvaćanje religioznosti.</p>	<p>Učenik prepoznaje osobine čovjeka kao religioznoga bića. Učenik navodi nekoliko pitanja na koja religija daje odgovor. Učenik navodi primjer istinskog i krivog oblika religioznosti. Učenik prepoznaje posljedice krivih oblika religioznosti. Učenik opisuje vlastitu sliku o Bogu i vlastitu religioznost.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Pojmovi vjera, religija, religioznost, religiozni pokreti, vjerska ravnodušnost, ateizam, kriva shvaćanja Boga.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik istražuje o pojedinim religioznim pokretima. Odabir sadržaja prema iskustvima učenika, potaknuti ih na istraživanje i zapažanje u svom okruženju (lokalna sredina, medijski sadržaji koje oni prate i sl.) te usporedbu, analizu i zauzimanje stava.</p>		

Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV B.8.1.</p> <p>Učenik pomoću biblijskih tekstova analizira objavu Trojedinoga Boga i objašnjava osnovne izričaje vjere u jednoga Boga kako ih je oblikovala prva Crkva radi izgradnje osobnoga iskustva vjere.</p>	<p>Učenik objašnjava temeljne istine vjere sadržane u Apostolskom vjerovanju.</p> <p>Učenik istražuje i analizira biblijske tekstove u kojima se Bog objavljuje kao Otac, Sin i Duh Sveti.</p> <p>Učenik pronalazi primjere oživotvorenja vjere u Trojedinoga Boga u životu prve Crkve i Crkve danas.</p> <p>Učenik analizira iskustva vjere u odabranim biblijskim tekstovima i povezuje ih sa svojim iskustvom.</p> <p>Učenik analizira današnja iskustva vjere i povezuje ih sa svojim iskustvom.</p>	<p>Učenik povezuje i opisuje biblijske slike o Bogu s izričajima vjere u Oca, Sina i Duha Svetoga kako ih je oblikovala Crkva.</p> <p>Učenik navodi cijelo Apostolsko vjerovanje.</p> <p>Učenik navodi temeljne istine vjere o Bogu.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Objava Trojedinoga Boga.</p> <p>Apostolsko vjerovanje.</p> <p>Biblijski tekstovi o Presvetom Trojstvu.</p> <p>Primjeri vjere u biblijskim tekstovima i u suvremenoj literaturi i medijima</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno – obrazovnih ishoda:</p> <p>Biblijski tekstovi: Rim 15,6; 2 Kor 11,31; Ef 1,3; Lk 12,50; Tit 3,4; Heb 1,3; Iv 14,9.</p> <p>Temeljni je naglasak u ostvarenju ishoda na povezivanju istina vjere sa svojim iskustvom vjere i učincima koje ima u konkretnom životu.</p>		
<p>OŠ KV B.8.2.</p> <p>Učenik tumači temeljne istine vjere o Isusu Kristu i njihov utjecaj na stavove u konkretnom životu.</p>	<p>Učenik tumači, na temelju biblijskih tekstova, izričaje vjere o Isusu Kristu koji je pravi Bog i pravi čovjek.</p> <p>Učenik tumači Isusovu ulogu u otkupljenju i konačnome spasenju svih ljudi.</p> <p>Učenik pronalazi primjere oživotvorenja te vjere u Isusa Krista u životu prve Crkve i Crkve danas.</p> <p>Učenik povezuje temeljne istine vjere o Isusu Kristu s vlastitim životnim situacijama i stavovima.</p>	<p>Učenik razlikuje i opisuje različite biblijske slike i izričaje vjere o Isusu Kristu koji je pravi Bog i pravi čovjek.</p> <p>Učenik prepoznaje njegovu ulogu u otkupljenju i konačnome spasenju svih ljudi.</p> <p>Učenik navodi temeljne istine vjere o Isusu Kristu.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Temeljne istine vjere o Isusu Kristu.</p> <p>Biblijski tekstovi koji donose Isusove riječi o njegovu ljudskom i božanskom dostojanstvu i poslanju, njegovu odnosu s Ocem nebeskim i Duhom Svetim.</p> <p>Izabrani tekstovi Katekizma Katoličke Crkve o Isusu Kristu.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Biblijski tekstovi: Mt 28,18; Mt 11,27; Iv 3,16; Iv 10,38 ; Iv 14,9 ; Iv 17,21.</p> <p>KKC 430-455 (u izboru tekstova Katekizma Katoličke Crkve odabrati one koji su u skladu s dobi i mogućnostima razumijevanja učenika).</p> <p>Temeljni je naglasak u ostvarenju ishoda na povezivanju istina vjere s iskustvom vjere i životnim situacijama učenika.</p>		
<p>OŠ KV B.8.3.</p> <p>Učenik opisuje Božju prisutnost u životu čovjeka kroz sakramente potvrde, ženidbe i sv. reda te obrazlaže važnost njihovih sakramentalnih učinaka za kršćanski život.</p>	<p>Učenik obrazlaže važnost sakramenata za kršćanski život.</p> <p>Učenik prepoznaje u biblijskim događajima Duha Svetoga kao treću božansku osobu.</p> <p>Učenik analizira darove Duha Svetoga koji se primaju u sakramentu potvrde.</p> <p>Učenik opisuje važnost darova Duha Svetoga u vlastitome životu i vjeri.</p> <p>Učenik obrazlaže biblijski smisao sakramenta ženidbe.</p> <p>Učenik tumači i obrazlaže kršćanski pogled na vrednote braka i obitelji.</p> <p>Učenik obrazlaže smisao sakramenta sv. reda.</p>	<p>Učenik navodi biblijske događaje u kojima se Duh Sveti objavljuje kao treća božanska osoba.</p> <p>Učenik navodi i opisuje darove Duha Svetoga i njihovo značenje u osobnome životu i izgradnji zrele kršćanske vjere.</p> <p>Učenik navodi značenje sakramenata ženidbe i svetoga reda kao oblike kršćanskoga života.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Sakramenti potvrde, ženidbe, sv. reda i važnost sakramentalnih učinaka za život čovjeka.</p> <p>Biblijski tekstovi koji potkrepljuju utemeljenje i smisao sakramenata.</p>		

<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno – obrazovnih ishoda: Učenici u slikovitom biblijskom govoru i sakramentima trebaju otkrivati važnost i povezanost s vlastitim životom i životnim iskustvima. Ishod OŠ KV B.8.3. ostvaruje se povezano s ishodom OŠ KV A.8.1.</p>		
<p>Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu</p>		
<p>Odgojno-obrazovni ishodi</p>	<p>Razrada ishoda</p>	<p>Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda</p>
<p>OŠ KV C.8.1. Učenik prepoznaje i analizira današnje predrasude prema ljudima te u svjetlu Isusova odnosa prema drugima prosuđuje vlastite stavove i ponašanja u svom okruženju.</p>	<p>Učenik na temelju biblijskih tekstova koji govore o Isusovom odnosu prema različitim skupinama ljudi, obrazlaže kršćanske vrednote prihvaćanja, poštovanja i uvažavanja svakog čovjeka. Učenik prosuđuje vlastita ponašanja i stavove te ponašanja i stavove u svojoj sredini, u svjetlu Isusovog primjera. Učenik prepoznaje vlastite predrasude i predrasude koje prevladavaju u njegovu životnom okruženju. Učenik predlaže načine djelovanja i uključuje se u aktivnosti kojima može doprinijeti rješavanju problema iz svoje okoline (škola, susjedstvo, lokalna zajednica i sl.).</p>	<p>Učenik na temelju biblijskih tekstova opisuje Isusov odnos prema različitim skupinama ljudi. Učenik navodi ponašanja u skladu s kršćanskim vrednotama suprotna predrasudama koje prevladavaju u njegovu okruženju.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Isusov odnos prema različitim skupinama ljudi. Odnosi prema ljudima po Isusovu primjeru.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Isusov odnos prema grešnicima (Lk 7,36-50), susret s bolesnima (Lk 5,12-16), ljubav prema odbačenima i prezrenima (Mk 10,46-52). Ishod se ostvaruje na sadržajima povezanim s utvrđenim problemima u svojoj okolini čijem rješavanju učenici i škola mogu doprinijeti. Aktivnosti učenici provode u školi i u svojoj svakidašnjici izvan škole, te o će o njima izvještavati u učionici. Ponašanje učenika nije mjerljivo, osim u situacijama u razredu, tako da se navedeni ishod treba pratiti, formativno vrednovati i davati povratna informacija učeniku u svrhu usvajanja vrijednosti.</p>		
<p>OŠ KV C.8.2. Učenik tumači značenje i vrijednost rada za ljudski život te istražuje i predlaže različite oblike suodgovornoga angažmana za pravedan i miran suživot u društvu.</p>	<p>Učenik istražuje važnost rada za život i razvoj čovjeka. Učenik tumači kršćansko shvaćanje rada u kontekstu dostojanstva ljudske osobe. Učenik uočava oblike društvene nepravde u svojoj sredini. Prepoznaje svoje darove u izboru životnoga poziva. Istražuje važnost i oblike kvalitetnog provođenja slobodnoga vremena. Učenik predlaže načine kršćanskoga djelovanja u svjetlu društvenoga nauka Crkve i uključuje se u aktivnosti kojima može doprinijeti ostvarivanju navedenih vrednota ili surađuje s drugim učenicima u provedbi aktivnosti/projekta.</p>	<p>Učenik prepoznaje poziv i potrebu čovjeka na rad. Učenik navodi primjere kako se može ostvariti suodgovornost svih za pravedan i miran suživot u društvu. Učenik navodi načine kvalitetnog provođenja slobodnoga vremena.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Rad kao mogućnost vlastitoga razvitka i stvaranja primjerenih životnih uvjeta, rad kao suodgovornost za blagostanje obitelji i društva, rad kao služenje i sudjelovanje u Božjoj brizi za čovjeka i svijet, uzroci društvene nepravde, oblici primjerenoga kršćanskog odgovora na društvene nepravde u svjetlu društvenoga nauka Crkve. Kvalitetno provođenje slobodnoga vremena.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Primjeri i uzori laika u ostvarenju kršćanskih vrijednosti radom na radnom mjestu: npr. Ivan Merz, Jovanna Molla i sl. (ljudska prava, opće dobro, solidarnost, briga za siromašne). Tekstove i sadržaje socijalnoga nauka Crkve prilagoditi dobi i razumijevanju učenika. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne prijedloge i djelovanja kojima može doprinijeti ostvarivanju kršćanskih vrednota.</p>		

Ishod se ostvaruje kroz aktivnosti koje će u učionici predložiti, osmisliti i provoditi u školi i u svojoj svakidašnjici izvan škole ili surađivati s drugima u projektima koji doprinose ostvarenju kršćanskih vrijednosti te o kojima će kasnije izvještavati u učionici.

<p>OŠ KV C.8.3. Učenik uspoređuje shvaćanje patnje i zla u kršćanstvu i drugim religijama i svjetonazorima te povezuje sa slikom o čovjeku u suvremenome društvu.</p>	<p>Učenik objašnjava kršćansko shvaćanje zla, patnje, grijeha i posljedica grijeha, dostojanstva čovjeka, važnosti čovjekove slobode i odgovornosti na temelju biblijskih tekstova. Uspoređuje odgovore o uzroku zla i patnje u drugim religijama i svjetonazorima.</p>	<p>Učenik promatra i opisuje zlo i patnju na temelju biblijskih tekstova, različitih svjetonazora i religijskih pogleda.</p>
---	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Shvaćanje zla, patnje, grijeha i posljedica grijeha, dostojanstva čovjeka, važnosti čovjekove slobode i odgovornosti.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ishodi iz domene OŠ KV C.8.3. ostvaruju se na temelju istih biblijskih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi iz domene OŠ KV A.8.2. koji se proširuju usporedbom s odgovorima na ista pitanja u drugim religijama radi boljšeg razumijevanja vlastite vjere, ali i odgovora na životna pitanja općenito. S obzirom da se radi o zahtjevnim filozofskim i teološkim pitanjima, prilagoditi mogućnostima učenika i povezati s konkretnim primjerima, osobito vezano za druge religije.

Domena D: Crkva u svijetu

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>OŠ KV D.8.1. Učenik istražuje i navodi događaje u kojima se očituje djelovanje Duha Svetoga u Crkvi kroz povijest i danas i u svom životu.</p>	<p>Učenik na temelju novozavjetnih tekstova tumači djelovanje Duha Svetoga u Crkvi. Učenik iz života i djelovanja odabranih blaženika i svetaca izdvaja u čemu prepoznaje djelovanje Duha Svetoga u kontekstu svoga vremena i zašto oni mogu biti uzor nama danas. Učenik istražuje konkretne primjere djelovanja Duha Svetoga u suvremenoj Crkvi i razlikuje božansko i ljudsko u negativnim pojavama unutar crkve. Učenik predlaže načine i uključuje se u aktivnosti kojima primjenjuje navedene vrijednosti u svome životu i zajednici.</p>	<p>Učenik prepričava novozavjetni tekst o djelovanju Duha Svetoga u prvoj Crkvi. Učenik imenuje nekoliko svetaca, prepoznaje u čemu mogu biti uzor. Učenik navodi primjer što znači djelovati po Duhu Svetome u svome životu.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Djelovanje Duha Svetoga u prvoj Crkvi, život i djelovanje odabranih blaženika i svetaca i u suvremenoj Crkvi.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Biblijski tekstovi: Različiti su dari, a isti Duh (1 Kor 12,4-13), Život po Duhu (Gal 5,16-17; 19-21a; 22-25). Izabrati poticajne, motivirajuće primjere iz života blaženika i svetaca bliskih životu i iskustvima učenika. Ishod se osim na kognitivnom ostvaruje i na afektivnom planu kroz konkretne prijedloge i djelovanja u svojoj okolini.

<p>OŠ KV D.8.2. Objašnjava i vrednuje utjecaj kršćanstva, osobito Katoličke crkve na hrvatsko društvo, na hrvatsku kulturu, tradiciju, umjetnost, književnost i znanost.</p>	<p>Učenik navodi najpoznatije ranokršćanske mučenike na našim prostorima i važnost njihova svjedočenja. Učenik opisuje početke kršćanstva na hrvatskim prostorima i povezuje početke pismenosti u Hrvata s pokrštaivanjem. Učenik imenuje zaslužne pojedince u Crkvi u izgradnji našega naroda na duhovnome, obrazovnome, kulturnome, gospodarskome i političkome području života i prepoznaje u čemu su dali svoj doprinos. Učenik opisuje oblike stradanja Crkve u Hrvata za vrijeme totalitarističkih sustava. Učenik objašnjava prožetost suvremene kulture biblijskim motivima i navodi primjere iz književnosti, umjetnosti, arhitekture.</p>	<p>Učenik jednostavno opisuje osnovne pojmove i utjecaje Crkve na hrvatsko društvo, kulturu i tradiciju.</p>
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Ranokršćanski mučenici.
Doprinos Crkve u srednjem vijeku (Augustina Kažotića, Ruđera Boškovića, Andrije Kačića Miošić, Bartola Kašića, J. J. Strossmayera, Juraja Dobrile ...).

<p>Uloga Crkve i istaknutih crkvenih ljudi u vrijeme Hrvatskoga narodnog preporoda. Ulogu bl. Alojzija Stepinca u obrani Crkve za vrijeme i nakon II. svjetskog rata. Učenik upoznaje djelovanje Ivana Merza (usp. OŠ KV C.8.2.).</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Od ranokršćanskih mučenika izabrati i dodatno proširiti sadržaje o mučenicima iz vlastitoga životnog okruženja. Ishod »objašnjava prožetost suvremene kulture biblijskim motivima« treba povezati s motivima iz biblijskih tekstova koji se navode u drugim domenama. Primjeri kako se biblijski motivi pojavljuju u suvremenom kontekstu, razumijevanje slojevitosti i dubine njihovog značenja može doprinijeti boljem shvaćanju biblijskoga teksta.</p>		
<p>OŠ KV D.8.3. Analizira utjecaj religija, ali i različitih religioznih pokreta na današnjemu (suvremenom) društvu.</p>	<p>Učenik prepoznaje utjecaj religija u književnosti i filmskoj umjetnosti. Učenik prepoznaje utjecaje novih religioznih pokreta u književnosti, filmskoj umjetnosti, glazbi i drugim područjima.</p>	<p>Učenik navodi temeljne utjecaje i pojmove drugih religija / religioznih pokreta na konkretnome primjeru.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Religija, religiozni pokreti u suvremenome društvu. Ishod se ostvaruje na temelju suvremenih sadržaja i na temelju interesa te okruženja učenika.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ishod se ciklički ponavlja i proširuje u odnosu na prethodni razred. Polazište predstavlja iskustvo i zapažanja učenika te izbor suvremenih sadržaja treba prilagoditi i njihovim interesima. Suvremeno društvo obiluje različitim utjecajima različitih religija tako da učenici na temelju konkretnih, njima bliskih primjera, trebaju prepoznati te utjecaje.</p>		

Srednja škola, Katolički vjeronauk, 1. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SŠ KV A.1.1. Učenik objašnjava važnost temeljnih životnih pitanja i pronalaženja odgovora na njih, prepoznaje čovjeka kao religiozno biće te objašnjava i vrednuje njegov odnos prema Bogu, posebno u spisima, nauku, moralu i kultu velikih svjetskih religija.</p>	<p>Učenik analizira religioznu dimenziju kao antropološku datost. Učenik izražava vlastiti stav o važnim religioznim pitanjima i traženju životnoga smisla. Učenik prepoznaje odgovore na temeljna životna pitanja navedenih svjetonazora: marksizam, materijalizam, nihilizam, hedonizam, pragmatizam. Učenik navodi primjere različitih svjetonazora u vlastitome okruženju. Učenik analizira različite oblike izražavanja i življenja religioznosti. Učenik izražava stav poštovanja prema osobama koje ne vjeruju i čija se religioznost razlikuje od njegove. Učenik objašnjava pojam religije i zajedničke odrednice svih religija. Učenik objašnjava razvojni put religija tijekom</p>	<p>Učenik prepoznaje religioznu dimenziju kao antropološku datost. Učenik navodi vlastiti stav o važnim religioznim pitanjima i traženju životnoga smisla. Učenik prepoznaje primjere različitih svjetonazora u vlastitome okruženju. Učenik navodi različite oblike izražavanja i življenja religioznosti. Učenik izražava stav poštovanja prema osobama koje ne vjeruju i čija se religioznost razlikuje od njegove. Učenik prepoznaje pojam i zajedničke odrednice svih religija. Učenik navodi i prepoznaje pojmove: politeizam, monoteizam, primitivne religije. Učenik navodi glavna obilježja velikih</p>

	<p>povijesti (od primitivnih i antičkih religija do religija danas).</p> <p>Učenik prepoznaje rasprostranjenost religija u svijetu.</p> <p>Učenik razlikuje velike svjetske religije prema utemeljitelju, božanstvu, simbolu, nauku, moralu i kultu.</p> <p>Učenik uspoređuje obilježja i posebnosti velikih svjetskih religija u odnosu na kršćanstvo.</p>	svjetskih religija.
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Važno je da učenici kroz ishod osvijeste specifičnu životnu dob u kojoj se nalaze i u kojoj se događa njihovo traganje za smislom i važnost religiozne dimenzije na tom putu.</p> <p>Pri tom se susreću s analizom kršćanske ponude životnoga smisla osvjedočene i povjerene kroz Bibliju, nauk, moral i kult Katoličke Crkve uspoređujući ga s drugim velikim svjetskim religijama.</p> <p>Objašnjava pojam religije s njezinim povijesnim razvojem upoznavajući pritom ključne odrednice velikih svjetskih religija (kult, spise, moral, utemeljitelj, nauk, vrijeme i mjesto nastanka).</p>		
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Učenik analizira religioznu dimenziju kao antropološku datost (čovjek je religiozno biće, tražitelj smisla, tražitelj Boga, tražitelj odgovora na važna životna pitanja...).</p> <p>Izabrati različite tekstove i primjere koji govore o temeljnim životnim pitanjima (zastupiti različite svjetonazore i filozofske pravce).</p> <p>Učenik istražuje na koji način suvremeni mediji i društvene mreže daju odgovore na temeljna životna pitanja i o tome raspravljaju kroz debatu.</p> <p>Ukoliko je prikladno, ostvariti susret s predstavnicima drugih religija u školi ili posjetiti druge vjerske zajednice (islamska zajednica u Hrvatskoj, židovska zajednica).</p>		
<p>SŠ KV A.1.2.</p> <p>Učenik analizira Bibliju kao pisanu i nadahnutu Božju riječ, kao knjigu temeljnih životnih iskustava, susreta čovjeka s Bogom, kao povijesno-kulturni dokument i kao vjerodostojan interpretacijski ključ ljudske egzistencije.</p>	<p>Učenik objašnjava pojam nadahnuća Svetoga pisma.</p> <p>Učenik navodi Bibliju kao temeljni dokument židovsko-kršćanske tradicije.</p> <p>Učenik istražuje i objašnjava postupnost nastanka, strukturu, povijesni i zemljopisni okvir Biblije.</p> <p>Učenik razvrstava biblijske knjige prema glavnim književnim vrstama.</p>	<p>Učenik prepoznaje Bibliju kao temeljni dokument židovsko-kršćanske tradicije.</p> <p>Učenik navodi strukturu, povijesni i zemljopisni okvir Biblije.</p> <p>Učenik prepoznaje i primjenjuje način citiranja biblijskih knjiga, poglavlja i redaka.</p> <p>Učenik imenuje najvažnije prijevode Biblije.</p>
	<p>Učenik primjenjuje način citiranja biblijskih knjiga, poglavlja i redaka.</p> <p>Učenik navodi autore i jezike na kojima su izvorno pisani biblijski tekstovi.</p> <p>Učenik navodi najvažnije prijevode Biblije.</p> <p>Učenik objašnjava ulogu Biblije u liturgiji i svakodnevnom životu kršćana.</p> <p>Učenik analizira aktualnost izabranih biblijskih poruka u osobnom i društvenom životu.</p>	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Važno je da učenici prepoznaju Bibliju ne samo kao temeljni dokument židovsko-kršćanske civilizacije, već i kao pisanu i nadahnutu Božju riječ čovjeku. Biblija se u ovom ishodu učenicima objašnjava kroz aktivnosti kojima će učenici istraživati i proučavati bitne podatke o nastanku Biblije, aktualnosti biblijske poruke u današnjem svijetu i ulozi Biblije u životu kršćana.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Kroz različite aktivnosti učenicima približiti povijesni i zemljopisni okvir Biblije koristeći biblijske atlase, virtualne šetnje kroz Svetu Zemlju.</p> <p>Istražiti koja su velika književna ostvarenja u hrvatskoj književnosti inspirirana Biblijom.</p> <p>Biblijski priručnik. Mala enciklopedija. 1989. Priredili D. i P. Alexander. Kršćanska sadašnjost. Zagreb.</p> <p>Rebić, Adalbert. Biblijske starine. 1983. Kršćanska sadašnjost. Zagreb.</p> <p>Ishodi iz domene SŠ KV A.1.2. ostvaruju se na temelju istih biblijskih sadržaja pomoću kojih se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi iz domena SŠ KV B.1.2., SŠ KV C.1.1., SŠ KV C.1.2.</p>		
<p>SŠ KV A.1.3.</p> <p>Učenik analizira biblijski i znanstveni govor o nastanku svijeta i čovjeka te argumentirano obrazlaže odnos znanosti i vjere.</p>	<p>Učenik analizira biblijski govor o postanku svijeta i čovjeka prema Post 1,1-2,4a.</p> <p>Učenik analizira Božju nakanu da svijet povjeri čovjeku i ulogu čovjeka kao sustvaratelja.</p> <p>Učenik opisuje različite znanstvene teorije o postanku svemira i čovjeka.</p>	<p>Učenik navodi biblijski i znanstveni pogled kao dva različita, ali nekonfliktna pristupa tumačenju nastanka čovjeka i svijeta.</p> <p>Učenik prepoznaje čovjeka kao sustvaratelja.</p>

	<p>Učenik razlikuje biblijski, slikoviti govor od znanstvenoga govora.</p> <p>Učenik istražuje dodirne i razlikovne točke biblijskoga i prirodoznanstvenoga pristupa stvaranju svijeta i čovjeka.</p> <p>Učenik analizira neutemeljenost dvojbe » znanost ili vjera«.</p> <p>Učenik navodi primjere poznatih znanstvenika vjernika.</p>	Učenik imenuje različite znanstvene teorije o postanku svemira i čovjeka.
--	---	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 U ovom ishodu učenici istražuju dodirne i razlikovne točke odnosa znanosti i vjere.
 Bog Stvaratelj. Čovjek sustvaratelj. Biblijska slika nastanka svijeta i čovjeka. Znanstvene teorije o postanku svemira i čovjeka. Znanstvenici vjernici.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Izabrati prikladne tekstove, audio ili videosadržaji koji aktualiziraju problematiku odnosa znanosti i vjere.
 Ponuditi izvore za dodatno proučavanje za rad kod kuće koji može biti vrednovan esejima ili kreativnim uradcima samih učenika na ovu temu.
 Prema mogućnostima sudjelovati, inicirati, organizirati i moderirati debatu ili raspravu na temu odnosa znanosti i vjere s adekvatno pripremljenim pojedincima ili skupinama, odnosno gostima koji predstavljaju znanstveni, odnosno religiozni svjetonazor.
 Prema mogućnostima analizirati utjecaj starih istočnjačkih mitova na nastajanje prvih jedanaest poglavlja Knjige postanka (stvaranje svijeta i čovjeka, prvi grijeh i njegove posljedice za ljudski rod).

Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SŠ KV B.1.1.</p> <p>Učenik analizira i objašnjava Objavu kao Božje djelo i događaj spasenja te analizira odabrane događaje biblijske Objave.</p>	<p>Učenik objašnjava pojam Objava.</p> <p>Učenik objašnjava Objavu kao Božji odgovor na temeljna čovjekova pitanja i kao zahtjev koji traži čovjekov slobodan odgovor.</p> <p>Učenik objašnjava vrste, načine prenošenja i izvore biblijske Objave.</p> <p>Učenik navodi najvažnije povijesne događaje biblijske Objave.</p> <p>Učenik proučava arheološka otkrića i Objavu.</p> <p>Učenik objašnjava ulogu i važnost Crkvenoga učiteljstva u tumačenju Objave.</p> <p>Učenik opisuje najvažnije događaje biblijske Objave Staroga i Novoga zavjeta.</p>	<p>Učenik prepoznaje značenje pojma objava te nabraja i analizira najvažnije događaje biblijske Objave.</p> <p>Učenik prepoznaje objavu kao Božji odgovor na temeljna čovjekova pitanja i kao zahtjev koji traži čovjekov slobodan odgovor.</p> <p>Učenik navodi vrste objave te opisuje načine prenošenja biblijske Objave.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Objava (vrste objave, prenošenje objave, povezanost biblijskih mjesta i događaja s arheološkim istraživanjima).
 Bitni sadržaj u ovom ishodu odnos je Boga i čovjeka u kojem se Bog javlja i govori čovjeku, a čovjek odgovara svojom vjerom. Učenici istražuju i analiziraju Božju objavu te vrste objave i načine prenošenja objave kroz povijest. Povezanost s predmetnim kurikulumom Povijesti prisutna je u istraživanju arheoloških povijesnih nalazišta važnih za povijesnost Biblije.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda
 Naglasiti ulogu Crkve u prenošenju, tumačenju i čuvanju Božje objave.
 Kroz razradu ishoda naglasiti aktualnost i svestremenost Božje objave.
 Istražiti nazive najnovijih dokumenata Crkvenog učiteljstva i definirati im područje primjenjivosti i značenja.
 Upoznati dokument Dei Verbum 7.

<p>SŠ KV B.1.2.</p> <p>Učenik opisuje događaj i otajstvo Božjega utjelovljenja u osobi Isusa Krista (od povijesnoga Isusa do uskrsnuloga Krista) te izdvaja i objašnjava osnovne istine vjere crkvenoga nauka o Kristu i njegovu poslanju.</p>	<p>Učenik objašnjava važnost Božjega utjelovljenja u osobi Isusa Krista za svakoga čovjeka.</p> <p>Učenik objašnjava važnost i ulogu Marije i Josipa u događaju Božjega utjelovljenja i povijesti spasenja.</p> <p>Učenik objašnjava katoličke istine o Blaženoj Djevici Mariji te razumije tumačenja Marijina lika kod drugih kršćana.</p> <p>Učenik otkriva u osobi Isusa Krista vrhunac i puninu Objave.</p> <p>Učenik analizira povijesne, kršćanske i nekršćanske izvore i podatke o Isusu Kristu.</p>	<p>Učenik navodi četiri vjerske istine o Mariji.</p> <p>Učenik prepoznaje povijesne, kršćanske i nekršćanske izvore i podatke o Isusu Kristu.</p> <p>Učenik opisuje stil i program Isusova djelovanja navodeći primjere iz evanđelja.</p> <p>Učenik navodi povijesne činjenice o Isusu iz Nazareta.</p> <p>Učenik opisuje i prepoznaje značenje imena i naziva Mesija, Isus Krist,</p>
--	---	--

	<p>Učenik analizira povijesne činjenice o Isusu iz Nazareta.</p> <p>Učenik na temelju biblijskih tekstova opisuje ljudske i božanske crte Isusove osobe.</p> <p>Učenik objašnjava značenje imena i naziva: Mesija, Isus Krist, Gospodin, Sin Čovječji, Spasitelj.</p> <p>Učenik objašnjava stil i program Isusova djelovanja navodeći primjere iz evanđelja.</p> <p>Učenik analizira doprinos općih Crkvenih sabora u shvaćanju osobe Isusa Krista.</p>	Gospodin, Sin Čovječji, Spasitelj.
--	---	------------------------------------

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Od povijesnoga do otajstvenoga Isusa Krista.
 Istine Crkvenoga nauka o Kristu i njegovu poslanju.
 Istine Crkvenoga nauka o Mariji.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda
 Učenik istražuje različite pristupe prikazu Isusa Krista u teologiji kroz povijest umjetnosti (Krist Dobri Pastir, Krist Pantokrator, Krist Učitelj, Sudac, Zakonodavac, pasionska baština).
 Izabrati biblijske tekstove koji pomažu razumijevanju naziva: Mesija, Krist, Sin Čovječji, Gospodin.

SŠ KV B.1.3. Učenik razlikuje i objašnjava oblike, važnost i načine kršćaninova susreta i života s Bogom, osobito u liturgijskim i sakramentalnim činima, molitvi i pobožnostima.	<p>Učenik objašnjava oblike i načine kršćaninova susreta s Bogom.</p> <p>Učenik kritički razlaže sintagmu: bližnji – mjesto susreta s Bogom.</p> <p>Učenik vrednuje oblike i vrste molitava u kršćanstvu navodeći primjere iz Biblije i svakodnevnoga života.</p> <p>Učenik analizira ulogu i važnost molitve u Isusovu životu uz primjere iz evanđelja.</p> <p>Učenik objašnjava narav, obilježja, strukturu i djelotvornost sakramenata kao znakova i simbola susreta s Bogom i ljudima.</p> <p>Učenik vrednuje ulogu i važnost crkvenih slavlja i pučkih pobožnosti u životu kršćana.</p> <p>Učenik opisuje molitve i pučke pobožnosti Blaženoj Djevici Mariji.</p> <p>Učenik uočava važnost i ulogu religioznoga jezika, znakova i simbola u životu kršćana i Crkve.</p> <p>Učenik vrednuje mogućnosti i doprinose mladih u liturgijskim slavljinama i pobožnostima.</p>	<p>Učenik razlikuje različite mogućnosti, oblike i načine kršćaninova susreta i života s Bogom.</p> <p>Učenik opisuje narav, obilježja, strukturu i djelotvornost sakramenata kao znakova i simbola susreta s Bogom i ljudima.</p> <p>Učenik prepoznaje ulogu i važnost crkvenih slavlja i pučkih pobožnosti u životu kršćana.</p> <p>Učenik navodi molitve i pučke pobožnosti Blaženoj Djevici Marije.</p> <p>Učenik opisuje važnost i ulogu religioznoga jezika, znakova i simbola u životu kršćana i Crkve.</p>
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Odgovor čovjeka Bogu (liturgijska slavlja, sakramenti, pobožnosti, molitva).
 Važni su sadržaji u ovom ishodu oblici i načini susreta čovjeka s Bogom. Učenici posebno prepoznaju sakramente kao najvažnije osobne događaje susreta s Bogom.
 Druge načine i oblike susreta s Bogom učenici pronalaze u vjerničkim pobožnostima, liturgijskim slavljinama, osobnim i zajedničkim molitvama.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda
 Čitanje i analiza molitava i molitvenih obrazaca.
 Pojasniti simbolički jezik sakramenata koje učenici najčešće susreću.

Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ KV C.1.1. Učenik objašnjava i vrednuje Isusov odnos prema čovjeku uspoređujući ga sa suvremenim i prevladavajućim shvaćanjima i vrednovanjima čovjeka u društvu i kulturi.	<p>Učenik na temelju biblijskih tekstova objašnjava Isusov pristup i vrednovanje čovjeka.</p> <p>Učenik vrednuje shvaćanje čovjeka u društvu te osobito u medijima (slika o čovjeku, vrijednosti...).</p> <p>Učenik objašnjava kršćanske temelje za prihvaćanje, poštovanje i uvažavanje svih ljudi u zajednici.</p>	<p>Učenik analizira poimanje čovjeka u društvu te osobito u medijima (slika o čovjeku, vrijednosti...).</p> <p>Učenik prepoznaje razliku između Isusova odnosa prema čovjeku i načina na koji suvremeno društvo prikazuje i vrednuje čovjeka.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

<p>Isusova i društvena slika čovjeka. Odnos Isusa Krista prema drugim ljudima.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita i analizira biblijske tekstove koji govore o Isusovu pristupu i vrednovanju svakoga čovjeka, npr. Mk 2,13-17; Mk 7,31-37; Mk, 46-52; Mt 20,29-34; Lk 7,36-50 – vjeroučitelj može izabrati još prigodnih novozavjetnih tekstova). Učenik uspoređuje vrednovanje čovjeka u suvremenome društvu i u medijima s Isusovim pristupom čovjeku.</p>		
<p>SŠ KV C.1.2. Učenik vrednuje različite ponude smisla i vrednota u ljudskome društvu te objašnjava Kristovu poruku o kraljevstvu Božjemu.</p>	<p>Učenik objašnjava pojam i vrednote kraljevstva Božjega: milost, istina, pravda, ljubav i mir. Učenik analizira prisposdobe o kraljevstvu Božjemu. Učenik uspoređuje temeljne ljudske težnje s vrednotama kraljevstva Božjega. Učenik uspoređuje različite ponude smisla i vrednote u društvu s vrednotama kraljevstva Božjega. Učenik objašnjava Isusov govor o kraljevstvu Božjemu i djelovanje kraljevstva Božjega u korist čovjeka. Učenik kritički vrednuje važnost otvorenosti i osobnoga prihvaćanja vrednota kraljevstva Božjega u osobnome i društvenome životu.</p>	<p>Učenik navodi različite ponude smisla i različite sustave vrijednosti u društvu te vrijednosti kraljevstva Božjega. Učenik uočava povezanost vrijednosti kraljevstva Božjega i uspješnoga i sretnoga života. Učenik prepričava prisposdobe o kraljevstvu Božjemu. Učenik povezuje Isusov govor o kraljevstvu Božjemu s njegovim djelovanjem u korist čovjeka.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Kraljevstvo Božje. Isusov govor o kraljevstvu u središtu je ovoga ishoda. Biblijski tekstovi koji govore o kraljevstvu Božjemu trebaju biti ishodište učenicima za shvaćanje poruke o kraljevstvu Božjemu.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita i analizira prisposdobe koje govore o kraljevstvu Božjemu (Mt 13; Mk 4; Lk 13, 18 -19). Ljubav, temeljni zakon Isusova novoga Kraljevstva (Mt 22,34-44 i 5,43-48; Lk 6,37-38.41-42). Učenik analizira i prosuđuje izabrane poruke Govora na gori i njihovu aktualnost. Debata o suvremenim shvaćanjima smisla života i smisla života objavljenog kroz navještaj kraljevstva Božjega. Ishod se ostvaruje u kognitivnom i afektivnom području osmišljavanjem i provedbom različitih aktivnosti u koje je učenik izravno uključen.</p>		
<p>SŠ KV C.1.3. Učenik u svjetlu Kristove poruke i kršćanskih moralnih načela kritički propituje i uspoređuje moralna i etička načela drugih religija i svjetonazora.</p>	<p>Učenik objašnjava pojmove: etika, moral i kršćanski moral. Učenik vrednuje temeljna kršćanska moralna načela. Učenik opisuje kršćanski moral kao moral kreposti. Učenik kritički propituje temeljna moralna načela drugih religija: islam, židovstvo, hinduizam, budizam, konfucijanizam, taoizam. Učenik objašnjava moralna načela drugih religija i kršćanstva. Učenik vrednuje sličnosti i razlike temeljnih moralnih načela u različitim religijama.</p>	<p>Učenik opisuje i razlikuje pojmove: etika, moral i kršćanski moral. Učenik prepoznaje temeljna moralna načela različitih religija: islam, židovstvo, hinduizam, budizam, konfucijanizam, taoizam Učenik analizira sličnosti i razlike između temeljnih moralnih zahtjeva u različitim religijama. Učenik opisuje kršćanski moral kao moral kreposti, a ne moral dužnosti i grijeha.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Kršćanska moralna načela i moralna načela drugih religija.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Projektnom nastavom istražiti i usporediti moralna načela kršćanstva i drugih religija. U okviru međupredmetne korelacije, a mogućim nastavnim metodama, provesti anketu među učenicima koji pohađaju nastavu etike i Katoličkoga vjeronauka. Zajedničkom analizom usporediti rezultate ankete, vezane za različita područja moralnoga, odnosno etičkog područja.</p>		
<p>Domena D: Crkva u svijetu</p>		
<p>Odgojno-obrazovni ishod</p>	<p>Razrada ishoda</p>	<p>Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda</p>
<p>SŠ KV D.1.1. Učenik predstavlja i objašnjava Duhovski događaj rađanja Kristove Crkve te interpretira središnje povijesne događaje</p>	<p>Učenik objašnjava pojam Crkva i povezanost nastanka prve Crkve s događajem Pedesetnice. Učenik objašnjava značenje poukrsnih iskustava apostolske zajednice za nastajanje prve Crkve. Učenik opisuje obilježja i strukturu prve</p>	<p>Učenik navodi značenje pojma Crkva. Učenik opisuje značenje poukrsnih iskustava apostolske zajednice za nastajanje prve Crkve. Učenik navodi obilježja i strukturu prve</p>

širenja i života Crkve u prvim stoljećima kršćanstva.	kršćanske zajednice. Učenik objašnjava ulogu i značenje sv. Pavla za razvoj kršćanstva. Učenik objašnjava uzroke, posljedice i značenje progona prve Crkve u Rimskome Carstvu i uspoređuje ih s današnjim progonima kršćana. Učenik objašnjava pojam mučeništva. Učenik objašnjava ulogu i značenje rimskih careva Konstantina i Teodozija u povijesti Crkve. Učenik opisuje nastanak i razvoj monaštva i analizira njegovu ulogu i doprinos u povijesti Crkve.	kršćanske zajednice. Učenik prepoznaje značenje sv. Pavla za razvoj kršćanstva. Učenik opisuje uzroke, posljedice i značenje progona Crkve u Rimskome Carstvu.
---	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Povijest Crkve u prvim stoljećima od događaja Pedesetnice glavni je sadržaj ovog ishoda. Govor o nastanku prve Crkve, poteškoće s kojima se prva Crkva susretala i život prve Crkve do pojave monaštva na zapadu teme su koje učenici istražuju i analiziraju. Zanimljiv je sadržaj za učenike analiza prve Crkve do 313.g i poslije 313.g.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenik uspoređuje prvu kršćansku zajednicu i današnju Crkvu.
Učenik pronalazi primjere ranokršćanskih mučenika i uspoređuje ih s vlastitom spremnošću u svakodnevnom životu svjedočiti vjeru u Isusa Krista.
Pogledati dokumentarne filmove, serije ili igrane filmove koji govore o životu prve Crkve, progona kršćana, djelovanju apostola u misijskom poslanju Crkve.
Učenik upoznaje život ranokršćanskih mučenika na našim prostorima (sv. Dujam, sv. Stošija, sv. Dimitrije, sv. Kvirin, sv. Euzebije i Polion, sv. Mavro...)
Analizira razloge širenja kršćanstva i uspoređuje ih s današnjim misijskim i evangelizacijskim djelovanjem Crkve.

SŠ KV D.1.2. Učenik objašnjava posebnosti kršćanstva u odnosu na druge religije te analizira stav Katoličke Crkve prema njima, prepoznajući potrebu međureligijskoga dijaloga, poštovanja i suživota.	Učenik objašnjava sličnosti i razlike između kršćanstva i drugih religija. Učenik objašnjava temeljna polazišta i stav Katoličke Crkve prema drugim religijama. Učenik argumentira uporišta i potrebu međureligijskoga dijaloga, poštovanja i suživota. Učenik istražuje primjere međureligijskoga dijaloga u svom okruženju.	Učenik opisuje sličnosti i razlike između kršćanstva i drugih religija. Učenik prepoznaje temeljna polazišta i stav Katoličke Crkve prema drugim religijama. Učenik navodi primjere međureligijskoga dijaloga u svom okruženju.
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Važan je sadržaj ovog ishoda međureligijski dijalog. Za ostvarenje ovog ishoda je važno istražiti sličnosti i razlike kršćanstva i drugih religija te naglasiti specifičnost kršćanstva u odnosu na druge religije. Svakako treba u sadržaj ovog ishoda uključiti deklaraciju Drugog vatikanskog sabora Nostra aetate o odnosima Crkve prema drugim religijama.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenik istražuje primjere međureligijskoga dijaloga.
Čitanje i analiza dijelova ili cijelog teksta deklaracije Nostra aetate.
Izrada usporedne tablice sličnosti i razlike između kršćanstva i drugih religija.
Interpretacija molitava i pjesama drugih religija.

SŠ KV D.1.3. Učenik predstavlja i vrednuje doprinose Katoličke Crkve i kršćanstva, kao i doprinose drugih svjetskih religija u društvenom i kulturnom životu pojedinih naroda u prošlosti i sadašnjosti.	Učenik opisuje odnos pojedinih religija prema socijalnoj i kulturnoj stvarnosti. Učenik prepoznaje važnost poštovanja duhovnih vrijednosti različitih religija, kultura i civilizacija. Učenik prepoznaje i vrednuje doprinose i utjecaje vjerovanja, religijskih obreda i temeljnih vrijednosti kršćanstva i drugih religija na društveni i kulturni život u Hrvatskoj i u svijetu u prošlosti i sadašnjosti.	Učenik opisuje odnos pojedinih religija prema socijalnoj, kulturnoj i političkoj stvarnosti. Učenik opisuje stav poštovanja duhovnih vrijednosti različitih religija, kultura i civilizacija.
---	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Odnos religija prema društvu, utjecaj i doprinos Katoličke Crkve i drugih religija kulturnom životu društva. Naglasak je na pozitivnom doprinosu svih religija u povijesti te njihovu utjecaju na stvaranje boljega svijeta.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenik istražuje utjecaj pojedine religije na kulturni život u Hrvatskoj (arhitektura, umjetnost, književnost).

Srednja škola, Katolički vjeronauk, 2. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgajno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SŠ KV A.2.1. Učenik analizira pojam slobode na temelju biblijskih tekstova i vlastitog iskustva te prepoznaje utjecaj vrednota na ostvarenje ljudske i kršćanske punine života.</p>	<p>Učenik objašnjava slobodu »od« i slobodu »za«. Učenik objašnjava obilježja i razliku između vanjske i unutarnje slobode. Učenik analizira Isusov odnos prema slobodi i uspoređuje ga s vlastitim shvaćanjima slobode. Učenik navodi primjere slobode u iskustvima biblijskih osoba. Učenik navodi i objašnjava primjere iz vlastitoga okruženja gdje uviđa povezanosti i razlike između slobode i tolerancije. Učenik objašnjava slobodu kroz različite primjere ovisnosti. Učenik analizira primjere kršćanskih i ljudskih vrednota. Učenik analizira povezanost adolescentne krize i različitih oblika bijega od stvarnosti (droga, alkohol...).</p>	<p>Učenik razlikuje slobodu »od« i slobodu »za«. Učenik navodi obilježja i razliku između vanjske i unutarnje slobode. Učenik navodi Isusov odnos prema slobodi i uspoređuje ga s vlastitim shvaćanjima slobode. Učenik prepoznaje primjere slobode u iskustvima biblijskih osoba. Učenik navodi primjere iz vlastitog okruženja gdje uviđa povezanosti i razlike između slobode i tolerancije. Učenik navodi primjere neslobode kroz različite primjere ovisnosti. Učenik navodi primjere kršćanskih i ljudskih vrednota koje oslobađaju od poroka i ovisnosti i usmjeravaju prema smislu života. Učenik prepoznaje povezanost adolescentne krize i različitih oblika bijega od stvarnosti (droga, alkohol...).</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Za ostvarenje ovoga ishoda važno je istražiti sadržaje koji pobliže objašnjavaju kršćansko shvaćanje slobode s naglascima na razlikovanje slobode »od« u odnosu na slobodu »za«, odnos slobode i odgovornosti, unutarnja i vanjska sloboda, snaga slobodnoga izbora u odnosu na problem ovisnosti. Osobito se na temelju biblijskog iskustva naglašava Isusov uzor slobode osobe spram Boga i svijeta koji vodi u puninu ljudske zrelosti.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učenik raspravlja o mogućnostima i granicama slobode. Učenik kritički propituje različite načine shvaćanja slobode u povijesti i danas. Učenik istražuje biološku, psihološku i društvenu uvjetovanost slobode. Učenik prepoznaje slobodu kao čovjekov poziv i vrhunsko ostvarenje. Učenik istražuje vrednote u obitelji i među mladima. Izrađuje ljestvicu vlastitih vrednota. Ovaj se ishod ostvaruje sa sadržajima ishoda SŠ KV A.2.1.</p>		
<p>SŠ KV A.2.2. Učenik analizira obilježja prijateljstva i ljubavi na temelju biblijskih primjera i vlastitoga iskustva.</p>	<p>Učenik opisuje vrijednost susreta i prijateljstva u osobnom životu. Učenik analizira biblijske tekstove koji govore o prijateljstvu. Učenik objašnjava ulogu prijateljstva u procesu razvoja osobnosti. Učenik analizira obilježja prijateljstva. Učenik opisuje obilježja i razlike između zaljubljenosti i zrele ljubavi. Učenik prepoznaje važnost zrele ljubavi za</p>	<p>Učenik otkriva i opisuje vrijednost susreta i prijateljstva u osobnom životu. Učenik navodi primjere prijateljstva u događajima i iskustvima biblijskih osoba i svetaca. Učenik prepoznaje ulogu prijateljstva u procesu razvoja osobnosti. Učenik navodi obilježja prijateljstva. Učenik prepoznaje obilježja zrele ljubavi.</p>

	ostvarenje svrhe ljudske spolnosti.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Temeljni je sadržaj ovog ishoda govor o vrijednosti prijateljstva i ljubavi. Naglasak je na govoru o zreloj ljubavi utemeljenoj na slobodnom izboru naspram ljubavi kao prolaznom osjećaju kada je riječ o prijateljstvu i izboru bračnog partnera.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učenik analizira biblijske tekstove koji govore o prijateljstvu (Izr 18,24; Izr 27,17; Iv 15,13-15...). Učenik pronalazi i analizira primjere vrednovanja prijateljstva među mladima, u obitelji kroz književno-umjetničke i druge tekstove. Analizira utjecaj društvenih mreža na odabir prijatelja i mogućnost stvaranja pravoga prijateljstva. Analizira načine komunikacije među mladima i utjecaj na izgradnju prijateljstva. Učenik istražuje kako se ljubav i spolnost prikazuju u medijima i uspoređuje poruku koju nam pružaju s kršćanskim shvaćanjem ljubavi. Učenik vrednuje duboku povezanost ljudske spolnosti, zrele ljubavi i odgovornosti u intimnome zajedništvu i stvaranju novoga života. Učenik navodi posljedice neodgovornoga ponašanja na području ljudske spolnosti i ljubavi.		
SŠ KV A.2.3. Učenik objašnjava novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti i kritički propituje mogućnosti oblikovanja vlastitoga života u skladu s evanđeoskom porukom.	Učenik analizira biblijski tekst Govora na gori. Učenik prepoznaje i objašnjava primjere iz suvremenoga svijeta koje povezuje s Isusovom porukom Govora na gori. Učenik objašnjava novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti. Učenik analizira Isusov govor o ljubavi prema neprijateljima. Učenik prosuđuje posljedice koje donose mržnja i neopraštanje na čovjekov život. Učenik obrazlaže osobni stav o opraštanju u odnosu na Isusovu poruku.	Učenik prepričava biblijski tekst Govora na gori. Učenik prepoznaje i navodi primjere iz suvremenoga svijeta koje povezuje s Isusovom porukom Govora na gori. Učenik prepoznaje novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti. Učenik navodi Isusov govor o ljubavi prema neprijateljima. Učenik prepoznaje posljedice koje donose mržnja i neopraštanje na čovjekov život. Učenik navodi osobni stav o opraštanju.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Novost i aktualnost Isusove Radosne vijesti (ljubav prema neprijateljima, Bog je Dobri Otac, odnos prema grijehu i grešniku, odnos prema ženama, djeci, bolesnima...). Analiza i aktualizacija Govora na gori. Ljubav prema neprijateljima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učenik navodi načine svjedočenja Radosne vijesti u vlastitom životu. Učenik objašnjava aktualnost Radosne vijesti u suvremenome svijetu navodeći primjere. Naglasak je na kritičkom promišljanju osobnih stavova u odnosu na Isusovu poruku iz evanđelja.		
Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana		
Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ KV B.2.1 Učenik objašnjava i povezuje povijesno i sakramentalno obilježje Kristove Crkve te prepoznaje Marijinu ulogu u Kristovu životu i u životu Crkve.	Učenik objašnjava i povezuje povijesno i sakramentalno obilježje Kristove Crkve. Učenik analizira bitna posredništva Crkve u službi ostvarivanja kraljevstva Božjega: služenje, zajedništvo, slavljenje, naviještanje i svjedočenje vjere. Učenik kritički propituje i opisuje prisutnost Crkve u svim kulturama i narodima te njezinu univerzalnost s obzirom na njezino spasenjsko poslanje. Učenik opisuje Marijinu ulogu i mjesto u povijesti spasenja. Učenik analizira odlike Marijine vjere po kojima je uzor svim vjernicima. Učenik uspoređuje i vrednuje vlastitu vjeru s Marijinom vjerom. Učenik navodi oblike štovanja Marije u liturgiji i u Crkvi, osobito u hrvatskome narodu.	Učenik opisuje povijesno i sakramentalno obilježje Kristove Crkve. Učenik navodi bitna posredništva Crkve: služenje, zajedništvo, slavljenje, naviještanje i svjedočenje vjere. Učenik prepoznaje prisutnost Crkve u svim kulturama i narodima. Učenik prepoznaje Marijinu ulogu i mjesto u povijesti spasenja. Učenik navodi odlike Marijine vjere po kojima je uzor vjeri Crkvi i svim vjernicima. Učenik navodi neke oblike štovanja Marije u liturgiji i u Crkvi, osobito u hrvatskome narodu.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Govor o Crkvi: obilježja Crkve, poslanje i zadaća Crkve te uloga i mjesto Marije u Crkvi glavni su sadržaji ovog ishoda.		

<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda</p> <p>Učenik opisuje Marijinu ulogu u Kristovu životu i djelu Kristova otkupljenja.</p> <p>Upoznati oblike štovanja Marije, najpoznatija marijanska svetišta u svijetu i u hrvatskome narodu (istražiti molitve Mariji u starijim i suvremenim molitvenicima, objasniti povijest krunice i način molitve krunice, terenska nastava – posjet najbližem marijanskom svetištu).</p> <p>Objasniti pojam Crkve kao zajedništva prema Drugom vatikanskom saboru (proučiti dokument Drugog vatikanskog sabora Lumen gentium, izabrane brojeve).</p> <p>Usp: SŠ KV B.2.2.</p>		
<p>SŠ KV B.2.2</p> <p>Učenik istražuje i analizira slike Crkve i njezina bitna obilježja, njezino ekumensko poslanje te važnost sakramenta svetoga reda, službi i karizmi u životu Crkve.</p>	<p>Učenik analizira novozavjetne slike Crkve.</p> <p>Učenik objašnjava bitna obilježja Crkve: jedna, sveta, katolička i apostolska.</p> <p>Učenik objašnjava univerzalnost Crkve.</p> <p>Učenik prepoznaje i navodi veze jedinstva Crkve.</p> <p>Učenik opisuje službe i karizme u Crkvi i navodi primjere jednoga i drugoga.</p> <p>Učenik analizira mjesto i ulogu laika u životu Crkve.</p> <p>Učenik objašnjava biblijsko utemeljenje, značenje i važnost sakramenta svetoga reda.</p> <p>Učenik objašnjava ulogu biskupa, svećenika i đakona u životu i djelovanju Crkve.</p> <p>Učenik objašnjava pojam, nastanak, važnost i ciljeve ekumenizma.</p> <p>Učenik prosuđuje važnost molitve za jedinstvo svih kršćana.</p>	<p>Učenik opisuje novozavjetne slike Crkve.</p> <p>Učenik imenuje i opisuje bitna obilježja Crkve: jedna, sveta, katolička i apostolska.</p> <p>Učenik opisuje univerzalnost Crkve.</p> <p>Učenik razlikuje službe i karizme u Crkvi i navodi primjere jednoga i drugoga.</p> <p>Učenik prepoznaje mjesto i ulogu laika u životu Crkve.</p> <p>Učenik opisuje značenje i važnost sakramenta svetoga reda.</p> <p>Učenik opisuje ulogu biskupa, svećenika i đakona u životu i djelovanju Crkve.</p> <p>Učenik prepoznaje važnost vjerničke molitve i zalaganja za duhovna zvanja.</p> <p>Učenik prepoznaje važnost ekumenizma.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Govor o Crkvi: pojam Crkve, poslanje i zadaća Crkve, značenje sakramenta svetoga reda i uloga klerika i laika u životu Crkve te službe i karizme vjernika bitni su sadržaji ovih ishoda.</p> <p>Novozavjetne slike Crkve: Kuća Božja, Zajedništvo svetih, Narod Božji, Tijelo Kristovo.</p> <p>Ekumensko poslanje Crkve sadržano je u dokumentu Drugoga vatikanskog sabora Unitatis redintegratio(izabrani tekstovi).</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda</p> <p>Svjedočanstvo svećenika o svojem pozivu. Razgovor sa svojim župnikom. Učenik analizira LG 6.</p> <p>Učenik propituje mogućnosti i navodi primjere angažiranja na polju ekumenizma.</p> <p>Učenik prepoznaje važnost vjerničke molitve i zalaganja za duhovna zvanja.</p> <p>Uprilicati susret s redovnicima i redovnicama koji će svjedočiti o svom životnom pozivu te učenicima približiti redovnički život.</p> <p>Ovaj se ishod ostvaruje sa sadržajima ishoda SŠ KV B.2.1.</p>		
<p>SŠ KV B.2.3</p> <p>Učenik objašnjava značenje i važnost sakramenata inicijacije i sakramenta pomirenja u duhovnom i moralnom životu kršćana.</p>	<p>Učenik objašnjava biblijske temelje i značenje sakramenata inicijacije.</p> <p>Učenik analizira povezanost sakramenata krštenja, potvrde i euharistije u izgradnji kršćanskoga života.</p> <p>Učenik analizira značenje pojedinih naziva sakramenta pomirenja.</p> <p>Učenik navodi biblijsko utemeljenje sakramenta pomirenja.</p> <p>Učenik objašnjava važnost, elemente i učinke sakramenta pomirenja u životu vjernika.</p> <p>Učenik objašnjava djelovanje Božje milosti u sakramentu pomirenja.</p> <p>Učenik objašnjava povezanost sakramenta pomirenja i obraćenja.</p>	<p>Učenik navodi biblijske temelje sakramenata inicijacije.</p> <p>Učenik definira pojedine nazive sakramenta pomirenja.</p> <p>Učenik opisuje važnost, biblijsko utemeljenje, elemente i učinke sakramenta pomirenja.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Sakramenti kršćanske inicijacije i sakrament pomirenja te važnost tih sakramenata u životu vjernika.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda</p> <p>Učenik analizira biblijske tekstove: Mt 28,18-19; Dj 8,26-38; Dj 2,1-11; JI 3,1-4; Lk 22,14-20; Mt 16,19; Iv 20,21-23.</p> <p>Učenik vrednuje važnost sakramenata inicijacije s odgovornostima koje iz njih proizlaze.</p> <p>Učenik provodi anketu među prijateljima i obitelji o shvaćanju sakramenata kršćanske inicijacije.</p>		
<p>Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu</p>		

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ KV C.2.1 Učenik objašnjava evanđeoske vrednote i uspoređuje ih s vrednotama u suvremenome društvu i u medijima.	Učenik analizira pojam vrednote. Učenik uočava važnost vrednota za izgradnju osobe i društva. Učenik kritički prosuđuje osobne vrednote prema evanđeoskim vrednotama. Učenik kritički prosuđuje vrednote u suvremenome društvu i medijima prema evanđeoskim vrednotama.	Učenik prepoznaje pojam vrednote i važnost vrednota za izgradnju osobe i društva. Učenik uspoređuje osobne vrednote prema evanđeoskim vrednotama. Učenik uspoređuje vrednote u suvremenome društvu i medijima prema evanđeoskim vrednotama
<p style="text-align: center;">Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Evanđeoske vrednote. Glavna je zadaća ovoga ishoda da učenik u vlastitome životu aktualizira važnost vrednota u izgradnji osobe i društva, uz analizu različitosti između suvremene ljestvice vrednota i vrednota evanđelja (ljubav prema bližnjemu, snaga vjere, ljubav prema istini, suosjećanje, spremnost na pomoć, poniznost, vjernost, nenasilnost, odgovornost, marljivost i čuvanje stvorenja).</p>		
<p style="text-align: center;">Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda</p> <p>Učenik uspoređuje osobne i društvene vrednote. Učenik kritički propituje izbor i ljestvicu vrednota u suvremenome društvu i medijima. Ovaj se ishod ostvaruje sa sadržajima ishoda SŠ KV A.2.1.</p>		
SŠ KV C.2.2 Učenik objašnjava i kritički prosuđuje vrednote slobode, odgovornosti, služenja i kritički se osvrće na izvore vlastitih odluka.	Učenik vrednuje Isusov primjer služenja i radikalnost toga služenja u slobodi. Učenik prosuđuje biblijsku utemeljenost kršćanskoga služenja u slobodi. Učenik navodi različite oblike kršćanskoga služenja tijekom povijesti, osobito brigu Crkve za mlade, napuštene, siromašne i potrebite. Učenik prihvaća dobrovoljno služenje drugima kao izraz vlastitoga životnog i vjerničkog opredjeljenja. Učenik opisuje važnost vlastitog angažmana u društvu.	Učenik navodi Isusov primjer služenja i radikalnost toga služenja u slobodi. Učenik prepoznaje različite oblike kršćanskoga služenja tijekom povijesti, osobito brigu Crkve za mlade, napuštene, siromašne i potrebite. Učenik prihvaća dobrovoljno služenje drugima kao izraz vlastitoga životnog i vjerničkog opredjeljenja. Učenik prepoznaje važnost za društveni angažman.
<p style="text-align: center;">Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Kršćanske vrijednosti: sloboda, odgovornost i služenje. Vrijednost kršćanskoga služenja po primjeru Isusa Krista u zajednici te osobita briga Crkve za potrebite glavni su sadržaji ovoga ishoda. Učenici prepoznaju dobrovoljstvo kao pravi izraz kršćanskoga služenja ljudima. Izvori vlastitih odluka: navike, konvencije, biblijske poruke, svjetonazori, mediji, obiteljska tradicija....</p>		
<p style="text-align: center;">Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda</p> <p>Učenik argumentirano raspravlja o vrijednosti slobode. Učenik procjenjuje povezanost slobode i odgovornosti prema Gal 5,1-6. Učenik kritički uspoređuje slobodu i ovisnost. Navodi primjere ovisnosti koje zarobljavaju suvremenoga čovjeka. Kroz projektnu nastavu učenik pronalazi načine i mogućnosti služenja u zajednici (dobrovoljno služenje u svojoj zajednici na konkretan način, uključiti se u razne postojeće volonterske projekte ili osmisлити svoj projekt). Vođeni razgovor na temu odgovornoga sudjelovanja kršćana na svim područjima u društvu. Usp. SŠ KV C.2.3.</p>		
SŠ KV C.2.3. Učenik opisuje vrednote istine, služenja, slobode i odgovornosti prisutne među ljudima različitih svjetonazora i velikih svjetskih religija.	Učenik opisuje temeljna obilježja kršćanskoga shvaćanja istine. Učenik uspoređuje kršćansko shvaćanje istine i shvaćanje istine u velikim religijama i svjetonazorima. Učenik argumentira razloge zauzimanja za istinu na osobnoj i društvenoj razini. Učenik opisuje vrednote istine, slobode, služenja i odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima.	Učenik navodi temeljna obilježja kršćanskoga shvaćanja istine. Učenik uspoređuje vrednote istine, slobode, (služenja) i odgovornosti u drugim religijama i svjetonazorima. Učenik prosuđuje odnos prema istini, slobodi, služenju i odgovornosti.
<p style="text-align: center;">Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Vrednote istine, služenja, slobode i odgovornosti koje su prisutne u velikim svjetskim religijama.</p>		
<p style="text-align: center;">Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Učenik kritički analizira medijske tekstove s obzirom na cjelovitost istine koju su dužni prenijeti. Parlaonica na temu »Sitne laži – nikad ili ponekad?« Usp. SŠ KV C.2.2.</p>		
<p>Domena D: Crkva u svijetu</p>		

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doabar« na kraju razreda
<p>SŠ KV D.2.1 Učenik istražuje i kritički promišlja najvažnije događaje iz povijesti Crkve u srednjem vijeku.</p>	<p>Učenik objašnjava proces pokrštanja Hrvata i razvoj kršćanstva na našem prostoru. Učenik objašnjava značenje veza s papom za nastajanje hrvatske države. Učenik istražuje i vrednuje pojavu, razvoj i doprinos redovništva, a posebno prosjačkih redova u naviještanju i svjedočenju evanđelja. Učenik objašnjava važnost i značenje laičke investiture i grgurovsku obnovu za život Crkve u srednjem vijeku. Učenik objašnjava i kritički propituje vjerodostojne činjenice i problematiku križarskih ratova i inkvizicije. Učenik objašnjava uzroke i posljedice Istočnoga raskola 1054. godine.</p>	<p>Učenik prepoznaje proces pokrštanja Hrvata i razvoj kršćanstva na našem prostoru. Učenik opisuje pojavu i razvoj redovništva i prosjačkih redova u naviještanju i svjedočenju evanđelja. Učenik prepoznaje vjerodostojne činjenice i problematiku križarskih ratova i inkvizicije. Učenik navodi uzroke i posljedice Istočnoga raskola 1054. godine.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Glavni sadržaji u ovom ishodu su povijesne činjenice o pokrštanju Hrvata te uspostavljanje veza s Crkvom u Rimu, povijest Crkve u događajima Istočnoga raskola, križarskih ratova i inkvizicije te o odnosima Crkve i države u srednjem vijeku. U ovom ishodu će učenici istraživati sadržaje o pojavi prosjačkih redova u 13.stoljeću.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Izrada kratkoga stripa, plakata ili prezentacije o poznatim benediktincima, dominikancima i franjevcima i njihovom doprinosu razvoju društva i Crkve u Hrvatskoj. Grafikon koji objašnjava temeljna obilježja pravoslavlja te sličnosti i razlike u odnosu na Katoličku Crkvu. Grafikon, plakat, prezentacija kojim se objašnjavaju temeljna obilježja Grkokatoličke Crkve, sličnosti i razlike u odnosu na Katoličku Crkvu Ukoliko je moguće, organizirati posjet benediktinskom, dominikanskom ili franjevačkom samostanu ili crkvi.</p>		
<p>SŠ KV D.2.2. Učenik istražuje i kritički promišlja najvažnije događaje povijesti opće Crkve od 16.do 19.st.</p>	<p>Učenik objašnjava uzroke i posljedice Zapadnoga raskola. Učenik imenuje važnije reformatore (Martin Luther, Jean Calvin, Ulrich Zwingli) i objašnjava obilježja njihova nauka. Učenik objašnjava nastanak i specifičnosti Anglikanske Crkve. Učenik navodi važnije odluke i zaključke Tridentskoga koncila. Učenik objašnjava nastanak i doprinos isusovaca u obnovi Crkve. Učenik objašnjava situaciju Crkve u vrijeme Francuske revolucije. Učenik objašnjava djelovanje i poteškoće Crkve u doba prosvjetiteljstva, humanizma i renesanse.</p>	<p>Učenik opisuje i uzroke i posljedice Zapadnoga raskola. Učenik imenuje važnije reformatore (Martin Luther, Jean Calvin, Ulrich Zwingli). Učenik navodi neke odluke i zaključke Tridentskoga koncila. Učenik opisuje situaciju Crkve u vrijeme Francuske revolucije. Učenik prepoznaje djelovanje i poteškoće Crkve u doba prosvjetiteljstva, humanizma i renesanse.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Glavni su sadržaji u ovom ishodu povijesne činjenice o reformaciji i raskolu zapadne Crkve te o Tridentskom saboru i posljedicama tog sabora u povijesti Crkve; događaji koji su obilježili povijest Crkve od 16. do 19.st.: Crkva u doba prosvjetiteljstva, humanizma i renesanse (deizam, racionalizam, sekularizacija, liberalizam, ateizam) te u doba Francuske revolucije.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učenik istražuje sličnosti i razlike Anglikanske i Katoličke Crkve u početku i danas. Učenik istražuje značenje misijskog pokreta u obnovi Crkve. Prema mogućnostima organizirati susret s misionarom.</p>		
<p>SŠ KV D.2.3. Učenik prikazuje doprinos i vrednuje suodnos kršćanstva i hrvatske, europske i svjetske kulture, znanosti i tradicije te obrazlaže doprinos Crkve u izgradnji hrvatske znanosti i školstva, kulture, graditeljstva, književnosti i umjetnosti.</p>	<p>Učenik istražuje doprinos kršćanstva u životu i kulturi srednjovjekovne Europe: u jeziku i pismenosti, pravnoj kulturi, urbanizaciji i civilizacijskim dostignućima, arhitekturi i gospodarstvu. Učenik dovodi u vezu početak pismenosti u Hrvata s Crkvom. Učenik analizira ulogu i doprinos Crkve u organiziranju i promicanju školstva u Hrvatskoj i</p>	<p>Učenik navodi doprinos kršćanstva u životu i kulturi srednjovjekovne Europe: u jeziku i pismenosti, pravnoj kulturi, urbanizaciji i civilizacijskim dostignućima, arhitekturi i gospodarstvu. Učenik prepoznaje vezu početaka pismenosti u Hrvata s Crkvom. Učenik opisuje ulogu i doprinos Crkve u</p>

	<p>u Europi.</p> <p>Učenik istražuje zasluge i doprinos pojedina iz Crkve u znanosti i napretku u Hrvatskoj.</p> <p>Učenik navodi hrvatske svece i blaženike i istražuje bitne podatke iz njihova života i djelovanja.</p> <p>Učenik vrednuje ulogu i doprinos Crkve, svećenika i redovnika u očuvanju vjere i kulture hrvatskoga naroda u srednjem vijeku te stvaranju i očuvanju hrvatskoga i europskoga identiteta.</p> <p>Učenik istražuje doprinos novovjekovnih znanstvenika iz redova Crkve u Hrvatskoj i u Europi.</p>	<p>organiziranju i promicanju školstva u Hrvatskoj i u Europi.</p> <p>Učenik prepoznaje zasluge i doprinos pojedina iz Crkve u znanosti i napretku u Hrvatskoj.</p> <p>Učenik opisuje ulogu Crkve, svećenika i redovnika u očuvanju vjere i kulture hrvatskoga naroda u srednjem vijeku te stvaranju i očuvanju hrvatskoga i europskoga identiteta.</p>
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Sadržajno je važno analizirati doprinos i vezu između povijesno i crkveno važnih događaja i osoba koji su utemeljili i vodili razvoj hrvatske znanosti, obrazovanja, graditeljstva, književnosti i umjetnosti čineći je neizostavnim dijelom europskoga i svjetskoga identiteta.

Hrvatski sveci i blaženici.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik istražuje doprinos kršćanstva u arhitekturi (barok, romanika, gotika, renesansa).

Učenik istražuje doprinos kršćanstva u gospodarstvu (rast trgovine i obrtništva, velik napredak agrikulturne).

Učenik istražuje zasluge i doprinos pojedina iz Crkve u znanosti i napretku u Hrvatskoj (Bartol Kašić, Andrija Kačić-Miošić, Faust Vrančić, Ruđer Bošković, J. J. Strossmayer, HAZU).

Projektna nastava »Doprinos Crkve u Hrvatskoj u srednjem vijeku« kroz koju će učenici istražiti i vrednovati važnost glagoljice, Bašćanske ploče, Višeslavove krstionice, Trpimirove darovnice, Radovanova portala na katedrali u Trogiru, razvijanja zidnoga slikarstva, minijature, utjecaja romanike i gotike, srednjovjekovne književnosti nadahnute liturgijskim i religioznim temama.

Srednja škola, Katolički vjeronauk, 3. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjemu naumu		
Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SŠ KV A.3.1.</p> <p>Učenik objašnjava kršćansko poimanje čovjeka kao slike Božje.</p>	<p>Učenik objašnjava različite antropološke pristupe u shvaćanju čovjeka.</p> <p>Učenik objašnjava kršćansko poimanje čovjeka kao slike Božje.</p> <p>Učenik analizira kršćansko poimanje čovjeka kao muškarca i žene.</p> <p>Učenik analizira prikaze muškarca i žene u suvremenom društvu (mediji, društvo).</p> <p>Učenik navodi negativne utjecaje na</p>	<p>Učenik prepoznaje različite antropološke pristupe u shvaćanju čovjeka.</p> <p>Učenik objašnjava kršćansku sliku čovjeka.</p> <p>Učenik navodi primjere različitih prikaza muškarca i žene u suvremenom društvu.</p>

	dostojanstvo muškaraca i žena.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Kršćanska slika o čovjeku. Poseban je naglasak na vrednovanju čovjeka kao muškarca i žene te njihovo dostojanstvo.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Istražiti književnoumjetničke tekstove, televizijske emisije i reklame, glazbene spotove, literaturu iz psihologije i sociologije koji ukazuju na ustaljene predrasude o muškarcima i ženama. Usp. SŠ KV C.3.2.		
SŠ KV A.3.2. Učenik analizira značenje pojmova zlo, grijeh i praštanje kroz iskustva biblijskih osoba i svetaca Katoličke Crkve.	Učenik analizira moralnost u iskustvima biblijskih osoba i svetaca. Učenik analizira prisutnost zla i grijeha u iskustvima biblijski osoba i svetaca Katoličke Crkve. Učenik na temelju biblijskih tekstova i osobnoga iskustva prepoznaje Božju naklonost, praštanje i ljubav.	Učenik navodi primjere moralnosti u iskustvima biblijskih osoba i svetaca. Učenik opisuje prisutnost zla i grijeha u iskustvima biblijski osoba i svetaca Katoličke Crkve. Učenik na temelju biblijskih tekstova opisuje primjere Božje naklonosti, praštanja i ljubavi.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Sadržaj je ovoga ishoda govor o moralnosti i djelovanju, zlu i grijehu te o Božjoj naklonosti, praštanju i ljubavi. Razrada tog govora sastoji se u istraživanju iskustava svetaca i biblijskih osoba.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik istražuje ljudsku moralnost u iskustvima biblijskih osoba i svetaca Katoličke Crkve te ju uspoređuje sa svojim iskustvom i svojim osobnim stavom (Adam i Eva, Kain i Abel, Josip Egipatski, kralj David, Mojsije, Matej, Juda, Pavao, sveti Franjo, sveti Augustin...). Učenik analizira biblijski tekst koji prikazuju Božju naklonost, praštanje i ljubav (npr. Lk 15, 11 32; Iv 3,16; 1 Iv 2,1-2). Dramatizacija biblijskoga teksta, intervju s biblijskom osobom ili svecem. Ovaj se ishod ostvaruje sa sadržajima ishoda: SŠ KV C.3.1., SŠ KV C.3.3..		
SŠ KV A.3.3. Učenik analizira i prosuđuje mladenačku moralnost te prisutnost religioznih i etičko-moralnih sadržaja u medijima, kulturi i znanosti.	Učenik analizira i vrednuje mladenačku moralnost i religioznost. Učenik analizira pristupe suvremenih medija moralnosti i religioznosti. Učenik opisuje utjecaj znanosti na moralnost i religioznost suvremenoga čovjeka. Učenik objašnjava važnost prisutnosti religioznih i moralno etičkih tema u suvremenim medijima. Učenik objašnjava i vrednuje utjecaje postmoderne kulture (subjektivizam, fragmentarnost, trenutačnost) na čovjekovu religioznost.	Učenik opisuje mladenačku moralnost i religioznost. Učenik prepoznaje pristupe suvremenih medija moralnosti i religioznosti. Učenik prepoznaje utjecaj znanosti na moralnost i religioznost. Učenik prepoznaje važnost prisutnosti religioznih i moralno etičkih tema u suvremenim medijima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Sadržaj je ovoga ishoda istraživanje stavova i iskustava o moralnosti među mladima kao i moralne poruke i govor o moralnosti u medijima, kulturi i znanosti.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik istražuje obilježja medijske kulture te etičnost u medijima. Provesti anketu i analizirati posjećenost vjerskih portala među učenicima. Učenik pronalazi internetske stranice religiozne tematike. Učenik istražuje oblike religioznosti među mladima. Esej: Moj moralni uzor danas.		
Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana		
Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ KV B.3.1. Učenik kritički propituje mogućnosti traženja i spoznaje Boga i opisuje obilježja otajstva Trojstvenoga Boga kroz biblijske tekstove.	Učenik kritički propituje mogućnost traženja i spoznaje Boga. Učenik istražuje mogućnosti traženja i spoznaje Boga kroz filozofske argumente Božje opstojnosti. Učenik navodi primjere u kojima se prepoznaju tragovi Presvetoga Trojstva u djelu stvaranja i objavi tijekom Staroga zavjeta. Učenik analizira ključne trenutke objave Trojstvenoga Boga u Novome zavjetu.	Učenik navodi primjere u kojima se prepoznaju tragovi Presvetoga Trojstva u djelu stvaranja i objavi tijekom Staroga zavjeta. Učenik navodi nazive i simbole, prisutnost i djelovanje Duha Svetoga u životu Crkve i kršćana. Učenik prepoznaje novozavjetno svjedočanstvo Isusova sinovstva u odnosu prema Bogu Ocu.
	Učenik objašnjava novozavjetno svjedočanstvo	

	<p>Isusova sinovstva u odnosu prema Bogu Ocu. Učenik analizira nazive i simbole, prisutnost i djelovanje Duha Svetoga u životu Crkve i kršćana.</p>	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Govor o Bogu koji se objavio čovjeku kao Trojstveni Bog. Obilježja Trojstvenoga Boga u Bibliji.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik analizira biblijske tekstove: Post 1,1-2,4a; Post 18; Mt 3,13-17; Mt 28,19; Iv 1,18 (vjeroučitelj može pronaći i druge biblijske tekstove koji govore o objavi Trojstvenog Boga).</p>		
<p>SŠ KV B.3.2. Učenik analizira i povezuje Kristovu pomirbenu žrtvu sa iskustvima zla i grijeha, patnje, bolesti i smrti u ljudskome životu kao čin Božje ljubavi, pomirenja, otkupljenja i spasenja čovjeka, očitovanoga i u sakramentu bolesničkoga pomazanja.</p>	<p>Učenik u svjetlu Isusova navještaja spasenja, otkupljenja i uskrsnuća analizira osobna i društvena promišljanja o tragičnim životnim iskustvima. Učenik objašnjava razloge i smisao Isusove muke, smrti i uskrsnuća. Učenik objašnjava vrijednost spasenja čovjeka, stvorenja i svijeta ostvarenoga u Isusu Kristu. Učenik objašnjava Kristovo uskrsnuće kao početak i zalag sveukupnoga uskrsnuća. Učenik prepoznaje potrebu izgrađivanja vlastitoga života u vjeri i nadi u uskrsnuće. Učenik objašnjava važnost, biblijsko utemeljenje i učinke sakramenta bolesničkog pomazanja u životu vjernika.</p>	<p>Učenik prepoznaje biblijske tekstove o Isusovoj muci, smrti i uskrsnuću. Učenik prepoznaje i opisuje Kristovo uskrsnuće kao početak i zalag sveukupnoga uskrsnuća. Učenik opisuje biblijsko utemeljenje, učinke sakramenta bolesničkoga pomazanja u životu vjernika.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Isusovo otkupiteljsko djelo spasenja: Isusova muka, smrt i uskrsnuće odgovor su na ljudsku patnju, zlo, grijeh i smrt. Poseban je naglasak na sakramentu bolesničkoga pomazanja kao Isusova odgovora na ljudsku patnju i bolest.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Istražiti umjetnička djela inspirirana Kristovom mukom, smrću i uskrsnućem. Učenik, ako je moguće te nakon prethodne pripreve s vjeroučiteljem, provodi istraživanje među vršnjacima o vjeri u uskrsnuće, njegovu značenju i životu nakon smrti. Učenik razlikuje nazive bolesničko pomazanje i posljednja pomast. Usp. SŠ KV C 3.3.</p>		
<p>SŠ KV B.3.3. Učenik analizira nauk Katoličke Crkve o spolnosti, braku, obitelji i sakramentu ženidbe.</p>	<p>Učenik analizira nauk Katoličke Crkve o spolnosti, braku i obitelji. Učenik navodi biblijsku utemeljenost sakramenta ženidbe. Učenik objašnjava svrhu i obilježja ženidbe. Učenik opisuje sakrament ženidbe kao otvorenost životu i sudjelovanje u Božjemu stvarateljskom činu. Učenik imenuje preduvjete za valjano sklapanje sakramenta ženidbe. Učenik objašnjava kršćansko shvaćanje odgovornoga roditeljstva. Učenik objašnjava dužnosti i prava obitelji. Učenik objašnjava povrede dostojanstva braka i obitelji. Učenik objašnjava nauk Katoličke Crkve o nerazrješivosti ženidbe. Učenik objašnjava Petrovu i Pavlovu povlasticu za razrješenje ženidbe.</p>	<p>Učenik navodi biblijsku utemeljenost sakramenta ženidbe. Učenik opisuje razloge pripreve za sakramentalni brak. Učenik navodi temeljne dužnosti i prava obitelji. Učenik navodi povrede dostojanstva braka i obitelji.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Nauk Katoličke Crkve o naravi i biti braka i obiteljskoga života. Sakrament ženidbe.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Proučiti mješovite ženidbe (kršćanske) i ženidbe koje se sklapaju među osobama različitih vjeroispovijesti (s drugim religijama i svjetonazorima). Analizirati izabrane tekstove koji govore o odgovornom roditeljstvu i planiranju obitelji (Humanae vitae, Familiaris Consortio, Mulieris dignitatem).</p>		
<p>Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu</p>		

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SŠ KV C.3.1. Učenik istražuje i analizira temelje kršćanske moralnosti.</p>	<p>Učenik objašnjava kršćansko shvaćanje moralnosti. Učenik objašnjava tvrdnju da je Isus Krist mjera kršćanske moralnosti. Učenik objašnjava prirodni moralni zakon. Učenik prepoznaje postojanje objektivnih moralnih normi u osobnom životu i društvu. Učenik analizira Dekalog kao temelj ljudskoga moralnog postupanja. Učenik objašnjava ulogu razuma i slobode u vršenju Dekaloga i prirodnoga moralnog zakona. Učenik navodi primjere ponašanja prema Zlatnome pravilu. Učenik navodi i analizira bogoslovne kreposti. Učenik navodi i vrednuje primjere odnosa prema Bogu, prema bogoslovnim krepostima. Učenik povezuje bogoslovne kreposti s prvom pločom Dekaloga.</p>	<p>Učenik opisuje kršćansko shvaćanje moralnosti. Učenik prepoznaje tvrdnju da je Isus Krist mjera kršćanske moralnosti. Učenik opisuje Dekalog kao temelj ljudskoga moralnoga postupanja. Učenik prepoznaje ulogu razuma i slobode u vršenju Dekaloga i prirodnoga moralnog zakona. Učenik navodi primjere ponašanja prema Zlatnome pravilu. Učenik navodi bogoslovne kreposti.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Kršćanska moralnost. Kršćansko shvaćanje moralnosti s naglascima na: čovjeku kao moralnom subjektu i objektu, izvorima moralnosti ljudskih čina (sloboda, objekt, nakana, okolnosti), moralnosti čovjekovih čina. Upoznati Dekalog kao objavljeni Božji zakon i naravni temelj ljudskoj moralnosti.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik opisuje obilježja pojma »vršiti volju Božju« i njegovo značenje za kršćanski život. Učenik istražuje i analizira najčešće povrede vjere u Boga (praznovjerje, gatanje, magija, idolopoklonstvo...) i povrede ljubavi prema Bogu, osobito psovkom, bogohulom i zaklinjanjem. Učenik analizira biblijske tekstove o pravovjernom štovanju Boga i odnosu prema svetinjama. Usp. SŠ KV C.3.2.</p>		
<p>SŠ KV C.3.2. Učenik objašnjava i argumentirano iznosi biblijske temelje i crkveni nauk o svetosti i nepovredivosti ljudskoga života.</p>	<p>Učenik analizira biblijske temelje o vrijednosti i svetosti ljudskoga života. Učenik objašnjava kršćanski stav o nepovredivosti i svetosti ljudskoga života. Učenik objašnjava bitna obilježja ljudske osobe po kojima je čovjek jedinstveno i nepovredivo biće. Učenik argumentirano razlaže stav zaštite čovjeka kao osobe od začea do prirodne smrti. Učenik objašnjava povrede ljudskoga života (ubojstvo, pobačaj, samoubojstvo, eutanazija). Učenik objašnjava stav Katoličke Crkve o pobačaju. Učenik navodi razloge zbog kojih Crkva odobrava transplantaciju organa.</p>	<p>Učenik opisuje biblijske temelje o vrijednosti i svetosti ljudskoga života. Učenik navodi kršćanski stav o nepovredivosti i svetosti ljudskoga života. Učenik navodi povrede ljudskoga života (ubojstvo, pobačaj, samoubojstvo, eutanazija). Učenik navodi stav Katoličke Crkve o pobačaju. Učenik navodi razloge zbog kojih Crkva odobrava transplantaciju organa. Učenik prepoznaje opasnosti manipulacije pri transplantaciji organa. Učenik prepoznaje pojam i navodi područja kojima se bavi bioetika.</p>
	<p>Učenik objašnjava pojam i navodi područja kojima se bavi bioetika. Učenik objašnjava bioetička načela. Učenik kritički prosuđuje razloge zbog kojih sve što je znanstveno moguće na području biogenetike (genom, kloniranje, matične stanice, umjetna oplodnja) nije i moralno dopustivo.</p>	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Crkveni nauk o svetosti i nepovredivosti ljudskoga života. Biblijski temelji o vrijednosti i dostojanstvu ljudskoga života, vrednovanje njegove nepovredivosti i svetosti te upoznati i različita bioetička načela sa svim modernim implikacijama.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p>		

Učenik opisuje načine i mogućnosti osobnog i društvenog zauzimanja za promicanje svetosti i dostojanstva ljudskoga života.
 Učenik analizira važnost i značenje Hipokratove prisege.
 Učenik navodi načine i predlaže kako se treba čuvati i promicati vlastito i tuđe zdravlje.
 Enciklika Evangelium vitae, Ivan Pavao II.
 Enciklika Humanae vitae, Pavao VI.
 Usp. SŠ KV A.3.1.; SŠ KV C.3.1

<p>SŠ KV C.3.3. Učenik u svjetlu kršćanskoga morala analizira i objašnjava pojmove: savjest, zakon, dobro i zlo, grijeh, obraćenje, opraštanje, milosrđe i pomirenje.</p>	<p>Učenik objašnjava pojam savjesti i važnost njezina usklađivanja s moralnim vrednotama. Učenik objašnjava shvaćanje savjesti u biblijskim tekstovima, kršćanskim spisima i učiteljstvu Crkve. Učenik objašnjava i kritički prosuđuje kršćansko shvaćanje dobra i zla. Učenik prepoznaje i vrednuje važnost pravila i pravednih zakona u međuljudskim odnosima i u društvu. Učenik analizira pojmove grijeh, laki grijeh, osobni grijeh, strukture grijeha, obraćenje, Božje milosrđe, opraštanje, pomirenje. Učenik na temelju biblijskih tekstova analizira Božje milosrđe i praštanje.</p>	<p>Učenik opisuje pojam savjesti i važnost njezina usklađivanja s moralnim vrednotama. Učenik opisuje shvaćanje savjesti u biblijskim tekstovima. Učenik opisuje pojmove: grijeh, laki grijeh, osobni grijeh, grijeh struktura, obraćenje, Božje milosrđe, pomirenje. Učenik na temelju biblijskih tekstova opisuje Božje milosrđe i praštanje.</p>
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Savjest, zakon, dobro i zlo, grijeh, obraćenje, opraštanje, milosrđe i pomirenje.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Učenik opisuje društvene utjecaje na oblikovanje kriterija određivanja dobra i zla.
 Učenik analizira tekst Gaudium et spes br. 16.
 Učenik analizira grijeh i njegove posljedice (Post 4,2-15 i 11,1-9).
 Novozavjetna prisposodba o kralju i opraštenju duga (Mt 18,23-37).
 Grijeh kao posljedica istočnoga grijeha i zloporaba našega razuma i slobode (Rim 5,18-19).
 Biblijski tekstovi o priznanju grijeha i prihvaćanju odgovornosti (2 Sam 11-12; Dj 9,1-31 i Lk 15,11-32).
 Savjest kao mjerilo ljudskoga djelovanja i kao znak Božjih uputa (KKC br. 1776).
 Učenik istražuje pojmove savjest i grijeh u drugim religijama i svjetonazorima.
 Ovaj se ishod ostvaruje sa sadržajima ishoda: SŠ KV A.3.2., SŠ KV C.3.1., SŠ KV B.3.2.

Domena D: Crkva u svijetu

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SŠ KV D.3.1. Učenik sistematizira i vrednuje temeljna obilježja obitelji kao »kućne Crkve« i njezino mjesto, ulogu i zadaću u Crkvi i društvu.</p>	<p>Učenik objašnjava Nazaretsku obitelj kao nadahnuće za nasljedovanje vrednota i uzor života suvremenih obitelji. Učenik opisuje Svetu obitelj kao zajednicu istinskoga zajedništva, ljubavi, služenja i uspoređuje ju s kršćanskim obiteljima kao »kućnom Crkvom«. Učenik obrazlaže mjesto, ulogu i zadaću »kućne Crkve« u župnoj zajednici i u društvu.</p>	<p>Učenik opisuje Nazaretsku obitelj kao nadahnuće za nasljedovanje vrednota i uzor života suvremenih obitelji. Učenik opisuje Svetu obitelj kao zajednicu istinskoga zajedništva, ljubavi, služenja i uspoređuje ju s kršćanskim obiteljima kao »kućnom Crkvom«.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Obitelj – »kućna Crkva«

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Istražiti sličnosti i razlike obiteljskoga života nekad i danas te poslanje i zadaća kršćanske obitelji u suvremenom svijetu.
 Usp. SŠ KV B.3.3.

<p>SŠ KV D.3.2. Učenik interpretira i prosuđuje ulogu i važnost roditelja u cjelovitome kršćanskom odgoju svoje djece, u poveznici sa župom i školom te analizira odnose između roditelja i djece.</p>	<p>Učenik objašnjava i vrednuje ulogu i važnost roditelja i obitelji u odgoju, razvoju i svakodnevnom životu. Učenik imenuje i prepoznaje obilježja dobrih odnosa između roditelja i djece u obiteljskom životu i komunikaciji (ljubav, poštovanje, razumijevanje, pomaganje, zahvalnost...) Učenik uspoređuje temeljne kršćanske obiteljske vrednote i vrednote »moderne</p>	<p>Učenik opisuje ulogu i važnost roditelja i obitelji u odgoju, razvoju i svakodnevnom životu. Učenik opisuje obilježja dobrih odnosa između roditelja i djece u obiteljskom životu i komunikaciji. Učenik prepoznaje temeljne kršćanske obiteljske vrednote i vrednote »moderne obitelji«.</p>
---	---	--

	obitelji«.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: U ovom ishodu važno je prepoznati i objasniti odrednice odgovornoga roditeljstva, Crkvenoga nauka o važnosti cjelovitoga odgoja djece, čemu pripada i vjerski odgoj.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik navodi prava i dužnosti djece i roditelja u obitelji. Konvencija o pravima djeteta. Obiteljski zakon Republike Hrvatske. Usp. SŠ KV B.3.3.; D.3.1.		
SŠ KV D.3.3. Učenik obrazlaže kršćanske i društvene vrijednosti koje, uz dijalog i suradnju društvenih i religijskih zajednica, doprinose općem dobru pojedinca i cijeloga hrvatskog društva.	Učenik opisuje primjere suživota i dijaloga društvenih i religijskih zajednica u Republici Hrvatskoj. Učenik obrazlaže doprinose kršćanstva općem dobru pojedinca i cijeloga hrvatskog društva. Učenik prepoznaje doprinose drugih religijskih zajednica za opće dobro pojedinca i cijeloga hrvatskog društva. Učenik prepoznaje dijalog i suradnju kršćanskih i drugih zajednica u zalaganju za opće dobro pojedinca i cijeloga hrvatskog društva.	Učenik navodi primjere suživota i dijaloga društvenih i religijskih zajednica u Republici Hrvatskoj. Učenik navodi doprinose kršćanstva općem dobru pojedinca i cijeloga hrvatskog društva. Učenik prepoznaje doprinose drugih religijskih zajednica za opće dobro pojedinca i cijeloga hrvatskog društva. Učenik prepoznaje dijalog i suradnju kršćanskih i drugih zajednica u zalaganju za opće dobro pojedinca i cijeloga hrvatskog društva.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Naglasak je na primjerima suživota i dijaloga društvenih i religijskih zajednica u hrvatskom društvu. Doprinosi kršćanstva općem dobru pojedinca i cijeloga hrvatskog društva. Doprinosi drugih religijskih zajednica za opće dobro pojedinca i cijeloga hrvatskog društva.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Na primjerima gradova Jeruzalema ili Sarajeva učenik istražuje način suživota ljudi različitih religija.		

Srednja škola, Katolički vjeronauk, 4. razred – 70 sati godišnje

Domena A: Čovjek i svijet u Božjem naumu		
Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ KV A.4.1. Učenik kritički promišlja o različitim tumačenjima čovjeka u odabranim filozofskim pravcima, medijima i gospodarstvu te ih uspoređuje s kršćanskom slikom čovjeka te vlastitim stavom.	Učenik otkriva i samostalno vrednuje različita tumačenja čovjeka i života u današnjemu svijetu, osobito u filozofiji i znanosti, medijima i gospodarstvu. Učenik uspoređuje različite slike čovjeka danas s biblijskom i kršćanskom slikom čovjeka. Učenik kritički propituje tumačenja/slike čovjeka i svijeta koje ugrožavaju čovjekovo	Učenik prepoznaje različita tumačenja čovjeka, života i svijeta, osobito u znanosti, medijima i gospodarstvu. Učenik prepoznaje različite slike čovjeka danas s biblijskom i kršćanskom slikom čovjeka. Učenik opisuje tumačenja/slike čovjeka i svijeta koje ugrožavaju čovjekovo

	dostojanstvo. Učenik opisuje važnost dijaloga vjere i znanosti u zajedničkim naporima traženja odgovora na temeljna ljudska pitanja.	dostojanstvo. Učenik prepoznaje važnost dijaloga vjere i znanosti u zajedničkim naporima traženja odgovora na temeljna ljudska pitanja.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: U ovom su ishodu sadržaji koje učenici otkrivaju različita tumačenja čovjeka, života i svijeta u znanostima, medijima i gospodarstvu. Bitan sadržaj je i odnos kršćanske slike o čovjeku i znanstvene slike čovjeka. Suvremeni svijet i odnos prema čovjeku i njegovom ljudskom dostojanstvu također je tema ovoga ishoda.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik istražuje odnos različitih kultura i civilizacija prema djeci i njihovim pravima, prema ženama, prema osobama koje su bolesne, prema strancima i uspoređuje ih s kršćanskom slikom o čovjeku. Učenik navodi primjere dijaloga vjere i znanosti. Učenik upoznaje neke od aktualnih dokumenata ili njihove dijelove, a koje je sastavila komisija Iustitia et pax HBK-a kao primjer aktualnoga dijaloga među različitim nositeljima odgovornosti u hrvatskom društvu.		
SŠ KV A.4.2. Učenik prepoznaje i kritički promišlja o različitim oblicima traganja za Bogom i iskustvima »svetoga« u suvremenom društvu i kulturi te ih uspoređuje s biblijskom slikom Boga.	Učenik propituje i analizira uzroke i posljedice krize vjere kod suvremenoga čovjeka. Učenik opisuje obilježja novih religioznih pokreta i sljedbâ te ih vrednuje iz kršćanske perspektive. Učenik razlikuje pojmove sekularizacija i sekularizam. Učenik kritički propituje i vrednuje suvremene oblike ateizma. Učenik prepoznaje bitna obilježja starozavjetne slike o Bogu, osobito na temelju objave Božjega imena (Izl 3,13-15). Učenik objašnjava kako Bog nadilazi sve ljudske predodžbe. Učenik opisuje sliku Boga koju objavljuje Isus u svojem propovijedanju i djelovanju. Učenik istražuje i analizira iskrivljene predodžbe o Bogu i uspoređuje ih s biblijskom objavom Boga. Učenik kritički propituje i vrednuje vlastitu predodžbu o Bogu uspoređujući ju s različitim iskustvima i interpretacijama Boga u svom okruženju.	Učenik prepoznaje uzroke i posljedice poteškoća krize vjere kod suvremenoga čovjeka. Učenik navodi obilježja novih religioznih pokreta i sljedbâ. Učenik opisuje bitna obilježja starozavjetne slike o Bogu. Učenik prepoznaje i navodi sliku Boga koju objavljuje Isus u svojem propovijedanju i djelovanju. Učenik opisuje iskrivljene predodžbe o Bogu. Učenik opisuje vlastitu predodžbu o Bogu uspoređujući ju s različitim iskustvima i interpretacijama Boga u svom okruženju.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Glavni su sadržaji ovoga ishoda slika Boga u suvremenome svijetu pod vidom vjere i nevjere i izazovi različitih pristupa Bogu te njihovo kritičko promišljanje. Isto tako bitan sadržaj je slika o Bogu koju nalazimo u Bibliji te iskrivljene slike koje nalazimo kod današnjega čovjeka.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik razlikuje autentičnu religioznost od religioznog fanatizma i fundamentalizma. Učenik objašnjava opasnost relativiziranja vlastitoga religioznog opredjeljenja pod pritiskom pluralizma religioznih praksa. Učenik objašnjava proces spoznaje Boga u Starome zavjetu kroz povijesne i društvene mijene od Abrahamova plemenskoga Boga do univerzalnoga Boga kojega navješćuju proroci. Učenik analizira krive slike o Bogu u vlastitom okruženju. Učenik istražuje slike Boga u novim religioznim pokretima.		
SŠ KV A.4.3. Učenik objašnjava važnost religioznosti u životu pojedinca i cijeloga društva te vrednuje ulogu religioznosti i religija u razvoju poznatih civilizacija.	Učenik vrednuje važnost i ulogu religije/vjere/religioznosti u izgradnji društva. Učenik objašnjava negativne posljedice nepriznavanja religioznosti kao bitne ljudske dimenzije. Učenik prepoznaje i vrednuje doprinos velikih svjetskih religija u izgradnji civilizacije međusobnoga razumijevanja i uvažavanja.	Učenik navodi važnost i ulogu religije/vjere/religioznosti u izgradnji društva. Učenik opisuje negativne posljedice nepriznavanja religioznosti kao bitne ljudske dimenzije. Učenik prepoznaje doprinos velikih svjetskih religija u izgradnji civilizacije međusobnoga razumijevanja i uvažavanja.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: U cilju ostvarenja ovoga ishoda važno je da učenici susretnu povijesne, sociološke, antropološke, filozofske i teološke činjenice o važnosti religioznosti i religiozne dimenzije čovjeka za istinski razvoj pojedinca i društva.		

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Učenik istražuje ulogu velikih religija u izgradnji društva po mjeri čovjeka nasuprot društvima u kojima je čovjek nije svrha nego sredstvo.
 Debata o položaju religije u 21. st.
 Učenik uspoređuje stav različitih religija o aktualnim političkim i društvenim pitanjima.

Domena B: Riječ Božja i vjera Crkve u životu kršćana

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
SŠ KV B.4.1. Učenik analizira Credo Crkve kao cjeloviti sadržaj vjere koja daje temeljni smisao njegovu životu i vodi ga u Isusu Kristu do punoga zajedništva i života s Bogom.	Učenik prepoznaje vjeru kao osobni stav. Učenik analizira i vrednuje razloge vjerovanja i nevjerovanja. Učenik propituje i predstavlja Credo Crkve kao ponudu ispunjenja smisla vlastitoga života. Učenik analizira povezanost objave, vjere i razuma. Učenik prepoznaje pojavu mistike kao put života s Bogom.	Učenik prepoznaje vjeru kao osobni stav. Učenik prepoznaje i analizira povezanost objave, vjere i razuma. Učenik povezuje Credo Crkve s ispunjenjem smisla vlastitoga života.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Načini kršćaninova susreta s Bogom danas.
 Credo Crkve – nezaobilazno mjesto kršćanskoga susreta s Bogom, a naglasiti da je vjera uvijek primarno osobni stav prema tome Credu.
 Kršćanin u bližnjemu prepoznaje i susreće Boga te uči prepoznavati Boga po događajima vlastitoga života, a koji često imaju i svoj neizravan mistični karakter (sv. Terezija Avilska, sv. Franjo, sv. Padre Pio).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Esejski zadatak: U vjeri – sam protiv svih...(učenik analizira vlastiti vjerski stav u trenutcima kada je radi vjere osjećao da čini nešto što je ispravno, unatoč tome što veći to nije odgovaralo).
 Usp. SŠ KV B.4.2.

SŠ KV B.4.2. Učenik objašnjava i kritički prosuđuje mogućnosti, stavove i dobrobiti kršćanskoga života i djelovanja u današnjemu svijetu u skladu s vjerom u Isusa Krista i u poveznici s iskustvima svetaca te iskustvima osobnoga molitvenog i sakramentalnog života.	Učenik objašnjava i vrednuje različite mogućnosti življenja vjere u skladu s naukom Isusa Krista. Učenik objašnjava što znači živjeti i djelovati u skladu s vjerom u Isusa Krista, Otkupitelja i Spasitelja. Učenik istražuje i samostalno pronalazi primjere svetaca u različitim povijesnim epohama te analizira njihova iskustva i svjedočanstva života u skladu s vjerom u Isusa Krista. Učenik vrednuje suodnos osobne vjere, molitve i sakramentalnoga života.	Učenik prepoznaje različite mogućnosti življenja vjere u skladu s naukom Isusa Krista. Učenik navodi primjere života u skladu s vjerom u Isusa Krista, Otkupitelja i Spasitelja. Učenik uspoređuje suodnos osobne vjere i molitve i sakramentalnoga života.
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Život kršćanina u današnjem svijetu po uzoru Isusa Krista i svetaca Katoličke Crkve.
 Prema ishodu se dolazi kroz analizu i osobno vrednovanje suvremenih putova življenja Evanđelja u 21.st. i usmjerenost na vjeru kao osobni stav.
 Naglašava se nezaobilazni primjer svetaca koji su primjeri aktualiziranja vjere u vremenima u kojima su živjeli te nezaobilaznost uvjeta vjerničkoga rasta i života po sakramentalnom životu.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Učenik sažima zajedničke crte iskustva Boga u životu svetaca i svjedoka vjere.
 Usmjerenost gledanje i analiza filma o sakramentima ili koji problematiziraju temu sakramenti.
 Predstavljanje vlastitoga sveca zaštitnika i obrazlaganje što u njemu slijedimo kao poseban primjer za vlastiti kršćanski život. Usp. SŠ KV B.4.1.

SŠ KV B.4.3. Učenik analizira osnovne pojmove kršćanske eshatologije u svjetlu Kristova obećanja i uskrsnuća.	Učenik razlikuje kršćanski nauk o raju, paklu i čistilištu od popularnih i iskrivljenih interpretacija. Učenik objašnjava biblijske temelje i obilježja kršćanske eshatologije. Učenik objašnjava pojmove: apokalipsa, apokaliptika, biblijska apokaliptika. Učenik istražuje eshatološke biblijske tekstove koji govore o konačnome dovršenju svijeta. Učenik objašnjava kršćansko shvaćanje nade.	Učenik razlikuje i opisuje kršćanski nauk o raju, paklu i čistilištu od popularnih i iskrivljenih interpretacija. Učenik opisuje biblijske temelje i obilježja kršćanske eshatologije. Učenik razlikuje pojmove: apokalipsa, apokaliptika, biblijska apokaliptika. Učenik opisuje kršćansko shvaćanje nade. Učenik navodi temelje i obilježja
--	---	---

	Učenik objašnjava temelje i obilježja kršćanske nade u Kristov ponovni dolazak.	kršćanske nade u Kristov ponovni dolazak.
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Eshatologija – značenje pojma apokalipsa (otkrivenje) i navesti značajke apokaliptike kao književne vrste. Propitati razloge i navesti situacije u kojima se javljaju apokaliptičke vizije i proroštva. Uočiti specifičnu poruku biblijske apokaliptike; nabrojiti najvažnije slike i poruke biblijske apokaliptike.</p> <p>Naglasak ishoda je integrirati vlastite želje i strahove glede budućnosti u promišljanje o kršćanskoj nadi u budućnost koja se temelji na Božjem obećanju u Kristov ponovni dolazak.</p> <p>Biblijski tekstovi: 1 Kor 15,52; Otk 15,1; 21,9; Iv 6,39-40.44.54; 11,24; 12,48.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda.</p> <p>Čitati odlomke iz knjige Otkrivenja i druge biblijske apokaliptičke tekstove te i tu navesti sličnosti i razlike biblijske svjetovne apokaliptike.</p> <p>Učenik analizira eshatološke biblijske tekstove koji govore o konačnome dovršenju svijeta. Učenik analizira različite umjetničke prikaze i scenarije svršetka svijeta (likovne, glazbene, literarne, filmske, scenske...).</p>		
<p>Domena C: Kršćanska ljubav i moral na djelu</p>		
<p>Odgojno-obrazovni ishod</p>	<p>Razrada ishoda</p>	<p>Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda</p>
<p>SŠ KV C.4.1.</p> <p>Učenik vrednuje i kritički prosuđuje čovjekov poziv, zvanje, zanimanje i poslanje u svjetlu Božjeg plana te analizira i vrednuje prisutnost pravde, mira i solidarnosti u vlastitome životu, životu Crkve i društva.</p>	<p>Učenik kritički prosuđuje čovjekov poziv, zvanje, zanimanje i poslanje u svjetlu Božjeg plana s čovjekom.</p> <p>Učenik vrednuje prisutnost pravde, mira i solidarnosti u vlastitome životu, životu Crkve i društva.</p> <p>Učenik argumentirano iznosi primjere življenja pravde, mira i solidarnosti u Crkvi i društvu.</p> <p>Učenik analizira odnos pravednosti i milosrđa kao preduvjeta pomirenja.</p>	<p>Učenik uspoređuje čovjekov poziv, zvanje, zanimanje i poslanje u svjetlu Božjeg plana s čovjekom.</p> <p>Učenik prepoznaje prisutnost pravde, mira i solidarnosti u vlastitome životu i životu Crkve.</p> <p>Učenik prepoznaje odnos pravednosti i milosrđa kao preduvjeta pomirenja.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Osobni poziv (kršćanski poziv i poslanje), zvanje, zanimanje.</p> <p>Pravda, mir, solidarnost, pravednost.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Razgovarati o razlozima odabira škole koju učenici pohađaju.</p> <p>Nabrojati vlastite sposobnosti i sklonosti te ih povezati s osjećajem ili vizijom vlastitoga životnog zadatka.</p> <p>Intervjuirati bračne supružnike i osobe posvećenoga života o njihovim shvaćanjima vlastitoga poziva.</p> <p>Navesti različite primjere solidarnosti pojedinaca i društva sa slabijima i potrebitima.</p> <p>Sudjelovanje u nekoj humanitarnoj akciji.</p> <p>Usp. SŠ KV C.4.2.</p>		
<p>SŠ KV C.4.2.</p> <p>Učenik objašnjava kršćansko shvaćanje ljudskoga rada i temeljne odrednice socijalnog nauka Crkve, te tumači etiku odgovornosti u područjima gospodarstva, ekologije, tehnologije, informatizacije i globalizacije društva.</p>	<p>Učenik analizira biblijsko shvaćanje i značenje rada na temelju odabranih biblijskih tekstova (Post 3,17-19; 2 Sol 3,6-15; Izr 28,19; Izr 20,4...).</p> <p>Učenik uspoređuje shvaćanje i vrednovanje rada u socijalnom nauku Crkve i u današnjem neoliberalnom kapitalizmu.</p> <p>Učenik objašnjava ključne odrednice kršćanskoga socijalnog nauka i uočava njihovu prisutnost u suvremenom društvu.</p> <p>Učenik objašnjava povezanost kraljevstva Božjega i kršćanskoga zauzimanje za oblikovanje humanijega svijeta.</p> <p>Učenik navodi primjere zauzimanja za istinski napredak i etičku primjenu tehnoloških dostignuća.</p> <p>Učenik obrazlaže prednosti i rizike znanstvenih spoznaja i tehnoloških dostignuća.</p> <p>Učenik prepoznaje relativnost i djelomičnost znanstvenih spoznaja i opasnost ideologizacije znanosti.</p>	<p>Učenik navodi biblijsko shvaćanje i značenje rada.</p> <p>Učenik opisuje ključne odrednice kršćanskoga socijalnog nauka.</p> <p>Učenik objašnjava povezanost kraljevstva Božjega i kršćanskoga zauzimanje za oblikovanje humanijega svijeta.</p> <p>Učenik navodi temeljne socijalne dokumente Crkve.</p> <p>Učenik navodi primjere zauzimanja za istinski napredak i etičku primjenu tehnoloških dostignuća.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Biblijsko shvaćanje i značenje rada (rad kao služenje, rad kao dužnost, rad kao znak čovjekova dostojanstva, rad kao bitna odrednica svijeta i čovječanstva).</p>		

Ključne odrednice kršćanskoga socijalnog nauka (dostojanstvo ljudske osobe, ljudska prava, princip općega ili zajedničkoga dobra, supsidijarnost, solidarnost, pravednost, povlaštena briga za siromašne).
Pritom je važno sagledati sve elemente ljudskog etičkog stava u područjima gospodarstva, ekologije, tehnologije i zajedničkoga života među ljudima, posebno pred izazovom znanstveno-tehnološkoga napretka, informatizacije i globalizacije društva.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Analizirati shvaćanje rada u socijalnim enciklikama crkvenoga učiteljstva.
Navesti primjere u kojima rad umanjuje čovjekovo dostojanstvo.
Razgovarati o povijesnom odnosu zapovijedanih kršćanskih blagdana i zaštite dostojanstva težaka i radnika.
Izabrati i analizirati ulomke enciklike Laborem exercens.
Analizirati uzroke i posljedice korupcije.
Pronaći i analizirati različite definicije znanja i znanosti.
Pronaći primjere koji razotkrivaju manipuliranje informacijama. Usp. SŠ KV C.4.1.

SŠ KV C.4.3. Učenik analizira i vrednuje suvremene sustave vrijednosti i dovodi ih u vezu s kršćanskim vrednotama i stožernim krepostima.	Učenik kritički prosuđuje suvremene sustave vrijednosti i uspoređuje ih s kršćanskim vrijednostima. Učenik objašnjava stožerne kreposti te njihovu važnost i ulogu u životu kršćana. Učenik uspoređuje stožerne kreposti s današnjim sustavom vrijednosti.	Učenik navodi suvremene sustave vrijednosti i uspoređuje ih s kršćanskim vrijednostima. Učenik opisuje stožerne kreposti te njihovu važnost i ulogu u životu kršćana.
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Kršćanski sustav vrijednosti (vrijednost osobe, univerzalnost, jednakost...)
Suvremeni sustavi vrijednosti.
Poseban je naglasak na istraživanju i uspoređivanju tih suvremenih sustava vrijednosti s kršćanskim sustavom vrijednosti i temeljnim ljudskim krepostima.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Na temelju razgovora, intervjua ili drugih mogućih metoda, provesti egemplarno istraživanje o vrijednostima u današnjem svijetu kod nekih mladih te uspoređivanje s evanđeoskim vrijednostima sadržanim u Bibliji (može se koristiti i analizom stanja u medijima).
Napraviti anketu u školi o vrijednostima kod mladih i usporediti rezultate ankete sa stanjem od prije deset, dvadeset i više godina.

Domena D: Crkva u svijetu

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ KV D.4.1. Učenik kritički promišlja o stradanjima, doprinosu i zadaći Crkve u suvremenome svijetu te objašnjava i vrednuje primjere aktivnoga i odgovornoga uključivanja u život Crkve i društva.	Učenik objašnjava doprinos Crkve razvoju znanosti i društva. Učenik navodi primjere zalaganja Crkve za socijalnu pravdu. Učenik argumentira razloge stradanja Crkve u vrijeme totalitarnih sustava (nacizam, komunizam) i tijekom Domovinskoga rata. Učenik navodi promjene u Crkvi koje su nastale nakon Drugoga vatikanskog koncila. Učenik opisuje kako se zalagati za opće dobro, pomicati mir i solidarnost. Učenik kritički promišlja o odnosu političke zajednice i Crkve i načelima društvenoga i političkoga angažmana. Učenik se kritički osvrće na neka djelovanja i misli Crkve u kontekstu čitanja »znakova vremena«. Učenik opisuje angažman Crkve za dobro čovjeka u suvremenome društvu.	Učenik opisuje temeljne zadaće Crkve u suvremenome svijetu. Učenik navodi načine mogućega uključivanja u život Crkve i društva. Učenik navodi primjere zalaganja Crkve za socijalnu pravdu. Učenik prepoznaje razloge stradanja Crkve u vrijeme totalitarnih sustava (nacizam, komunizam) i tijekom Domovinskoga rata. Učenik prepoznaje promjene u Crkvi koje su nastale nakon Drugoga vatikanskog koncila.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Sadržaji je ovoga ishoda povijest Crkve 20.stoljeća. Povijesne su teme koje se obrađuju u ovom ishodu: Crkva u vremenu totalitarističkih sustava, Drugi vatikanski koncil, promjene u Crkvi nakon koncila i mjesto Crkve u suvremenom svijetu na prelasku u 21.st.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenik prosuđuje koje se promjene događaju u suvremenome svijetu nakon II. svjetskog rata do danas.
Učenik na temelju vlastitih iskustava analizira stav današnjega društva prema proročkoj zadaći Crkve.

<p>SŠ KV D.4.2. Učenik vrednuje na temelju kršćanskih vrednota doprinose drugih religijskih zajednica u hrvatskome društvu u izgradnji »društva solidarnosti« i »civilizacije ljubavi«.</p>	<p>Učenik izdvaja kršćanske vrednote rada i uspoređuje ih s vrednotama drugih religijskih zajednica. Učenik analizira povezanost solidarnosti i izgradnje društva. Učenik vrednuje doprinose drugih religijskih zajednica i društvenih skupina u hrvatskome društvu u izgradnji »društva solidarnosti« i »civilizacije ljubavi«.</p>	<p>Učenik prepoznaje kršćanske vrednote rada i uspoređuje ih s vrednotama drugih religijskih zajednica. Učenik prepoznaje povezanost solidarnosti i izgradnje društva. Učenik prepoznaje doprinose drugih religijskih zajednica i društvenih skupina u hrvatskome društvu u izgradnji »društva solidarnosti« i »civilizacije ljubavi«.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: U ovom ishodu naglasak je na položaju, doprinosu i utjecaju drugih religijskih zajednica u hrvatskome društvu 20.stoljeća te njihovo zalaganje za bolje društvo u kojem živimo. Tema ovog ishoda je aktivna društvena uloga svih religijskih zajednica.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učenik argumentirano raspravlja o problemskim pitanjima štrajka, rada nedjeljom, neisplate plaće radniku. Učenik uspoređuje stav Katoličke Crkve i ostalih religijskih zajednica prema socijalnim prilikama u Republici Hrvatskoj. Učenik istražuje i navode primjere djelovanje pojedinaca i udruga u izgradnji društva solidarnosti i »civilizacije ljubavi«.</p>		
<p>SŠ KV D.4.3. Učenik sintetizira i vrednuje kršćansku zauzetost i djelovanje Crkve u području znanosti, ljudskog rada i stvaralaštva koje je doprinijelo razvoju i napretku obrazovanja i školstva, kulture i umjetnosti u Hrvatskoj.</p>	<p>Učenik proučava djelovanje i doprinos Crkve u području znanosti. Učenik istražuje i objašnjava zauzetost Crkve u području ljudskoga rada i stvaralaštva u 20.st. Učenik analizira doprinos Crkve u razvoju kulture i umjetnosti u Hrvatskoj u 20.st. Učenik analizira doprinos Crkve u razvoju obrazovanja u Hrvatskoj u 20.st.</p>	<p>Učenik prepoznaje djelovanje Crkve u području znanosti. Učenik istražuje i opisuje zauzetost Crkve u području ljudskoga rada i stvaralaštva. Učenik prepoznaje doprinos Crkve u razvoju kulture i umjetnosti u Hrvatskoj.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Sadržaji su ovoga ishoda: zauzetost i doprinos Crkve na području znanosti, ljudskoga rada i stvaralaštva u Hrvatskoj u 20.st.; djelovanje Crkve i njene društvene uloge te pojedinaca koji su doprinijeli napretku obrazovanja, školstva, kulture i umjetnosti 20.stoljeća.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik istražuje koje je današnje poznate kulturne i znanstvene institucije u Hrvatskoj osnovala Crkva. Učenik istražuje i analizira djelovanje Crkve u Hrvatskoj na području školovanja učenika i studenata (stipendije, zaklade, učenički i studentski domovi...).</p>		

E. POVEZANOST S DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Katolički vjeronauk svoju posebnost prema drugim školskim predmetima pokazuje time što on religiozne i religijske činjenice, koje su dio ukupne kulture, čita svojim duhovnim očima i religioznim jezikom. Imajući u vidu neprijeporan utjecaj religije, osobito kršćanstva, na razvoj opće i nacionalne kulture te općenito na konkretan život pojedinca i zajednice, očito je da su vjeronaučni sadržaji povezani gotovo sa svim područjima znanja.

Interdisciplinarna isprepletenost i povezanost Katoličkoga vjeronauka s drugim odgojno-obrazovnim područjima, međupredmetnim temama i ostalim nastavnim predmetima omogućava promicanje

temeljnih kompetencija i vrijednosti kurikuluma, pridonosi cjelovitom odgoju učenika i razvoju njegovih generičkih i drugih kompetencija, osobito njegove osobne izgradnje i razvoja, njegove individualne i društvene odgovornosti te građanskih kompetencija te daje vlastiti prilog poticanju motivacije i aktivne suradnje i razvoju kritičkoga i stvaralačkoga mišljenja.

Katolički vjeronauk ostvaruje međupredmetnu povezanost s različitim nastavnim predmetima, osobito sa sadržajima hrvatskoga jezika i književnosti, kao i likovnoga, glazbenoga, povijesnoga, zemljopisnoga i drugih područja odgoja i obrazovanja.

Razvoj komunikacijske kompetencije, naglašen u ishodima Katoličkoga vjeronauka, u izravnoj je vezi s jezično-komunikacijskim područjem.

Spoznajom i promicanjem vrijednosti koje su važne za oblikovanje hrvatske kulture i društva, ovo je područje jednako tako povezano s umjetničkim područjem.

DRUŠTVENO-HUMANISTIČKO PODRUČJE

Povijest

Vjeronauk, počevši od 5. razreda osnovne škole, obuhvaća velik broj sadržaja koji koreliraju s predmetom Povijest. Sadržaji obuhvaćaju upoznavanje s povijesnim spomenicima na području Hrvatske i brojne primjere koji se tiču povijesti umjetnosti: motivi, arhitektura, simbolika, povijesni ostaci, pojava i nastanak kršćanstva, monoteističke religije, kritičko promišljanje o srednjovjekovnim događajima vezanim uz život Crkve, uloga i utjecaj kršćanstva u hrvatskome narodu (početci pismenosti u Hrvata i pokršćavanje, uloga istaknutih crkvenih ljudi kao što su: Augustin Kažotić, Ruđer Bošković, Andrija Kačić Miošić, Bartol Kačić, J. J. Strossmayera, Juraj Dobrila, vrijeme Hrvatskoga narodnog preporoda, A. Stepinac i njegova uloga u vrijeme i nakon 2. svj. rata...), židovstvo te pitanja povezana uz židovstvo od nastanka do današnjih dana. Korelacija s nastavnim predmetom Povijest pretežno se ostvaruje u D domeni Katoličkoga vjeronauka kroz sve godine učenja, ali i u A domeni, u ishodu kroz upoznavanje povijesnih odrednica nastanka Biblije i pojedinih biblijskih knjiga.

Povezanost se ostvaruje i kroz otkrivanje kršćanskih motiva i utjecaja kršćanstva na hrvatsko društvo i hrvatsku kulturu na području književnosti, filmske umjetnosti i u medijima općenito.

U srednjoj školi povezanost s kurikulumom nastavnoga predmeta Povijest ostvaruje se u svim godištimama u kojima se govori o povijesti Crkve kroz dvadeset stoljeća te o onim povijesnim događajima u kojima se govori o povijesnim osobama ili institucijama važnim za hrvatsku povijest.

Priroda i društvo

Povezanost između Katoličkoga vjeronauka i nastavnoga predmeta Priroda i društvo ostvaruje se u mnogim temama: ljepota i sklad prirode i čovjeka, iznošenje iskustava o sebi, o drugima i o svijetu, odgovornost za sebe, za druge i za stvoreni svijet (okoliš)... Ove su teme sastavni dio A domene Katoličkoga vjeronauka. Slavlje blagdana; znakovi, adventski i božićni običaji, uskrсни znakovi i simboli u okružju učenika, Dan kruha i zahvalnosti za plodove zemlje, Svi sveti i Dušni dan, Sv. Nikola i Sv. Lucija, običaji i tradicija u okružju učenika drugo su područje u kojima se nalaze dodirne točke s prirodom i društvom, a nalaze se u B i D domeni Katoličkoga vjeronauka. Treće važno područje povezanosti odnosi se na poštovanje drugoga, važnost pomirenja i opraštanja za život u zajednici, pravila dobrog ponašanja u obitelji i razredu, prijateljstvo, pomaganje i važnost zajednice za život pojedinca općenito što je sastavni dio C domene Katoličkoga vjeronauka.

Filozofija

Blizina mnogih tematskih područja nastavnoga predmeta Filozofija s onima Katoličkoga vjeronauka otvara i pruža mnoge mogućnosti međupredmetne suradnje. Naime, nastava Filozofije ne želi učenika voditi samo prema upoznavanju misli velikih filozofa povijesti i novijega doba, nego ga želi voditi i poučavati kako da i sam razvije ljubav prema mudrosti i kako da za njom čezne. Budući da je kršćanska zapadna filozofija ispunjena religijskom i vjerskom terminologijom i tradicijom, očekuje se da će ova dva predmeta moći pronaći mnoge mogućnosti međusobne korelacije. Tako će se temama patnje (Augustin, Kant, Knjiga o Jobu), slikama Boga (Sartre, Camus, sv. Pavao), stvaranja i evolucije (B. Russel, Ch. Darwin, biblijska teologija stvaranja, Th. de Charden), pitanjima čovjeka općenito, slobode i mnogim drugima biti moguće približiti iz različitih perspektiva. Na poseban način, kada je riječ o pitanjima čovjeka, previđa se korelacija u četvrtome razredu srednje škole, točnije u govoru o različitim tumačenjima čovjeka u odabranim filozofskim pravcima te u govoru o krepostima.

Sociologija

Poznavajući tematska područja Sociologije, Katolički će vjeronauk nuditi mogućnost korelacije u onim područjima koja se nužno vežu za život Crkve i njezina promišljanja u kontekstu socijalnog nauka Crkve. Tako će solidarnost i caritas, svijet rada i poziva, prava i obveze, moć i nemoć društvenih institucija, muškarac i žena, stare i nemoćne osobe, siromašni, kao i mnoge druge teme, pridonijeti kvalitetnijoj nastavi, ali još i više kvalitetnijem razvoju učenika koji će biti osposobljeni prihvatiti i preuzimati odgovorne uloge za dobrobit društva, ali i Crkve. »Ekonomija ljubavi prema bližnjemu«, koja se posebno ostvaruje u caritasu i diakonijskoj službi Crkve prema čovjeku, Crkvi daje društveni karakter institucije koja se pokazuje i jest solidarna. O radu i pozivu nije dostatno govoriti samo kao o društvenim, kolektivnim ili individualnim sociološkim i ekonomskim fenomenima, nego i kao o pozivu čovjeku da sudjeluje u nastavku stvaranja Božjega. Čeznja čovjeka za moći, koja je često dovela do boli, poniženja i ratova u čovječanstvu, ne smije ostati samo govor društveno-političkoga konteksta, nego mora biti povezana s pojmovima: zapovijed, služenje, sluganstvo, nasilje i sloboda, odgovornost, kao i biblijski odnos prvoga i posljednjega. Odnos muškarca i žene uvijek je, uz sociološko tumačenje, u povijesnom i sadašnjem smislu, pozvano interpretirati i tumačiti i na teološki način. Sve te, ali i druge teme, koje se na poseban način nalaze u trećem razredu srednje škole, kao što su: čovjek i njegova odgovornost u društvu, uloga, obveze i prava roditelja, obitelj u društvu te važnost pojedinca i njegova društvena uloga, samo su dio moguće korelacije.

Politika i gospodarstvo

Obrazovanje za političko djelovanje jest jedno od onih koje je moguće razumjeti i kao opći nastavni princip, no ne smije se shvatiti samo kao sadržaj jednoga predmeta. Upravo u tom smislu onda i vjeronauk u školi, zajedno s drugim predmetima, zadobiva prostor korelacije s ovim predmetom. Jedan od ciljeva vjeronauka jest naviještanje kraljevstva Božjega, koji, neovisno o političkim i društvenim okolnostima, želi biti konkretiziran u konkretnom životu čovjeka i društva. Neutralnost vjere prema dnevnom političkom »diskursu« ne bi se smjela razumjeti kao neutralnost Crkve prema političkim problemima svijeta. U tom će svjetlu vjeronauk svojim sadržajima o Drugom svjetskom ratu, etničkome čišćenju, povijesnim nedaćama čovječanstva i suvremenim društvenim »razvojnim politikama«, kao i svojim promišljanjem o utjecaju gospodarstva na život svakoga čovjeka, dati svoj doprinos razumijevanju politike kao javnoga, općeg dobra. Primjerima poput prisposobe o milosrdnom Samaritancu bit će moguće raspravljati o odnosu politike i gospodarstva prema suvremenom čovjeku; ostvarivanje ozračja dijaloga u temama kao što su: rođenje čovjeka, abortus, smrt, eutanazija učenici će moći uvidjeti odnos zakonodavstva prema naravi čovjeka i kršćanskim pravilima života. U svakom slučaju, vjeroučitelj je pozvan dati svoj doprinos korelaciji s predmetom Politika i gospodarstvo nikako se ne upuštajući u ideološka razmišljanja o politici, koju najprije promatramo kao »instituciju« stvorenu na dobro čovjeka.

Psihologija

Povezanost sa psihologijom ostvaruje se na poseban način u drugomu i trećemu razredu srednje škole i to u govoru o vrijednosnim sustavima, ponašanjima mladih te o društvenim utjecajima na ponašanja kod mladih. Unatoč tim navedenim, a konkretnim napomenama, mnoge se teme mogu svrstati u »katalog« zajedničke korelacije Psihologije i Vjeronauka. Taj spektar tema polazi od značenja priča koje ne ostaje samo na razvojno-psihološkoj razini, nego otvara prostor za evanđeoske prisposode i biblijske pripovijesti preko teme odnosa duše i tijela, straha i suvremenih oblika nasilja koji opet mogu biti povezani s emocijama, ponašanjem, naravi, a što je opet sve, tematski gledano, izazov za korelaciju. Tako i govor o karakteru sa psihološkoga stajališta otvara prostor razmišljanju i suradnji s vjeronaukom; mogućnost kognitivnoga prihvatanja pojedinih vjerskih sadržaja (Trojstvo, milost, duša, nebo, vječnost...) uvjetovano je i psihološkim razvojem učenika.

Izborni predmeti

Suradnjom između Katoličkoga vjeronauka i drugih vjeronauka ostvaruje se ekumenska i dijaloška dimenzija Katoličkoga vjeronauka.

Etika i Katolički vjeronauk također mogu ostvariti suradnju na brojnim područjima. Ona se može ostvariti suradnjom na zajedničkim temama, projektima i posjetima.

Etika

Katolički vjeronauk ostvaruje povezanost s predmetom Etika na puno razina kao što su: važnost temeljnih životnih pitanja i pronalaženje odgovora na njih, čovjek kao religiozno biće, posebno u spisima, nauku, moralu i kultu velikih svjetskih religija, važnost moralnog i etičkog promišljanja i djelovanja za svoju i dobrobit drugih ljudi te zajednice, važnost moralnog i etičkog promišljanja i djelovanja za svoju i dobrobit drugih ljudi te zajednice, a sve to doprinosi rješavanju problema iz područja društva.

Pojam slobode u Katoličkom vjeronauku i utjecaja Bvrednota na ostvarenje ljudske i kršćanske punine života povezuje se s pojmovima vezanim uz moralne i etičke probleme u antropologiji.

Pojmovi prijateljstva i ljubavi koji se obrađuju na Katoličkom vjeronauku osobito se povezuju s temom »Međuljudski odnosi«.

Povezanost se očituje u pojmovima ljudskih prava, moralnih i etičkih problema u području biomedicine, moralnih i etičkih problema čovjeka suvremenoga doba itd.

Pravoslavni vjeronauk

Kad je riječ o predmetnoj korelaciji, sadržajno se Katolički vjeronauk najviše povezuje s Pravoslavnim vjeronaukom s kojim dijeli istu kršćansku tradiciju, temelje vjere i nauka. Korelacija između Katoličkoga i Pravoslavnoga vjeronauka ostvaruje se kroz sva godišta osnovne i srednje škole.

Islamski vjeronauk

Korelacija s predmetom Islamski vjeronauk ostvaruje se u C domeni u kojoj učenici upoznaju temeljna moralna načela (pravila ponašanja) monoteističkih religija kako bi pronašli zajedničke poveznice (zapovijedi, čovjekovo dostojanstvo i savjest, shvaćanje patnje i zla).

Korelacija se ostvaruje i kroz ishode A domene i D domene kroz prepoznavanje i upoznavanje različitih religijskih znakova, blagdana i običaja u neposrednoj okolini, kasnije temeljnim simbolima, građevinama i uočavanju drugih obilježja i utjecaja u suvremenome društvu (u umjetnosti,

književnosti, glazbi, filmovima...) Polazi se od neposrednoga iskustva i prisutnosti drugih religija u okolini pa prema suvremenom društvu općenito, te korelacije s Katoličkim vjeronaukom radi razumijevanja i poštovanja drugih ljudi i njihovih životnih vrijednosti.

UMJETNIČKO PODRUČJE

Likovna kultura

U Katoličkome vjeronauku vrlo je važno stvaralačko likovno izražavanje, osobito u nižim razredima osnovne škole u gotovo svim temama, posebno biblijskima (B domena, u 1. i 2. ishodu – likovno prikazivanje i vlastiti doživljaj biblijskih događaja).

Povezanost s Likovnom kulturom očituje se i u D domeni svih godišta Katoličkoga vjeronauka u kojoj učenik upoznaje kršćanske motive i utjecaj kršćanstva na hrvatsko društvo i na hrvatsku kulturu općenito. Tu posebno mjesto zauzima likovna umjetnost te graditeljstvo i arhitektura koji su sastavni dio likovne umjetnosti.

U srednjoj školi korelacija se ostvaruje s Likovnom umjetnošću u trećem i četvrtom godištu u govoru o kulturnim doprinosima Katoličke Crkve i drugih religija.

Glazbena kultura

Posebno se povezanost Glazbene kulture i Katoličkoga vjeronauka ostvaruje u pjesmi kao načinu kojim učenik izražava svoju ljubav prema Bogu (B domena). Učenici će pjevati hrvatske adventske i božićne pjesme, ali i brojne duhovne pjesme kroz sva godišta vjeronaučne nastave te se na taj način ostvaruje povezanost s ishodima B i C domene u predmetu Glazbena kultura.

Povezanost se ostvaruje i kroz otkrivanje kršćanskih motiva i utjecaja kršćanstva na hrvatsko društvo, hrvatsku kulturu na području glazbene umjetnosti i tradicije.

JEZIČNO-KOMUNIKACIJSKO PODRUČJE

Hrvatski jezik

Jezik nije samo »kuća bitka«, nego sredstvo susreta među ljudima, kao i susreta čovjeka s Bogom. U nastavi će učenik iskusiti uporabu jezika kao sredstvo komunikacije i interakcije. On uči kao slušatelj, ali i kao govornik, odgovorno upotrebljavati jezik i govor (kako na individualnoj, tako i na sociološkoj razini). Odgoj za govor jedan je od antropoloških nastavnih principa i vjeronauka u školi čiji se religiozni motivi ne protežu samo do naviještanja vjere po riječi, nego i po susretu Boga i čovjeka, koji se događa u samoj riječi. Katolički vjeronauk korelira s predmetom Hrvatski jezik u više razina. Korelacija je vidljiva u svim godištim školovanja s predmetnim područjem Hrvatski jezik i komunikacija u onim dijelovima koji se temelje na ovladavanju uporabnih mogućnosti hrvatskoga jezika u jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja i međudjelovanja koje omogućuju stjecanje komunikacijske jezične kompetencije na standardnome hrvatskom jeziku, sposobnosti analize i interpretacije teksta te razumijevanja konteksta i značenjskih slojeva, sposobnosti pomnoga čitanja književnih tekstova, kao i u vještinama komunikacije i suradnje s drugima te u prepričavanju i pripovijedanju tekstova, objašnjavanju poruke teksta i primjeni poruke na vlastite životne situacije. Sadržaji i ishodi Katoličkoga vjeronauka koji su u korelaciji s predmetom Hrvatski jezik sastavni su dio ishoda A2 i protežu se kroz sva godišta. Povezanost se ostvaruje i u domeni C koja sadrži pravila međusobnih odnosa i kulture komuniciranja koji su sastavni dio i Hrvatskoga jezika, Prirode i društva te međupredmetnih tema.

Katolički vjeronauk korelira s predmetnim područjem Književnost i stvaralaštvo i Kultura i mediji u domeni D u temama vezanim uz početke pismenosti u Hrvata s pokršta vanjem te ulogu istaknutih crkvenih ljudi u razvoju jezika i doprinosima u književnosti kao kao što su: Andrija Kačić Miošić, Bartol Kačić itd.

Strani jezici

U svim se stranim jezicima povezanost s Katoličkim vjeronaukom ostvaruje na području kulture, blagdana i običaja i svakodnevice te drugim tradicionalnim i suvremenim odrednicama zemalja toga govornog područja u kojima može prepoznati utjecaj kršćanstva ili drugih religija.

PRIRODOSLOVNO PODRUČJE

Biologija

Povezanost između nastavnoga predmeta Biologija i Katoličkoga vjeronauka ostvaruje se kroz nekoliko tema u osnovnoj i srednjoj školi: posebnost čovjeka, pubertet i mladenaštvo, odgovoran odnos prema spolnosti, ispravno shvaćanje odnosa znanosti i vjere o stvaranju svijeta, ali i u drugim graničnim pitanjima vjere i znanosti.

U srednjoj se školi korelacija s biologijom ostvaruje u prvome razredu u znanstvenome govoru o postanku čovjeka (evolucija i hominizacija), a u trećemu razredu u znanstvenome govoru o napretku reproduktivne medicine i biogenetike (bioetika).

Fizika i Kemija

U prirodoznanstveno usmjerenim predmetima učenik je pozvan učiti kako čovjek promatranjem i eksperimentiranjem proučava »objektivne« činjenice; u tehnički orijentiranim predmetima učenik uči kako se, uz njihovu pomoć, može stvoriti nešto novo i korisno. Koristeći se, dakle, prirodoznanstvenim metodama, kao i misaonim procesima, učenik će biti u mogućnosti shvatiti važnost ljudskoga napretka, razvoja tehnologije, ali i razvoja čovječanstva. Često se tada dogodi da takvo dominirajuće razumijevanje stvarnosti utječe na razvoj slike svijeta samoga učenika. Povezanost između predmeta Fizika, Kemija i Katolički vjeronauk ostvarivat će se tako na različitim područjima: pedagoška odgovornost učitelja prirodoznanstvenih predmeta bit će u tome da učenicima osvješčuje da to nije jedina dimenzija razumijevanja svijeta, nego da se od svih očekuje komplementarnost kao nastavni princip. Koliko je zapravo znanje i vjera, tehnološki napredak i potencijal čovjeka u sustvaranju Božjemu velik, pokazat će učenicima primjeri velikih hrvatskih znanstvenika, istodobno i istaknutih crkvenih ljudi na području fizike kao što su Ruđer Bošković, Faust Vrančić i drugi. Korelacija se može ostvarivati i na posebnim pitanjima kao što su: stvaranje svijeta i svemira (teorija o velikom prasku), tumačenje neba, naravi čovjeka i drugo. Osim što se kao primjeri mogu uzeti znanstvenici, koji su bili crkvene osobe, bilo bi dobro proučiti filozofska, ali i religijska promišljanja o pojedinim dimenzijama stvarnosti Einsteina, Heisenberga i drugih. Na poseban način, u posljednje je vrijeme to očito, postoje mnoga aktualna pitanja odnosa ekonomije, ekologije i kemije pri čemu se vjeronauk smije uključiti u dijalog s tim predmetima, posebno iz perspektive kršćanske etike i morala.

Geografija

Suvremena geografska nastava ne ograničava se samo na izvješće topografskih, geoloških ili teritorijalnih činjenica, koliko teži uključivanju socioloških, političkih, gospodarskih pa i povijesnih tematskih područja. Uz to, nemoguće je danas geografiju razumjeti bez odnosa ekologije i ekonomije, ponajprije u vidu učinka i posljedice tržišnoga ponašanja i stila života suvremenoga čovjeka, kao i

čitavog kolektiva. Moguća korelativna tematska područja nude čitav spektar promišljanja i materijala za nastavu (pomislamo samo na teme vezane uz domovinu, pojedinu regiju, grad i mjesto u kojemu učenici odrastaju). Suvremena će analiza biblijske flore i faune zasigurno pridonijeti ljepoti i bogatstvu korelacije vjeronauka s geografijom, a da o temama kao što su misijsko djelovanje Crkve u povijesti i danas i ne govorimo. Konačno, Krist je svojim utjelovljenjem zemlju učinio svojim domom. Poznavanje svijeta vodi poznavanju biblijske i kršćanske poruke. Teme su, koje nam se nameću kao nezaobilazne za korelaciju: Sveta Zemlja kao zemlja obećanja, čija je geografija važna i za razumijevanje biblijske poruke, molitvenoga izražaja (posebno u psalmima), vjere i identiteta židovskoga naroda općenito. U geografiji će također brda, planine, doline, pustinje, hodočasnička mjesta i drugo biti predstavljena iz perspektive zemljopisnih vlastitosti, dok je za vjeronauk sve navedeno mjesto »simboličkoga«, ali i stvarnoga govora o prijateljstvu Boga i čovjeka. Svaka, dakle, zemlja, mjesto, grad, daje posebno lice kršćanskoj poruci i mogućnost razmišljanja i nastave u dijaloškom smislu. Uz sve rečeno, povezanost s predmetom Geografija ostvaruje se i u upoznavanju geografskih odrednica nastanka Biblije i pojedinih biblijskih knjiga što je sastavni dio A domene kurikuluma Katoličkoga vjeronauka.

MATEMATIČKO PODRUČJE

Matematika

Današnja se matematika na europskom, ali i na našem području, pokušava preobraziti iz čisto formalnoga i temeljnoga predmeta u predmet koji je usmjeren na njegovu primjenjivost i praksu. Često se u tom smislu može dogoditi da pojmovi koje će koristiti matematika, a identični su pojmovima koje koristimo i u vjeronauku, imaju i pridobivaju sasvim druga značenja od onih kako se koriste u vjeronauku. Već se u ovome otvara jedno područje međusobne suradnje matematike i vjeronauka. Tako će pojmovi poput beskonačno, konačno, istinito, suprotno, dokaz itd. u matematici imati jedno značenje, a u vjeronauku drugo. Na isti se način može posvetiti vrijeme promišljanju o značenju brojeva u hebrejskome, biblijskom jeziku te brojeva u matematici: značenje broja jedan, tri, sedam, deset i mnogih drugih koji svoje korijene imaju i u hebrejskoj abecedi. Nadalje, uvijek valja imati na pameti da je današnje matematičko promišljanje i sagledavanje svijeta uvjetovano razmišljanjima i postavkama Descartesa (Cogito ergo sum), koji je kao filozof i matematičar svemu što postoji dao »matematičke«, zatvorene okvire. Korelacija u tom smislu s matematikom, ali i s filozofijom, ponudit će učenicima različite pristupe shvaćanja svijeta, pri čemu će se kršćanska vizija svijeta očitovati posebno u vjeronaučnim sadržajima kojima je želja očuvati transcendentalnost ljudske stvarnosti i svijeta.

TJELESNO I ZDRAVSTVENO PODRUČJE

Tjelesna kultura

Premda se u vjeronaučnim temama može pronaći mnogo toga »sportskoga«, ili nam se to barem omogućuje pojedinim sadržajima (pitanja o trudu, zalaganju, pobjedi, porazu, konkurenciji, natjecanju, sudjelovanju, poštovanju protivnika itd.), ipak se može tražiti mogućnost korelacije i s ovim predmetom. Naravno, to neće biti toliko strano vjeroučiteljima u okviru gore navedenih tema ili tema kao što su zdravlje, agresivnost, napor, ali će se područja suradnje moći tražiti i u drugim temama. Tako nam se ne čini važnim da netko vježba »pokleknuće« ili »prostraciju« kako bi pobijedio u takvom natjecanju, koliko je važno biti otvoren novim spoznajama i izgrađivanju stavova kao što su različite slike čovjeka (biologizam: borba svih protiv svih, humanizam: olimpijski ideali) koje vode različitim stavovima prema tijelu i njegovim oblicima. Sport je, među ostalim, kulturno područje u kojemu može prevladavati egoizam ili kršćansko razumijevanje čovjeka. Osim toga, etika sporta omogućuje rast stvarateljske radosti, izmirenoga zajedništva, obzir prema slabijima, priznanje i prihvaćanje pravila, samoodricanje... S druge se strane nude mogućnosti govora i promišljanja o

upotrebi dopinga, ideologiziranja tijela kao i govora o drugim zastranjenjima kao što su mržnja prema tijelu i drugo. Konačno, smatramo da metafizika, odnosno teologija tijela i sporta, ima svoj vrhunac u spoznaji da je ona jedna od mogućnosti ostvarenja onoga što će Pavao reći: »Proslavite dakle Boga u tijelu svojem.« (1 Kor 6,20)

MEĐUPREDMETNE TEME

Osobni i socijalni razvoj

U promicanju duhovne, moralne, religiozne i društvene dimenzije uočava se snažna povezanost s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj koja ima za cilj poticanje cjelovitoga razvoja djece i mladih osoba, tj. poticanje razvoja svih dimenzija važnih za cjelovit i skladan razvoj djeteta i mlade osobe.

Ostvaruju se očekivanja osobito u ishodima iz A domene Katoličkoga vjeronauka: važnost zajedništva, različitost među ljudima, važnost prihvaćanja različitosti, pojmovi dijaloga i diskriminacije, različiti oblici ropstva i slobode, kršćanska slika o dostojanstvu čovjeka, današnje predrasude, značenje i vrijednost rada za ljudski život u kontekstu dostojanstva ljudske osobe, vlastiti darovi u izboru životnoga poziva i oblici kvalitetnog provođenja slobodnoga vremena.

Građanski odgoj i obrazovanje

U promišljanju o važnosti izgradnje odgovornosti i solidarnosti za zajednički život, o značenju, važnostima i utjecaju moralnih načela i moralnih normi te ostalih vrsta pravila koja utječu na kvalitetu života pojedinca i zajednice, ogleda se njegova povezanost s Građanskim odgojem i obrazovanjem.

Očekivanja Građanskoga odgoja i obrazovanja osobito se ostvaruju kroz ishode Katoličkoga vjeronauka i vezana su uz teme: različiti oblici unutrašnjega ropstva i slobode, dostojanstvo, vrijednost i uloga učenika, uloga vjere u rješavanju napetosti i sukoba među ljudima, postupci prema onima koji su u različitim potrebama, stvaranje kvalitetnih međuljudskih odnosa u svom okružju, pravila ponašanja u razredu i školi, posljedice kršenja pravila za pojedinca i cijelu zajednicu, odgovornost za vlastito ponašanje, odnos Dekaloga i temeljnih ljudskih prava, kršćanska slika o dostojanstvu čovjeka, značenje i vrijednost rada za ljudski život i suodgovornost za pravedan i miran suživot u društvu.

Učenik se uključuje u aktivnosti kojima može doprinijeti ostvarivanju navedenih vrednota ili surađuje s drugim učenicima u provedbi aktivnosti/projekta.

Održivi razvoj

Otkrivajući Boga Stvoritelja koji čovjeka uzima za sustvaratelja u odgovornom promišljanju i stjecanju spoznaja o uzrocima i posljedicama ljudskoga utjecaja na prirodu, uočava se velika povezanost s međupredmetnom temom Održivi razvoj.

Očekivanja Održivoga razvoja osobito se ostvaruju kroz ishode Katoličkoga vjeronauka u kojima se naglasak stavlja na odgovorno ponašanje prema stvorenom svijetu (ekologija) i konkretnije postupke čuvanja okoliša, razvijanje solidarnosti, zahvalnost i poštivanje tradicije blagdana i slavlja.

Zdravlje

Očekivanja međupredmetne teme Zdravlje u Katoličkome vjeronauku osobito se ostvaruju u temama koje se odnose na: pubertet, važnost brige za zdravlje u govoru o Božjim zapovijedima, smisao

spolnosti čovjeka i važnost odgovornog odnosa prema spolnosti. Osobito se ostvaruju ishodi domene mentalno i socijalno zdravlje: razlikovanje primjerenog od neprimjerenog ponašanja, razvoj empatije, uvažavanje različitosti, izbjegavanje sukoba i načini njihova nenasilnog rješavanja, aktivnosti koje doprinose osobnom razvoju te prosudba vlastitih stavova i ponašanja.

Učiti kako učiti

Različiti pristupi poučavanja te aktivne metode učenja unutar Katoličkoga vjeronauka omogućavaju učenicima postizanje proaktivnoga odnosa prema učenju te pridonose njihovoj (nutarnjoj) intrinzičnoj motivaciji i razvijanju različitih strategija učenja. Kroz nastavni predmet Katolički vjeronauk ostvaruju se očekivanja ove teme ovisno o oblicima i metodama rada.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

Očekivanja ove međupredmetne teme ostvaruju se kroz korištenje različitih digitalnih alata kao pomoć u ostvarivanju ishoda Katoličkoga vjeronauka. U Katoličkom vjeronauku analiziraju se pozitivni i negativni utjecaji digitalne tehnologije i društvenih mreža, ali naglasak se stavlja na svrhovito korištenje u svrhu kreativnoga stvaralaštva i suvremenih načina promicanja kršćanskih vrijednosti u društvu.

Poduzetništvo

Neki od ciljeva međupredmetne teme Poduzetništvo uključuju otvorenost za nove ideje, mogućnosti, stvaranje inovativnih i kreativnih rješenja, razvoj upornosti i stjecanja radnih navika, pozitivan odnos prema radu, kao i upravljanje projektima i izrada projektnih prijedloga. Navedeno je sveprisutno u nastavi Katoličkoga vjeronauka, posebno u konkretnim projektima kroz koje se ostvaruje odgojna dimenzija predmeta provođenjem u životu konkretnim djelovanjem. Posebno je važno očekivanja ove međupredmetne teme povezivati s vjeronaučnim temama od najranijih godišta učenja Katoličkoga vjeronauka.

F. UČENJE I POUČAVANJE PREDMETA

Katolički vjeronauk polaskom učenika u školu dobiva učenike koji uglavnom odražavaju one stavove o kršćanskoj religiji, katoličkoj vjeri i Crkvi koji prevladavaju u društvenim sredinama u kojima žive. Mnogi prihvaćaju i pohađaju Katolički vjeronauk po želji i u vjeri svojih roditelja. Za neke od njih vjeronauk je nastavni predmet koji im po prvi puta omogućava susret s vjerskim sadržajima kao i s osobama koje vjeruju. Neki opet pokazuju veliku otvorenost za religijska i vjerska pitanja te interes za kršćansku poruku i katoličku vjeru, obrede i slavlja, ali se kod njih može opaziti distanciran odnos prema Crkvi i vjerskoj praksi. Među učenicima ima i onih koji već posjeduju temeljno vjersko iskustvo povezano s iskustvom vjerskoga života njihovih roditelja i vjerskih običaja u obitelji pa su često njihovi vjerski stavovi, osobito u ranoj dobi, tipičan odraz vjere njihovih roditelja ili bliže okoline. Kod drugih treba krenuti od temeljnoga religioznog govora i iskustva.

Kršćanska vjera i svakodnevni život kao mjesta učenja i poučavanja.

Zadaća je vjeronauka u školi, u procesima učenja i poučavanja, na poseban način osposobiti učenike, najprije one mlađe školske dobi, opažati svijet i život oko sebe, diviti mu se, propitivati ga i tumačiti u svjetlu vjere. Ista se zadaća, samo s drukčijim i dubljim pristupom, očekuje od vjeronauka i u kasnijim životnim dobima učenika. To je važno zbog toga što takvo učenje i poučavanje od učenika zahtijeva uporabu i kreativnu iskoristivost svih njihovih osjeta i drugih duševnih vlastitosti. Procesu učenja koji se pritom razvijaju omogućuju učenicima bolje i kvalitetnije upoznavanje i shvaćanje, življenje i svjedočenje kršćanske i katoličke vjere koja se u bitnome artikulira znakovima i simbolima, točnije

simboličkim govorom. Zbog toga kod učenika mlađe školske dobi veliko značenje ima uporaba neposrednih iskustava, znakova i simbola preuzetih iz dječjega svijeta, dok je za učenike starije osnovnoškolske, ali i srednjoškolske dobi od velike važnosti dublje intelektualno poznavanje i tumačenje njihova svijeta, često skrivenoga u »kodovima« mnogih znanstvenih disciplina kojima vjeronauk kao predmet mora ići ususret. Međutim, koliko god su učenicima važni znakovi i simboli svakodnevice, toliko su im za procese učenja u vjeronaučnoj nastavi važni i »sveti znakovi« liturgijskoga života Crkve i njezine tradicije. Oni učenicima pomažu učiti sagledavati svijet iz jedne druge perspektive po kojoj zadobivaju pristup onoj stvarnosti, transcendenciji, koja ih približava otajstvima Božjega života i čovjekova spasenja.

Riječ i pripovijedanje ne samo kao sadržaj, nego i mjesto učenja i poučavanja. Jedan od temeljnih oblika priopćavanja židovsko-kršćanske tradicije i vjere jest pripovijedanje. U Crkvi, kao zajednici i spomen-znaku pripovijedanja, takav oblik živi i danas. Katolički vjeronauk u školi, njegujući takav oblik priopćavanja i posredovanja sadržaja vjere, postaje mjestom komunikacije i zajedništva učenika okupljenih oko tradicije koja se pripovijeda. Ona postaje odgojno i obrazovno uspješnija što su vjeroučitelji sposobniji sebe autentično i svjedočki u cijelosti unijeti u odgojno-obrazovni proces. Govorni oblici poučavanja u tome kontekstu nemjerljiva su mogućnost i povlašteno mjesto postavljanja pitanja o smislu života, postanku i budućnosti čovjeka, ali i njegova odnosa s Bogom. Vjeroučitelji tim načinima poučavanja podržavaju propitujući, kritički i kreativan pristup učenju, učenike drže budnima i zajedno s njima traže i domišljaju odgovore u biblijskoj predaji te svjedočanstvu vjere opće i mjesne Crkve. Pritom učenici nedvojbeno uče da u nekim situacijama pitanja ostaju otvorena, da u potpunosti i cjelovitosti nisu dostupna ljudskom razumu i znanju, nego da pripadaju otajstvima kršćanske vjere. Učenici su u procesima religioznoga učenja i poučavanja shvaćeni kao individualne osobe, upućene na drugoga i u zajednici s drugima. Zbog toga vjeronauk u školi reflektira njihova temeljna iskustva, njihovu biografiju, konkretnu životnu stvarnost te njihove artikulirane interese koji se promatraju u individualnoj stvarnosti ljudske osobe, odnosno učenika koji žive i ostvaruju se u ljudskoj zajednici.

Umreženo poučavanje i učenje. Katolički vjeronauk i nastavni sadržaji vjeronauka u školi nastoje sustavno, postupno i što cjelovitije iznijeti i zrcaliti sveukupnu vjeru Crkve i njezinu teološku sustavnost, premda to nije moguće iscrpno i u potpunosti učiniti. Upravo stoga, kako zbog same naravi i zadaće vjeronauka kao školskoga predmeta, tako i zbog razvojne dobi i mogućnosti učenika, kriterij cjelovitosti katoličke vjere podrazumijeva istinito, vjerodostojno i sustavno prikazivanje istina kršćanske i katoličke vjere koja se usredotočuje na središnje teme, odnosno na artikuliranje i razvoj središnjih, za katoličku vjeru i vjerski odgoj, važnih doktrinarnih i tematskih sadržaja. Zato su nastavne teme uokvirene u sadržajne domene u pojedinim godištim određene temeljnim i težišnim sadržajima, ishodima učenja i kompetencijama koje se, u skladu s njima, i očekuju. Praktično gledajući, vjeronaučni su sadržaji tako strukturirani da u procesima učenja i poučavanja u isto vrijeme zahtijevaju i vjeroučiteljima i učenicima omogućuju kumulativno i sustavno umreženo poučavanje i učenje.

Korelacija, ne samo kao didaktički princip nego, kao susret poučavanja i učenja. Sve rečeno upućuje na činjenicu da su učenje i poučavanje u Katoličkome vjeronauku procesi koji se događaju u kritičkoj, kreativnoj i produktivnoj (poduzetnoj) izmjeni odnosa te stalnoga uzajamnog tumačenja kršćanske tradicije s jedne strane i suvremenoga iskustva s druge strane. Dakako, riječ je o načelu korelacije kao principu poučavanja i učenja. Ipak, uz rečeno, korelacija se ovdje ne shvaća samo kao didaktički princip. Njezina utemeljenost leži daleko više u samome događaju i činu Objave. Bog se očituje u konkretnoj povijesti i stvarnosti čovjeka. Objava ulazi u svijet ljudskoga iskustva i posredovana je svjedocima koji to iskustvo priopćuju dalje. Vjeronauk u školi, koji kao predmet ozbiljno shvaća korelaciju i kao didaktički princip, pozvan je uvijek iznova propitivati vjerska iskustva suvremenoga čovjeka, odnosno učenika, kao i ona životna iskustva koja korespondiraju s iskustvima vjerskoga karaktera. Preduvjet uspješnomu tumačenju vjerske tradicije i životne stvarnosti jest posredovanje iskustva koje se odnosi na različita područja ljudske stvarnosti. Vjeroučitelj je tako pozvan uvijek

iznova reflektirati sustav poučavanja vjerskoga sadržaja u odnosu prema različitim znanstvenim i stručnim, ali i osobnim interesima i razvojnim sposobnostima učenika. Pritom treba reći: postoje stvarni čini i sadržaji koji su mjerljivi i koji se mogu vrednovati, no u identitet katoličkoga vjeronauka ubrajaju se i sadržaji koji bude zanimanje za egzistencijalna pitanja i smisao ljudskoga života. Kad je, pak, riječ o vjeronauku u školi, treba pred očima imati činjenicu da stvarnosti »biti kršćanin« pripada i činjenica oblikovanja vlastitoga života iz vjere u Boga. To oblikovanje života treba biti potkrijepljeno i podržano vertikalnom korelacijom, odnosno unutarnjim vezom vjeronaučnih sadržaja koji učeniku omogućavaju rast i odgoj u vjeri sve do završetka njegova obrazovanja.

Opis predmeta Katoličkoga vjeronauka upućuje na stalni dijalog s drugim predmetima unutar osnovnoškolskoga i srednjoškolskoga obrazovanja. To znači da je za procese učenja od iznimne važnosti takozvana horizontalna korelacija te umreženost poučavanja i učenja. Taj pristup daje vjeronauku mogućnost da u radu s učenicima razredne nastave pridonosi obogaćenju njihovih kompetencija pisanja i čitanja, posebno kad je riječ o različitim metodama rada s biblijskim tekstovima kojima se razvija interes za čitanje, sposobnost čitanja te razumijevanje pročitana. Korelacija u predmetnoj nastavi pomaže da se osnaži interes za shvaćanje svijeta kao jedinstvene stvarnosti čovječanstva i civilizacije. U tom se smislu pristup povijesnim temama promatra i iz perspektive povijesti spasenja, pristupa umjetnosti i ljudskom stvarateljskom djelu kao sustvarateljskom činu na koji je čovjek pozvan od Boga, a pristup se različitim prirodoznanstvenim disciplinama promatra iz perspektive Božjega stvaranja i svemoći koja još uvijek nije u cijelosti otkrivena. Srednjoškolski sadržaji i ishodi učenja upućuju vjeroučitelje i učenike na one procese poučavanja i učenja koji zahtijevaju odgovore na pitanja smisla patnje i smrti, novih dostignuća suvremene znanosti, tehnologije i bioetike, odnosno medicine kao i različitih filozofskih i kulturoloških pristupa svijetu i čovjeku. Vjeronauk, sukladno svojoj utemeljenosti, ima mogućnost stvaranja dijaloškoga ozračja u kojemu nudi odgovore koji su dostojni čovjekova života i očuvanja svijeta, koristeći se u tu svrhu suvremenim spoznajama i tehnološkim dostignućima, na poseban način medijima i internetom kao »dragocjenom digitalnom pozornicom«.

Učenje i poučavanje u korespondenciji sa živom zajednicom vjernika. Učenici u vjeronauku postaju osposobljeni tumačiti religiju i vjeru kao središnje područje ljudske stvarnosti i djelovanja te upoznaju i uče razumjeti sadržaje vjere i njihovu moć za oblikovanje vlastitoga života. Pritom pripadaju poklada kršćanske vjere, koje je u sebi višedimenzionalno, ne smjera apstraktnom poučavanju, nego se mnogo više ostvaruje u procesima izgrađivanja povjerenja prema različitim oblicima izražavanja vjere, uključujući pritom i žive primjere kršćanske vjere. U tome smislu treba naznačiti da se odgoj i obrazovanje za religioznu i vjersku stvarnost u vjeronauku u školi događa u korespondenciji s konkretnom iskustvenom zajednicom vjere Katoličke Crkve. Teološki gledano, vjera i Crkva stvarnosti su koje se ne mogu odvojiti jedna od druge. Upravo je takav odnos vjeronauka u školi s konkretnom zajednicom vjernika već naznačen u konfesionalnome obilježju vjeronauka. Konačno, vjeronauk u školi je, s obzirom na religijsku pluralnost, pozvan osposobiti učenike da dadnu vlastiti odgovor na pitanje o pripadnosti vjerskoj zajednici i o vlastitom sudjelovanju u životu Crkve te pronaći osobne stavove i usmjerenja u religijskim i etičkim pitanjima života. Istraživačka i projektna nastava u vjeronaučnim procesima učenja i poučavanja time postaje izvanredno mjesto i prostor osobne kreativnosti učenika, kao i njihova učenja o realnoj i zdravoj konkurentnosti, koja postaje korisna razvoju razrednoga zajedništva. Izgradnja vlastite svijesti i slike o sebi samome i osobnim sposobnostima, koje drugima mogu biti poticajne za prihvaćanje i poštovanje, nemjerljiv su doprinos za buđenje samopoštovanja i povjerenja u vlastite mogućnosti i sposobnosti pojedinca.

Poučavanje i učenje stavova i uvjerenja. Poučavati učenike za stavove i uvjerenja moguće je samo djelomično. Naime, stavovi i uvjerenja ne stječu se samo unutar vjeronaučne nastave, nego su dijelom predmet djelovanja obitelji i slobodnoga vremena učenika. Bitni doprinos pri oblikovanju stavova i uvjerenja ima i život u školi u okviru školske kulture koja daje i otvara prostore za ponude onoga što bismo mogli nazvati školskim pastoralom. Oblikovanje vjerskih stavova i uvjerenja nije moguće promatrati, još manje ih je moguće evaluirati onako kako je to slučaj s primljenim

spoznajama i stečenim osposobljenostima. Ipak, razvoj kršćanskih i katoličkih stavova i uvjerenja bitan je dio ciljeva i zadaća konfesionalnoga vjeronauka u školi. U kontekstu poučavanja i učenja, a u smislu stavova i uvjerenja, treba naglasiti sljedeće: stavovi i uvjerenja nemaju samo praktičnu ili odgojnu, odnosno afektivnu, nego i kognitivnu dimenziju. Oni su, naime, uvijek povezani s kompetencijama na području stečenih iskustava i intelektualne spoznaje istinitosti, dobrote i ljepote nekog čina i predmeta promatranja i spoznavanja. Stavovi iziskuju nakanu, kao i slobodno i odgovorno odlučivanje, što ima posebno značenje i vrijednost na području stjecanja stavova i uvjerenja. Uvjerenja i stavove treba, stoga, njegovati, uvježbavati te promišljati. Drugim riječima, standardi obrazovanja sadržavaju uz spoznaje i osposobljenosti također motivirajuće trenutke i spremnost da se stečene vidike učini djelotvornima. Oni se svakako najprije odnose na rezultate procesa učenja unutar kognitivnoga područja te su u tom smislu sastavni dio procesa učenja učenika.

Personalna komunikacija unutar procesa učenja i poučavanja. Personalna i interpersonalna komunikacija od središnje je važnosti za Katolički vjeronauk jer se njegovo konfesionalno obilježje ne pokazuje samo u vjeronaučnim sadržajima, nego je određeno osobama koje poučavaju, onima koji uče i onima koje se poučava. Stoga se vjeronauk i promatra kao dinamičan komunikacijski, suradnički i stvaralački susret osoba, ali i susret učenika i vjeroučitelja s otajstvom Božje riječi i Božje milosti. U susretu s vjeroučiteljem kao »svjedokom vjere« događa se mogućnost izgradnje sposobnosti učenika za kritičko i kreativno mišljenje, vjersku prosudbu, osobni rast i izgradnju. Personalna komunikacija pridonosi također tome da se suočavanje katoličke vjere i njezinih sadržaja s vjerom drugih konfesija i religija ne događa u perspektivi distanciranoga promatrača, nego u perspektivi aktivnoga sudionika. Takva interakcija omogućava učeniku oblikovanje vlastitih stavova, kritičko promišljanje i sudioništvo u dijalogu. U tom smislu, neovisno o tome kakvim se nastavnim metodama organizira nastava, procesi su učenja intenzivni i oni pridonose ostvarenju vjerničkoga identiteta učenika i njihove svijesti, odgovornosti za izgradnju osobne vjere, odnosno njegove odgovornosti za vjeru i život cijele Crkve.

Interreligijsko i interkulturalno poučavanje i učenje. U sadržaje i ciljeve Katoličkoga vjeronauka u školi ubrajaju se i osnovne spoznaje o drugim religijama, posebno židovstvu i islamu te poznavanje njihove religijske prakse. Interreligijsko učenje u tom smislu ima drukčija područja i očekivanja i od učenika i od vjeroučitelja. Pritom ne smije zaboraviti niti susret učenika s drukčijim svjetonazorima i filozofijskim te drugim kulturnim obilježjima svijeta u kojemu oni žive. Temeljna teza takvoga interkulturalnog poučavanja i učenja jest odsutnost bilo kakvog obilježja arogancije prema drukčijemu i drugomu, što je preduvjet razvijanju kritički promišljenoga i otvorenoga dijaloga i tolerancije učenika u odnosu na ljude i svijet u kojemu žive.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama i daroviti učenici) učitelji planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti/teškoće učenika zahtijevaju njima sukladne individualizirane/diferencirane postupke, ciljeve učenja, razinu usvojenosti odgojno-obrazovnog ishoda, opseg i dubinu sadržaja učenja, strategije i aktivnosti poučavanja kojima se žele ostvariti postavljeni ciljevi te načini vrednovanja i ocjenjivanja ostvarenih postignuća.

G. VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Vrednovanje u nastavnome predmetu Katolički vjeronauk polazi od temeljnih odrednica Okvira za vrednovanje procesa i ishoda učenja u odgojno-obrazovnome sustavu RH kao i od naravi i specifičnosti sadržaja samoga predmeta. U procesu vrednovanja vodi se računa o temeljnim načelima kurikuluma, vrijednostima, ciljevima, osobito odgojno-obrazovnim ishodima učenja. Temeljni elementi u učenju i poučavanju vjeronauka usko su povezani s domenama, tematskim sadržajima i ishodima učenja.

Elementi su vrednovanja:

Znanje – usvajanje, interpretiranje, razumijevanje i argumentiranje temeljnih činjenica, pojmova, događaja i tekstova na razini zadanih domena i definiranih odgojno-obrazovnih ishoda učenja koji odražavaju njihovu složenost na spoznajnom, doživljajnom i djelatnom planu.

Stvaralačko izražavanje – stavljajući naglasak na učenikovo stvaralaštvo koje zahtijeva zalaganje i druge njegove sposobnosti i mogućnosti da usvojene spoznaje, znanja, stavove i vrijednosti poveže s vlastitim iskustvom, učeniku se omogućava da u procese učenja i iskazivanja naučenoga kreativno uključi različite stvaralačke aktivnosti (usmeno, pismeno, likovno, glazbeno, digitalno, scensko...). Na taj se način uvažavaju, podržavaju i razvijaju različite individualne i socijalne sposobnosti svakoga pojedinog učenika i ujedno potiče interdisciplinarnost i korelacija s drugim nastavnim predmetima, osobito s Glazbenom i Likovnom kulturom, Hrvatskim jezikom, Povijesti, Biologijom i drugo. Stvaralačko izražavanje, uz navedeno, podrazumijeva istraživački rad koji omogućuje učeniku da primjerice istražuje i upoznaje Katoličku Crkvu kao »zajednicu spomena« koja ima svoju povijest i identitet, da istražuje i kritički reflektira njezino historijsko postojanje i osobito razvoj Kristove Crkve u različitom vremenskom i prostornom kontekstu. Jednako tako, da bi se istinski moglo upoznati i razumjeti Crkvu u njezinome današnjem obliku, poslanju i djelovanju, da bi se o tome mogla donijeti argumentirana prosudba, potrebno je primjereno znanje o kontinuitetu, složenosti i relativnosti povijesno-crkvenoga razvoja, ali i povijesti općenito. Takvo anamnetsko učenje (učenje sjećanja) otvara vjeronauku u školi mogućnosti novih, sveobuhvatnih oblika učenja koji dopuštaju aktivno i interaktivno djelovanje, ali istodobno i vrednovanje. Stoga je potrebno primjenom suvremenih metoda i instrumentarija istraživati i vrednovati biblijske izvore i tekstove, crkvene dokumente, povijesne događaje, teološke i druge izvore. Riječ je ponajprije o narativnim metodama, potom o radu na izvornim dokumentima, učenju izvan učionice (terenska nastava), istraživačkom radu (oral history i drugo), međupredmetnoj korelaciji s nastavom povijesti i drugim predmetima, stvaranju dokumentarnih priča i drugo. Konačno, ti pristupi i postupci zahtijevaju primjereno učeničko zalaganje te posjedovanje i pravilnu uporabu mentalnih procesa visoke razine, osobito logičkih sposobnosti rješavanja problema i stvaralaštva. Stoga, premda takvo istraživanje i vrednovanje zahtijeva primarno kognitivnu inteligenciju i sposobnosti učenika, ona je uvijek povezana s njihovim interesom i zalaganjem, odnosno s njihovom emocionalnom i operativnom inteligencijom, te ih osposobljava za samostalan i skupni rad, kritičko i kreativno promišljanje te vrednovanje usvojenih sadržaja. Određena razina vrednovanja istraživačkoga rada prikladna je za sve, osobito za učenike od 3. ciklusa pa dalje i treba ju prilagoditi razvojnoj dobi i duševnim sposobnostima učenika.

Kultura međusobnoga komuniciranja – Katolički vjeronauk ovom obliku vrednovanja pridaje posebno mjesto i važnost jer njime, trajno povezujući odgojne i obrazovne ciljeve i ishode učenja, osnažuje odgojnu dimenziju učenja i izražavanja učenika. Stoga praćenje i vrednovanje odgojnih razina ishoda i postignuća učenja, osobito kad se radi o vjeri i stavovima, vjerskim i drugim uvjerenjima učenika, ni načelno ni odgojno nije moguće izostaviti niti zanemariti. Budući da odgojna razina na poseban način obuhvaća afektivno i s njom povezano djelatno područje ljudskoga života i potrebu izgradnje stavova i vrijednosti u cjelini školskoga kurikulumu, moguće je odgojne ishode i postignuća vezati uz učeničku spoznaju, znanje i izražavanje o stavovima i vrijednostima, ponašanju i djelovanju, i tako ih vrednovati. Oni dijelom ulaze u područje interpersonalne i socijalne komunikacije u školi te aktivnih učeničkih odnosa u procesima učenja i poučavanja, a neki pripadaju području generičkih kompetencija koji se dijelom mogu integrirati u specifične odgojne ishode Katoličkoga vjeronauka i promatrati u ozračju kulture međusobnoga komuniciranja. Oni se mogu vrednovati kao integralni dio učeničkih postignuća, i time kao integralni dio završne kvantitativne ocjene, što ne umanjuje potrebu izdvajanja i kvalitativne procjenu generičkih kompetencija učenika u pojedinim godištimu i ciklusima.

Vrednovanje učeničkih postignuća ostvaruje se na razini:

Vrednovanje za učenje i kao učenje – odnosi se na oblike formativnoga vrednovanja koji teže učeničkoj većoj aktivnosti, motiviranosti, samostalnosti i kreativnosti. Ta razina vrednovanja usmjerena je na razvijanje učenikove refleksije i razumijevanja usvojenih znanja, poticanje na samoinicijativu i nove aktivnosti koje će dolaziti od samih učenika. U procesima praćenja i vrednovanja u procesu učenja uvažavat će se izvannastavne i izvanškolske aktivnosti.

Vrednovanje naučenoga – ostvaruje se nakon određene tematske cjeline ili obrazovnoga razdoblja radi procjene razine usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda kod učenika nakon procesa poučavanja i učenja. Ono se ostvaruje kako bi se provjerila ostvarenost planiranih odgojno-obrazovnih očekivanja i ishoda, osobito primjena znanja na nove životne situacije. Taj se oblik vrednovanja primjenjuje za redovito izvještavanje o postignutim rezultatima (učenik, roditelj), a iskazuje se valjanim, objektivnim i pouzdanim ocjenjivanjem.

Vrednovanje se ostvaruje tijekom cijeloga nastavnog procesa (na svakome nastavnom satu) te uključuje praćenje učenika u procesu učenja, uočavanje mogućih poteškoća, pružanje potpore u vidu poboljšanja učenja radi boljšeg postignuća ishoda učenja.

U praćenju učenikovih postignuća odgojno-obrazovnih ishoda učenja rabe se različite vrste vrednovanja i primjenjuju raznovrsni metodički instrumentariji koji će omogućiti vjeroučitelju u prikupljanju valjanih, kvalitetnih i pouzdanih dokaza o postignuću učenika. Pri tome se koriste različitim metodama (izravna pitanja, dnevnik učenja, učeničke mape, kratke pisane provjere, esej...).

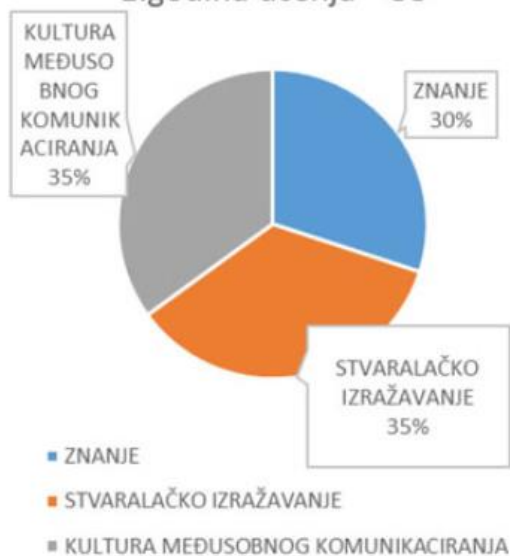
Vrednovanje u nastavnome predmetu Katolički vjeronauk nema za cilj samo postignuće brojčanih ocjena, nego je ono ponajprije usmjeravanje i motiviranje učenika za procese razumijevanja, reflektiranja, kritičkoga i kreativnoga promišljanja te samovrednovanja.

Vrednovanje je u službi poticanja individualnoga razvoja učenika i osnaživanja njegova interesa za pojedina predmetna područja. U nastavnome predmetu Katolički vjeronauk osobito se ističe važnost korelacije usvojenih znanja, ponašanja i oblikovanja stavova te usvajanja temeljnih vrednota. Također, važno mjesto u vrednovanju zauzima uspješnost učenika u primjeni usvojenih znanja na nove životne situacije, osobito one koje se tiču traženja odgovora na egzistencijalna pitanja, među kojima naročito pitanje smisla života.

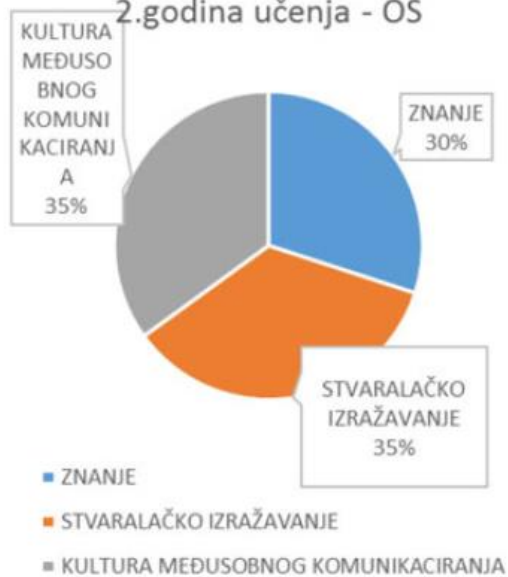
Kriteriji vrednovanja moraju biti transparentni jer se na taj način postiže zadovoljstvo različitih dionika odgojno-obrazovnoga sustava (učenik, roditelj). Važno je da kriteriji ocjenjivanja vjeronauka budu usuglašeni među svim vjeroučiteljima kako bi se postigla maksimalna objektivnost ocjenjivanja. Kriterijima vrednovanja naznačuju se razine na kojima učenik mora usvojiti odgojno-obrazovne ishode kako bi dobio određenu ocjenu iz predmeta. Vrednovanje pruža povratnu informaciju učeniku, učitelju i roditelju i može biti važan čimbenik u poboljšanju učenja, ali i poučavanja. Posebna se pozornost pridaje osposobljavanju učenika za samovrednovanje vlastitoga učenja kako bi mu se omogućilo usvajanje kompetencija »učiti kako učiti« i »učiti za život«.

Elementi vrednovanja u osnovnoškolskom programu u postocima vrednovanja po godištima:

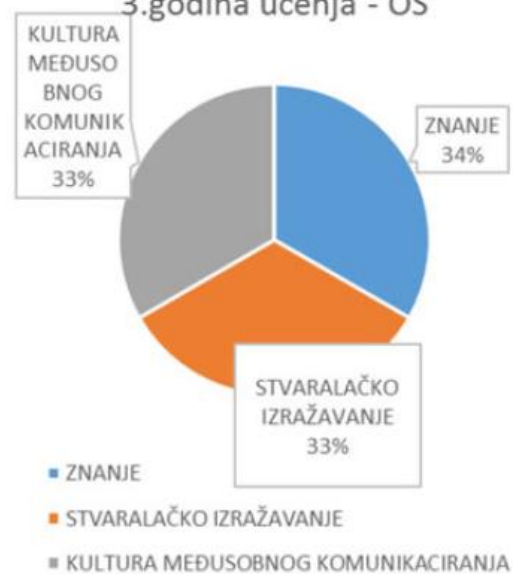
1.godina učenja - OŠ

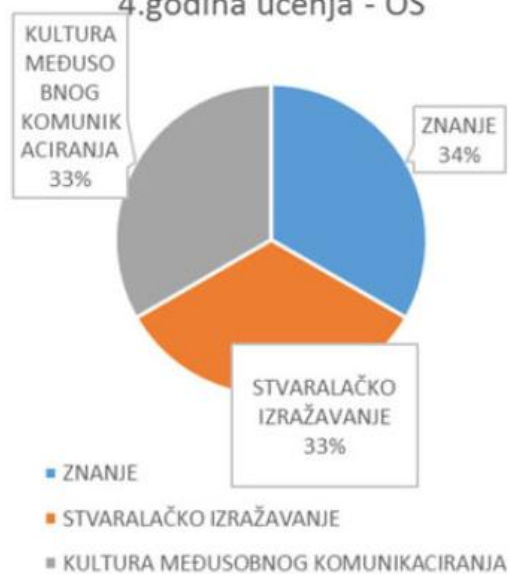
2.godina učenja - OŠ

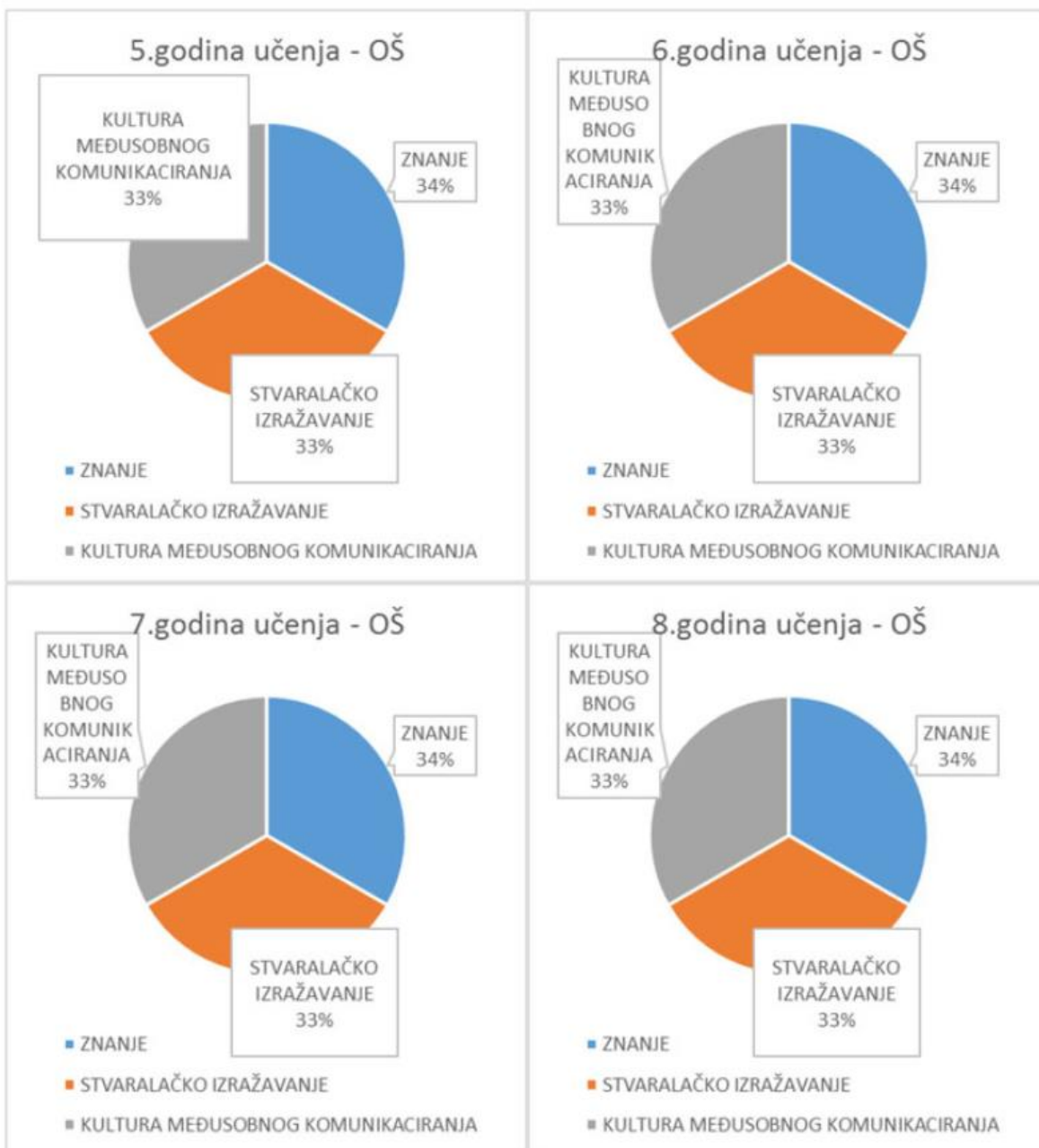

3.godina učenja - OŠ

4.godina učenja - OŠ

Elementi vrednovanja u gimnazijskom programu u postocima vrednovanja po godištima:

